

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2018

Financial economy of local government units 2018

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2018

Financial economy of local government units 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów
Statistics Poland, Macroeconomic Studies and Finances Department

pod kierunkiem
supervised by

Mirosława Błażeja

Zespół autorski

Editorial team

Mirosław Błażej, Agnieszka Chełchowska, Sławomir Dziejowski, Katarzyna Gałczyńska, Katarzyna Golik, Joanna Kulczycka

Współpraca

Cooperation

Krystyna Kobiąłka, Magdalena Ambor, Paulina Dębicka, Krystyna Szczech, Tomasz Lewandowski

Aneks statystyczny

Statistical appendix

Agnieszka Chełchowska, Barbara Pawlak (US Radom)

Redakcja techniczna

Technical editing

Agnieszka Chełchowska

Opracowanie redakcyjne

Editorial works

Beata Brzezińska

Opracowanie graficzne

Graphics

Beata Lipińska

ISSN 2084-0489

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 402/2019/nakł. 180

Przedmowa

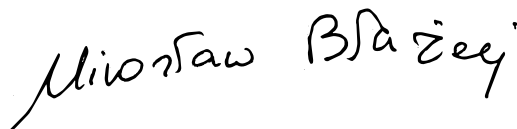
Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu publikację pt. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2018. Jej celem jest przedstawienie Czytelnikowi informacji o wykonaniu budżetów i sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli. Informacje wykorzystane w publikacji pochodzą ze sprawozdawczości Ministerstwa Finansów oraz statystyk opracowywanych przez Główny Urząd Statystyczny.

W opracowaniu omówiono ogólne zasady gospodarki budżetowej samorządów lokalnych, akcentując zmiany systemowe i legislacyjne wprowadzone w analizowanym okresie. W dalszej części publikacji podano informacje na temat wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem oraz gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw. Dane budżetowe za 2018 r. zostały zaprezentowane na tle wyników osiągniętych w poprzednich latach. Aneks statystyczny, dostępny wyłącznie w wersji elektronicznej, na stronie www.stat.gov.pl, zawiera szeregi czasowe dochodów, wydatków, wyników, przychodów i rozchodów oraz zobowiązań samorządów lokalnych od 2003 r.

W obecnej edycji wyodrębnione zostało zagadnienie długu budżetów samorządów terytorialnych i rozwinięta jego analiza, w tym przedstawiono także kształtowanie się zadłużenia szerszej kategorii finansów publicznych jakim jest dług podsektora samorządowego.

Przekazując Państwu niniejszą publikację zwracam się z uprzejmą prośbą o uwagi, wnioski i sugestie, które będą stanowiły cenną wskazówkę w pracach nad kształtem następnej edycji publikacji.

Dyrektor
Departamentu Studiów Makroekonomicznych
i Finansów

Mirosław Błażej

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Preface

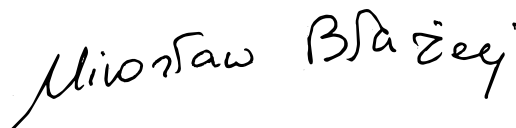
Statistics Poland presents the publication Financial Economy of Local Government Units 2018 on local governments' budget execution and financial position of different administrative levels. Data used in this publication were acquired from reports of the Ministry of Finance or come from the Statistics Poland data.

This publication presents general budgetary rules for local governments and underlines systemic and legal changes that have been introduced during the analyzed period. In the following parts, there is also quoted important factual and numeric information on the execution of the local government budgets of different administrative levels, i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships. These data for 2018 are presented in the context of previous years. The statistical annex, which is available only in the digital version, on the web page www.stat.gov.pl, comprises time series since 2003 of revenue, expenditure, financial result, proceeds, outlays, and also liabilities of local governments.

In current edition, the issue of debt of local governments budgets was underlined, and there was developed its analysis including the formation of the debt of a wider category of public finances such as the debt of the local government sub-sector

Any comments and suggestions are very welcomed and will constitute a valuable input for subsequent releases of this publication.

Director
Macroeconomic Studies and Finances Department

Mirosław Błażej

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Spis treści

Contents

Uwagi ogólne	15
General remarks	
1. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	17
Legal basis and conditions of local government units' financial	
1.1. Ludność	18
Population	
1.2. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	18
Basic rules of local government units' financial economy	
1.3. Wybrane zmiany regulacji w 2018 r. Wpływające na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego	20
Selected regulatory changes in 2018 impacting the financial management of local government units	
1.4. Struktura budżetów jednostek samorządu terytorialnego	22
Structure of local government units budgets	
1.5. Dochody własne	22
Own revenue	
1.6. Dotacje ogółem i subwencja ogólna	24
Grants and subvention	
1.6.1. Dotacje ogółem	24
Grants total	
1.6.2. Subwencja ogólna	25
General subvention	
2. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego	28
Financial management of local government units	
2.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	30
Revenue of local government units	
2.1.1. Dochody własne	33
Own revenue	
2.1.2. Dotacje ogółem	40
Grants total	
2.1.3. Subwencja ogólna	44
General subvention	
2.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	46
Funds for financing and co-financing eu programs and projects	
2.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	50
Expenditure of local government units	
2.2.1. Wydatki ogółem	50
Total expenditure	
2.2.2. Wydatki jst na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	55
Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects	
2.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	59
Result of budgets of local government units	
2.4. Finansowanie	61
Financing	
3. Gospodarka finansowa gmin	64
Financial management of gminas	
3.1. Dochody gmin revenue of gminas	65
Revenue of gminas	
3.1.1. Dochody własne	69
Own revenue	
3.1.2. Dotacje ogółem	73
Grants total	

3.1.3. Subwencja ogólna	77
General subvention	
3.2. Wydatki gmin	78
Expenditure of gminas	
3.3. Wynik budżetów gmin	86
Result of gmina budgets	
3.4. Finansowanie	88
Financing	
4. Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu	90
Financial economy of cities with powiat status	
4.1. Dochody miast na prawach powiatu	91
Revenue of cities with powiat status	
4.1.1. Dochody własne	93
Own revenue	
4.1.2. Dotacje ogółem	99
Grants total	
4.1.3. Subwencja ogólna	105
General subvention	
4.2. Wydatki miast na prawach powiatu	107
Expenditure of cities with powiat status	
4.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	111
Result of budgets of cities with powiat status	
4.4. Finansowanie	112
Financing	
5. Gospodarka finansowa powiatów	114
Financial economy of powiats	
5.1. Dochody powiatów	115
Revenue of powiats	
5.1.1. Dochody własne	117
Own revenue	
5.1.2. Dotacje ogółem	118
Grants total	
5.1.3. Subwencja ogólna	122
General subvention	
5.2. Wydatki powiatów	123
Expenditure of powiats	
5.3. Wynik budżetów powiatów	126
Budgetary result of powiats	
5.4. Finansowanie	127
Financing	
6. Gospodarka finansowa województw	129
Voivodships financial management	
6.1. Dochody województw	130
Voivodships revenue	
6.1.1. Dochody własne	132
Own revenue	
6.1.2. Dotacje ogółem	134
Grants total	
6.1.3. Subwencja ogólna	137
General subvention	
6.2. Wydatki województw	139
Voivodships expenditure	
6.3. Wynik budżetów województw	143
Voivodships result of budgets	
6.4. Finansowanie	143
Financing	

7. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego	145
Debt of local government units	
7.1. Zadłużenie podsektora samorządowego oraz jego struktura	150
Debt of local government and its structure	
7.2. Zadłużenie gmin	152
Debt of gminas	
7.3. Zadłużenie miast na prawach powiatu	155
Debt of cities with powiat status	
7.4. Zadłużenie powiatów	156
Debt of powiats	
7.5. Zadłużenie województw	158
Debt of voivodships	
Podsumowanie	161
Summary	162
Załącznik – akty prawne	163
Annex – legal acts	
Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie xls (spis tablic)	169
Statistical appendix available in the electronic version in xls format	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Liczba jednostek samorządu terytorialnego w latach 2014-2018	17
Number of local government units in 2014-2018	
Tablica 2. Ustalony dla danego roku wskaźnik udziałów budżetów JST we wpływach z PIT i CIT (w %)	24
The ratio of JST budgets share in the receipts from pit and cit, established in a given year (in %)	
Tablica 3. Wykonanie funduszu sołeckiego	27
Community fund's execution	
Tablica 4. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST	28
Revenue, expenditure and result of JST budgets	
Tablica 5. Dochody JST	31
Revenue of JST	
Tablica 6. Dochody ogółem według szczebli JST	32
Total revenue according to JST levels	
Tablica 7. Dochody własne JST	34
Own revenue of JST	
Tablica 8. Wpływy z podatków pit i cit w dochodach JST	38
Revenue from pit and cit taxes in JST revenue	
Tablica 9. Dotacje ogółem JST	40
Grants total of JST	
Tablica 10. Subwencja ogólna JST	45
General subvention of JST	
Tablica 11. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	47
Funds for financing and co-financing eu programs and projects	
Tablica 12. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według szczebli JST	49
Funds for financing and co-financing eu programs and projects by JST level	
Tablica 13. Wydatki według szczebli JST	50
Expenditure by JST levels	
Tablica 14. Wydatki ogółem JST	52
Total expenditure of JST	
Tablica 15. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	55
Expenditure of local government units for financing and co-financing eu programs and projects	
Tablica 16. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	57
Expenditure of local government units for financing and co-financing eu programs and projects	
Tablica 17. Wynik budżetów JST	59
Result of JST budgets	
Tablica 18. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym	60
Number of JST with surplus and budget deficit	
Tablica 19. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem	64
Revenue, expenditure and result of gminas' budgets – total	
Tablica 20. Dochody gmin według typów	65
Revenue by types of gminas'	
Tablica 21. Dochody własne gmin ogółem	69
Own revenue of gminas	
Tablica 22. Dotacje ogółem dla gmin	73
Grants total for gminas	
Tablica 23. Subwencja ogólna gmin	77
General subvention of gminas	
Tablica 24. Wydatki według typów gmin	78
Expenditure by type of gminas	

Tablica 25. Wydatki gmin	84
Expenditure of gminas	
Tablica 26. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu	90
Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets	
Tablica 27. Dochody miast na prawach powiatu	92
Revenue of cities with powiat status	
Tablica 28. Dochody własne miast na prawach powiatu	94
Own revenue of cities with powiat status	
Tablica 29. Dotacje ogółem miast na prawach powiatu	99
Grants total for cities with powiat status	
Tablica 30. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu	105
General subvention of cities with powiat status	
Tablica 31. Wydatki miast na prawach powiatu	108
Expenditure of cities with powiat status	
Tablica 32. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów	114
Revenue, expenditure and result of powiat's budgets	
Tablica 33. Dochody powiatów	115
Revenue of powiat's	
Tablica 34. Dochody własne powiatów	117
Own revenue of powiat's	
Tablica 35. Dotacje ogółem powiatów	119
Grants total for powiat's	
Tablica 36. Subwencja ogólna powiatów	122
General subvention of powiat's	
Tablica 37. Wydatki powiatów	123
Expenditure for powiat's	
Tablica 38. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw	129
Voivodships revenue, expenditure and budgets result	
Tablica 39. Dochody województw	130
Revenue of voivodships	
Tablica 40. Dochody własne województw	132
Own revenue of voivodships	
Tablica 41. Dotacje ogółem dla województw	134
Total grants for voivodships	
Tablica 42. Subwencja ogólna województw	138
General subvention from the state budget for voivodships	
Tablica 43. Wydatki województw	139
Expenditure of voivodships	
Tablica 44. Zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST	145
Total liabilities of individual levels of local government units	
Tablica 45. Wskaźnik zadłużenia do dochodów JST	147
Debt to revenue ratio	
Tablica 46. Zobowiązania poszczególnych szczebli JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE	149
Liabilities of individual levels of local government units due to loans and borrowings related to the use of eu funds	
Tablica 47. Zadłużenie podsektora samorządowego	151
Debt of local government	
Tablica 48. Zobowiązania SPZOZ przejęte przez JST	151
Liabilities of independent public healthcare units taken over by JST	
Tablica 49. Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia	152
Gminas in voivodships according to the debt ratio	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Ludność polski według województw w 2018 r.	18
Chart 1. Population by voivodships in 2018	
Wykres 2. Budżety JST	29
Chart 2. Budgets of JST	
Wykres 3. Dochody i wydatki JST na jednego mieszkańca	30
Chart 3. Revenue and expenditure of local government units per capita	
Wykres 4. Dochody JST	33
Chart 4. Revenue of JST	
Wykres 5. Struktura dochodów własnych JST	37
Chart 5. Structure of JST own revenue	
Wykres 6. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	38
Chart 6. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	
Wykres 7. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez JST	44
Chart 7. Structure of targeted grants received by JST	
Wykres 8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych na tle całości dochodów JST	48
Chart 8. Funds for financing and co-financing eu programs and projects against the total revenue of local government units	
Wykres 9. Struktura wydatków JST	54
Chart 9. Structure of expenditure of JST	
Wykres 10. Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r)	54
Chart 10. Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y)	
Wykres 11. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych na tle całości wydatków JST	57
Chart 11. Expenditure for financing eu programs and projects against the total expenditure of local government units	
Wykres 12. Liczba JST według relacji wyniku budżetowego do wykonanych dochodów	60
Chart 12. Number of local government units by result/revenue relation	
Wykres 13. Przychody JST	61
Chart 13. Proceeds of JST	
Wykres 14. Rozchody JST	62
Chart 14. Outlays of JST	
Wykres 15. Budżety gmin	65
Chart 15. Budgets of gminas	
Wykres 16. Dochody gmin	69
Chart 16. Revenue of gminas	
Wykres 17. Struktura dochodów własnych gmin	72
Chart 17. Structure of own revenue of gminas	
Wykres 18. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	73
Chart 18. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	
Wykres 19. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy	76
Chart 19. Structure of targeted grants received by gminas	
Wykres 20. Wydatki według typów gmin	82
Chart 20. Expenditure by type of gminas	
Wykres 21. Struktura wydatków gmin	82
Chart 21. Structure of gminas' expenditure	
Wykres 22. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)	83
Chart 22. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	
Wykres 23. Struktura wydatków gmin według działów	83
Chart 23. Structure of gminas' expenditure by sections	
Wykres 24. Wynik budżetu według typów gmin	86
Chart 24. Budget result by type of gminas	

Wykres 25. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów	87
Chart 25. Gminas by result/revenue ratio	
Wykres 26. Przychody gmin	89
Chart 26. Proceeds of gminas	
Wykres 27. Rozchody gmin	89
Chart 27. Outlays of gminas	
Wykres 28. Budżety miast na prawach powiatu	91
Chart 28. Budgets of cities with powiat status	
Wykres 29. Dochody miast na prawach powiatu	93
Chart 29. Revenue of cities with powiat status	
Wykres 30. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu	98
Chart 30. Structure of own revenue of cities with powiat status	
Wykres 31. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	98
Chart 31. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	
Wykres 32. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu	105
Chart 32. Structure of targeted grants received by cities with powiat status	
Wykres 33. Struktura wydatków miast na prawach powiatu	110
Chart 33. Structure of expenditure of cities with powiat status	
Wykres 34. Zmiana wybranych kategorii wydatków (r/r)	110
Chart 34. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	
Wykres 35. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów	111
Chart 35. Structure of cities with powiat status expenditure by sections	
Wykres 36. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów	112
Chart 36. Cities with powiat status by result/revenue relation	
Wykres 37. Przychody miast na prawach powiatu	113
Chart 37. Proceeds of cities with powiat status	
Wykres 38. Rozchody miast na prawach powiatu	113
Chart 38. Outlays of cities with powiat status	
Wykres 39. Budżety powiatów	115
Chart 39. Budgets of powiats	
Wykres 40. Dochody powiatów	116
Chart 40. Revenue of powiats	
Wykres 41. Struktura dochodów własnych powiatów	118
Chart 41. Structure of own revenue of powiats	
Wykres 42. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	118
Chart 42. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	
Wykres 43. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty	121
Chart 43. Structure of targeted grants received by powiats	
Wykres 44. Struktura wydatków powiatów	125
Chart 44. Structure of powiats' expenditure	
Wykres 45. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r)	125
Chart 45. Changes of selected categories of powiats expenditure (y/y)	
Wykres 46. Struktura wydatków powiatów według działów	126
Chart 46. Structure of powiats' expenditure by sections	
Wykres 47. Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów	127
Chart 47. Powiats by result/revenue relation	
Wykres 48. Przychody powiatów	128
Chart 48. Proceeds of powiats	
Wykres 49. Rozchody powiatów	128
Chart 49. Outlays of powiats	
Wykres 50. Budżety województw	130
Chart 50. Budgets of voivodships	
Wykres 51. Dochody województw	131
Chart 51. Revenue of voivodships	
Wykres 52. Struktura dochodów własnych województw	133
Chart 52. Structure of own revenue of voivodships	

Wykres 53. Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	133
Chart 53. Change of selected categories of own revenue (y/y)	
Wykres 54. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa	137
Chart 54. Structure of targeted grants received by voivodships	
Wykres 55. Struktura wydatków województw	141
Chart 55. Structure of expenditure of voivodships	
Wykres 56. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)	142
Chart 56. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	
Wykres 57. Struktura wydatków województw według działów	142
Chart 57. Structure of expenditure of voivodships by sections	
Wykres 58. Województwa według relacji wyniku budżetowego do dochodów	143
Chart 58. Voivodships by result/ revenue ratio	
Wykres 59. Przychody województw	144
Chart 59. Proceeds of voivodships	
Wykres 60. Rozchody województw	144
Chart 60. Outlays of voivodships	
Wykres 61. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu	146
Chart 61. Debt of local government units according to the place of issue	
Wykres 62. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów	148
Chart 62. Debt to revenue ratio	
Wykres 63. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów	150
Chart 63. Number of JST by debt to revenue ratio	
Wykres 64. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów	153
Chart 64. Gminas according to the debt to revenue ratio	
Wykres 65. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów	155
Chart 65. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio	
Wykres 66. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów	157
Chart 66. Powiats according to the debt to revenue ratio	
Wykres 67. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów	159
Chart 67. Voivodships by debt to revenue ratio	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Miasta na prawach powiatu według wskaźnika zadłużenia	156
Map 1 . Cities with powiat status by debt to revenue ratio	
Mapa 2. Powiaty według wskaźnika zadłużenia	158
Map 2 . Powiats by debt to revenue ratio	
Mapa 3. Województwa według wskaźnika zadłużenia	160
Map 3 . Voivodships by debt to revenue ratio	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Symbol Symbol	Opis Description
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł zl	złoty zloty
BDL	Bank Danych Lokalnych GUS Local Data Bank of Statistics Poland
CIT	Podatek dochodowy od osób prawnych Corporate income tax
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
JST	Jednostki samorządu terytorialnego Local government units
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych Personal income tax
PKB GDP	Produkt krajowy brutto Gross domestic product
SFP	Sektor finansów publicznych Public finance sector
UE EU	Unia Europejska European Union
EFTA	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu European Free Trade Association

Uwagi ogólne

General remarks

Dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowane w niniejszej publikacji oraz w aneksie statystycznym pochodzą ze sprawozdań budżetowych wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Finansów oraz z publikacji Ministerstwa Finansów m.in. ze „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa – Informacji o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego”.

Dane za 2018 r. zostały zebrane przez Ministerstwo Finansów na aktualnie obowiązujących sprawozdaniach:

- Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30S – sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-34S – sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych;
- Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych;
- Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

W aneksie statystycznym do niniejszej publikacji prezentowane są również dane pochodzące z niefunkcjonujących już sprawozdań archiwalnych jak:

- Rb-27S – roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych;
- Rb-30S – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-31 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych gospodarstw pomocniczych;
- Rb-32 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych środków specjalnych;
- Rb-33 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej;
- Rb-34 – kwartalne sprawozdanie z wykonania planów finansowych dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych.

Dane za 2018 r. zostały zebrane na sprawozdaniach budżetowych według zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1393 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

Zgodnie z ww. przepisami jednostki samorządu terytorialnego sporządzają wymagane prawem sprawozdania, w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf w sprawozdaniach: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S i Rb-34S; natomiast w sprawozdaniu Rb-N wg tytułów należności, a w sprawozdaniu Rb-Z według tytułów dłużnych. Dane z tych sprawozdań przekazywane są do Ministerstwa Finansów.

Prezentowane w niniejszej publikacji dane za 2018 r., ze sprawozdań: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S opracowano w Centrum Informatyki Statystycznej, na podstawie bazy danych Ministerstwa Finansów, według stanu na dzień 27 marca 2019 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych do Ministerstwa Finansów w późniejszym terminie. Dane ze sprawozdań: Rb-34S; Rb-Z oraz Rb-N, pochodzą bezpośrednio z udostępnionych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów baz danych oraz „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa – Informacja o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego”. Dane do podrozdziału

VII.1. pochodzą z procesu agregowania danych ze sprawozdań Rb-Z w Głównym Urzędzie Statystycznym i uwzględniają korekty przekazane przez JST zgodnie z §10 ust. 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

Dane prezentowane w niniejszej publikacji obejmują jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) oraz rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych – tablice w załączniku w wersji elektronicznej. Dane w podrozdziale 7.1. obejmują jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez JST oraz pozostałe samorządowe osoby prawne.

Występujące w powyższych sprawozdaniach kategorie budżetowe grupowane są według aktualnej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, a grupowania analityczne nawiązują do grupowań stosowanych przez Ministerstwo Finansów w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego.” Dane dla sektora JST prezentowane są w ujęciu nieskonsolidowanym.

Rozdział 1.

Chapter 1.

Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

Legal basis and conditions of local government units' financial

Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w 2018 r. funkcjonowało: 16 województw, 314 powiatów oraz 2 478 gmin. Wśród gmin było: 302 gminy miejskie, obejmujące miasta, w tym 66 miast na prawach powiatu¹, 628 gmin miejsko-wiejskich, obejmujących miasto wraz z otaczającym je obszarem wiejskim oraz 1 548 gmin wiejskich obejmujących tereny wiejskie².

Tablica 1. Liczba Jednostek Samorządu Terytorialnego w latach 2014-2018

Table 1. Number of local government units in 2014-2018

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
JST ogółem JST total	2 809	2 808	2 808	2 808	2 808
województwa voivodships	16	16	16	16	16
powiaty powiats	314	314	314	314	314
gminy razem gminas total	2 479	2 478	2 478	2 478	2 478
w tym: gminy wiejskie of which :rural gminas	1 566	1 563	1 559	1 555	1 548
gminy miejsko-wiejskie rural-urban gminas	608	611	616	621	628
gminy miejskie urban gminas	305	304	303	302	302
w tym: miasta na prawach powiatu of which :cities with powiats status	66	66	66	66	66

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.
Source: Statistics Poland data.

Zobowiązania gminy Ostrowice wystąpiły jeszcze w danych za 2018 r., w którym z powodu wysokiego zadłużenia nastąpiła likwidacja poprzez jej podział i włączenie do gmin Drawsko Pomorskie i Złocieniec³. Był to pierwszy przypadek zniesienia gminy po transformacji. Zmiana nastąpiła też w strukturze typów gmin, w którym 7 gmin wiejskich przekształcono w gminy miejsko-wiejskie.

Analizowane w niniejszej publikacji zagadnienia gospodarki finansowej JST przedstawiane są w następujących przekrojach: JST ogółem, gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty i województwa. Podział taki ma uzasadnienie w sposobie finansowania poszczególnych szczebli JST.

1 Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 1998, Nr 91, poz. 578, z późn. zm) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

2 Podział gmin na typy w tym rozdziale jest zgodny z danymi z publikacji GUS, Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2018 r., lipiec 2018, (2018), Warszawa, natomiast dane w pozostałych rozdziałach są zgodne z podziałem na typy gmin opublikowanym przez Ministerstwo Finansów.

3 Por. Rozdział 7, s. 154.

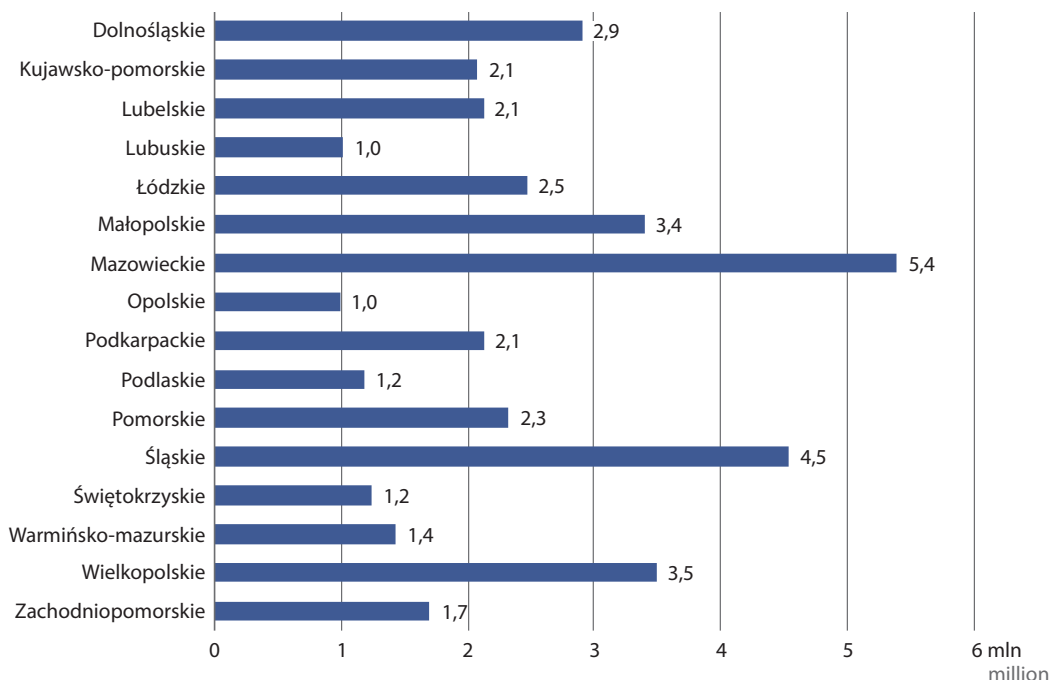
1.1. Ludność

1.1. Population

W dniu 30 czerwca 2018 r. Polskę zamieszkiwało 38 413 tys. osób. W gminach miejskich mieszkało 18 518 tys. osób tj. 48,2% populacji, w tym w miastach na prawach powiatu 12 592 tys. osób, tj. 32,8%. W gminach wiejskich mieszkało 10 913 tys. osób, tj. 28,4% populacji, a w gminach miejsko-wiejskich 8 982 tys. osób., tj. 23,4% ogółu mieszkańców. W 2018 r. najwięcej osób mieszkało w województwie mazowieckim (5 391 tys. osób), a najmniej w województwie opolskim (988 tys. osób).

Wykres 1. Ludność Polski według województw w 2018 r.

Chart 1. Population by voivodships in 2018

Uwaga: Stan w dniu 30 VI.
Note: Status on 30 VI.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.
Source: Statistics Poland data.

1.2. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

1.2. Basic rules of local government units' financial economy

Podstawą prawną gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego jest uchwała budżetowa. Budżet JST określa dochody i wydatki, wynik (nadwyżka/deficyt) oraz przychody i rozchody tej jednostki. Budżet uchwalany jest na rok budżetowy zaczynający się z dniem 1 stycznia, a kończący 31 grudnia danego roku. Z punktu widzenia gospodarki finansowej można wyróżnić cztery rodzaje JST: gminę, miasto na prawach powiatu, powiat i województwo.

Miasta na prawach powiatu z uwagi na swoją specyfikę sporządzają jeden budżet, ale w uchwale budżetowej określana jest odrębnie część dotycząca budżetu gminy i część odnosząca się do budżetu powiatu.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu. Uchwała ta, zostaje podjęta po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdaniem finansowym, opinią biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego, opinią regionalnej izby obrachunkowej, informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, a także stanowiskiem komisji rewizyjnej. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może żądać także przedłożenia przez zarząd jednostki dodatkowych wyjaśnień odnoszących się do sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdania finansowego.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009, Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), usystematyzowała przepisy dotyczące uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego, wskazując, że składa się ona z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz załączników⁴. Ustawa ta wprowadziła również elementy długookresowej perspektywy prowadzenia gospodarki finansowej JST poprzez obowiązek opracowania wieloletniej prognozy finansowej na okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat⁵. Stanowi to podstawę tworzenia przez Ministra Finansów strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny. W wykazie przedsięwzięć wieloletnich, jednostki samorządu terytorialnego ujmują wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z programami finansowanymi z udziałem środków unijnych oraz umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Ustawa o finansach publicznych reguluje funkcjonowanie podmiotów gospodarki budżetowej JST, jakimi są jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe. Jednostki budżetowe samorządu to jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu JST, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek tego budżetu. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków.

Samorządowy zakład budżetowy odpłatnie wykonuje zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych, które mogą być powiększone o dotacje otrzymane z budżetu JST. Samorządowy zakład budżetowy może wykonywać zadania własne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie: gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi, dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, targowisk i hal targowych, cmentarzy, zieleni gminnej i zadrzewień, kultury fizycznej i sportu (w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych), pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, utrzymywania gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginieciem.

Podstawą gospodarki finansowej samorządowego zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody (w tym dotacje z budżetu JST), koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, w planie finansowym samorządowego zakładu budżetowego mogą być dokonywane jego zmiany w ciągu roku, pod warunkiem, że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu jednostki samorządu terytorialnego, ani zwiększenia dotacji z budżetu JST.

Samorządowy zakład budżetowy wpłaca do budżetu JST ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego nadwyżkę środków obrotowych, chyba, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej.

4 Zgodnie z art. 214 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się: zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST, plan dochodów rachunku dochodów samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 r. Nr 95, poz. 425), plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

5 Nie krócej jednak niż na okres, na jaki przyjęto limity wydatków, o których mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych. Prognozę kwoty długu sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

1.3. Wybrane zmiany regulacji w 2018 r. wpływające na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego

1.3. Selected regulatory changes in 2018 impacting the financial management of local government units

Na mocy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 2500) zmodyfikowano reguły fiskalne regulujące finanse jednostek samorządu terytorialnego. Zmiany zostały wprowadzone w 2018 r. i będą obowiązywały przy rozliczeniach za 2019 r., jednak w związku konstrukcją indywidualnego wskaźnika zadłużenia, mogły one wpływać na politykę finansową niektórych JST już w 2018 r.

Indywidualny wskaźnik zadłużenia podlega modyfikacjom w zależności od szeregu czynników, m.in. łącznej kwoty spłaty zobowiązań, dochodów i wydatków bieżących, oraz relacji tych wartości na przestrzeni siedmiu lat (a nie trzech, jak w poprzedniej wersji).

Indywidualny wskaźnik zadłużenia

Individual debt ratio

- Sposób obliczania indywidualnego wskaźnika zadłużenia po zmianach w 2018 r.:

$$\frac{R + O}{Db} = \frac{1}{7} \sum_{i=1}^7 \frac{Dbe_i - Wbe_i}{Db_i}$$

Gdzie użyte symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, oraz wykupów papierów wartościowych, z wyłączeniem kwot spłat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych odpowiednio zaciągniętych lub emitowanych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 i zobowiązań określonych w art. 91 ust. 3 pkt 1;

O – planowane na rok budżetowy wydatki bieżące na obsługę długu, w tym odsetki od zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji;

Db – planowane na rok, na który ustalana jest relacja, dochody bieżące budżetu pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące;

Dbe_i – dochody bieżące w roku poprzedzającym, o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

Db_i – dochody bieżące w roku poprzedzającym, o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące;

Wbe_i – wydatki bieżące w roku poprzedzającym, o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o wydatki bieżące z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, wydatki bieżące na obsługę długu oraz wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2

- Sposób obliczania indywidualnego wskaźnika zadłużenia przed zmianami w 2018 r.:

$$\left(\frac{R + O}{D}\right)_i \leq \frac{1}{3} \sum_{i=1}^3 \frac{Db_i + Sm_i - Wb_i}{D_i}$$

Gdzie użyte symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90 ustawy o finansach publicznych oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90;

O – planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji;

D – dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym;

Db – dochody bieżące;

Sm – dochody ze sprzedaży majątku;

Wb – wydatki bieżące;

i – rok budżetowy, na który ustalana jest relacja;

Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych przed zmianami i po zmianach w 2018 r. na mocy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Source: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych before and after amendment in 2018 on the basis of ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Modyfikacjom podlegała również zasada zrównoważenia budżetu JST w części bieżącej polegająca na tym, że planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o wyszczególnione kategorie (tj. wolne środki, spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych, niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków UE i EFTA).

Zasada zrównoważenia budżetu

The principle of balanced budget

Zmiana art. 242 ustawy o finansach publicznych

Amendment of Article 242 of the Act on Public Finances

przed zmianami w 2018 r. before changes in 2018	po zmianach w 2018 r. after changes in 2018
<p>Art. 242. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6.</p> <p>2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem ust. 3.</p> <p>3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.</p>	<p>Art. 242. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8.</p> <p>2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.</p> <p>3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.</p> <p>4. W przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami.</p>

Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych przed zmianami i po zmianach w 2018 r. na mocy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Source: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych before and after amendment in 2018 on the basis of ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Od 1 stycznia 2018 r. na mocy ustawy z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 2260) jednostki samorządu terytorialnego mogły otrzymać dotacje z budżetu państwa poprzez ministra obrony narodowej na rzecz budowy lub remontu strzelnic oraz rozwijania sportu strzeleckiego.

W 2018 r. Górnośląski Związek Metropolitalny po raz pierwszy otrzymał udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 5% na mocy ustanawiającej go ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. poz. 730).

W uchwale budżetowej na 2018 r. zastosowano po raz pierwszy rozdział p.n. „80153 – Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych”. Ponadto dokonano objaśnień do rozdziałów „80110 Gimnazja” i „80111 Gimnazja specjalne”, „80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych” oraz zmiany nazwy rozdziału 80152 na „80152 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technicach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych”.

1.4. Struktura budżetów Jednostek samorządu terytorialnego

1.4. Structure of local government units budgets

Dochody i wydatki budżetowe grupowane są zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów (określających rodzaj dochodu lub wydatku). Sposób grupowania dochodów i wydatków systematyzuje rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 z późn. zm.).

Dochody grupowane są według rodzaju ich źródeł, a wydatki według szczegółowego ich przeznaczenia. Dochody i wydatki dzieli się na majątkowe i bieżące. Dochody majątkowe obejmują: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do wydatków majątkowych zaliczane są: wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. Dochody bieżące (wydatki bieżące) obejmują nie wymienione wyżej kategorie dochodów (wydatków).

Zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych w planie wydatków bieżących budżetu JST wyodrębniane są m.in.: wynagrodzenia i składki od nich naliczane, wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych, dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, obsługa długu JST oraz wydatki na programy finansowane z udziałem środków z budżetu UE oraz pozostałych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Ustawa z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2003 r., Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.) określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. Na dochody JST składają się: dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna. Składowe poszczególnych elementów opisane są w kolejnych rozdziałach.

1.5. Dochody własne

1.5. Own revenue

W rozumieniu ustawy o dochodach JST dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Obok powyższych dochodów własnych JST, źródłami dochodów własnych gmin były:

- wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów; reklamowej, eksploatacyjnej (w części określonej oddzielnymi przepisami); innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Równolegle do odpowiednich udziałów w podatku PIT i CIT, źródłami dochodów własnych powiatu były:

- wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku powiatu;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Równolegle do odpowiednich udziałów w podatku PIT i CIT, źródłami dochodów własnych województwa były:

- dochody uzyskiwane przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz wpłaty od wojewódzkich zakładów budżetowych;
- dochody z majątku województwa;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz województwa;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez województwo, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody województwa;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych województwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne województwu na podstawie odrębnych przepisów.

Na poziom dochodów własnych gmin i miast na prawach powiatu mają również wpływ decyzje właściwych organów samorządowych. Ze sprawozdań budżetowych za 2018 r. wynika, że na skutek obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności, do budżetów gmin nie wpłynęła kwota 3 595,7 mln zł, co stanowiło 3,0% dochodów ogółem gmin, a w odniesieniu do dochodów własnych gmin było to 6,8%.

Wysokości i zasady wyliczania udziałów jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT) określone są w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Tablica 2. Ustalony dla danego roku wskaźnik udziałów budżetów JST we wpływach z PIT i CIT (w %)

Table 2. The ratio of JST budgets share in the receipts from PIT and CIT, established in a given year (in %)

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
PIT					
JST ogółem JST total	49,38	49,52	49,64	49,74	49,83
gminy gminas	37,53	37,67	37,79	37,89	37,98
powiaty powiats	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25
województwa voivodships	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60
CIT					
JST ogółem JST total	22,86	22,86	22,86	22,86	22,86
gminy gminas	6,71	6,71	6,71	6,71	6,71
powiaty powiats	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
województwa voivodships	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

1.6. Dotacje ogółem i subwencja ogólna

1.6. Grants and subvention

1.6.1. Dotacje ogółem

1.6.1. Grants total

Dotacje ogółem obejmują dotacje celowe, a także dotacje §§ 200 i 620⁶ oraz dotacje §§ 205 i 625. Dotacje §§ 200 i 620 to dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich⁷, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w §§ 205 i 625.

⁶ Paragrafy odnoszą się do klasyfikacji budżetowej.

⁷ W grupie dotacji §§ 200 i 620 dla JST ujęto również dotacje rozwojowe przekazane do dnia 31 grudnia 2010 r. i podlegające rozliczeniu w 2017 r.

Dotacje §§ 205 i 625, które wprowadzono od 2015 r., to dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Paragrafy te dotyczą dotacji i płatności otrzymywanych przez JST, które występują w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020⁸.

Zgodnie z *ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, dochodami JST mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. Istnieje również możliwość uzyskania przez JST dofinansowania, wymaganego przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa w postaci dotacji celowych.

1.6.2. Subwencja ogólna

1.6.2. General subvention

Subwencja ogólna jest ustawowo określonym świadczeniem pieniężnym Skarbu Państwa na rzecz poszczególnych JST. Subwencja ogólna składa się z części:

- oświatowej – przyznawanej, m.in. na utrzymanie publicznych szkół oraz na doksztalcanie i odprawy dla nauczycieli;
  - w przypadku gmin – publicznych szkół podstawowych i gimnazjów;
  - w przypadku powiatów – szkół ponadpodstawowych, szkolnictwa specjalnego oraz placówek całodobowego pobytu uczniów (bursy, internaty);
  - w przypadku województw – szkół ponadpodstawowych i specjalnych o zasięgu regionalnym lub wojewódzkim, ośrodków metodycznych, kolegiów nauczycielskich, placówek doksztalcania i doskonalenia nauczycieli, bibliotek publicznych;
- wyrównawczej – finansującej świadczenia z pomocy społecznej oraz zmniejszającej dysproporcje poziomu dochodów gmin, powiatów, województw;
- równoważącej – przyznawanej:
  - gminom w związku z przekazaniem dodatkowych zadań z zakresu pomocy społecznej (np. dodatki mieszkaniowe);
  - powiatom – na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w związku ze zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych;
- regionalnej – przyznawanej na uzupełnienie dochodów województw o niższej wydajności fiskalnej, ze względu na różnice potencjału gospodarczego;
- rekompensującej dochody utracone przez gminy. Część rekompensująca subwencji ogólnej zgodnie z *ustawą z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz.U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.)* wyrównuje ubytki dochodów w związku z wprowadzeniem zwolnień z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na podstawie zmienionego zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

W 2018 r. część rekompensującą subwencji ogólnej otrzymały gminy oraz miasta na prawach powiatu uprawnione do otrzymania tej rekompensaty i wymienione w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów.

Największą część subwencji ogólnej stanowi część oświatowa, która przeznaczana jest na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z *ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 1991 r., nr 95, poz. 425, z późn. zm.), w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, jak również na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż JST oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich JST ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej. Od 2013 r. od kwoty

⁸ W niniejszej publikacji dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich określamy terminem „dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625”.

przeznaczonej na część oświatową subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego odlicza się 0,4% na rezerwę części oświatowej.

Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin, powiatów i województw stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej. Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymywały gminy, powiaty oraz województwa, w których dochód podatkowy per capita był niższy od średniego dochodu podatkowego na jednego mieszkańca kraju. Kwotę uzupełniającą otrzymały JST wg przyjętego kryterium dla danego szczebla JST. W przypadku gmin, była to gęstość zaludnienia oraz dochód podatkowy na jednego mieszkańca gminy. Dla powiatów przyjęto wskaźnik bezrobocia w powiecie, (liczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju). Kwotę uzupełniającą otrzymały województwa niedokonujące wpłat do budżetu państwa, w których liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

Podział części równoważącej subwencji ogólnej służyć ma łagodzeniu historycznie ukształtowanych różnic w poziomie rozwoju ekonomicznego, potencjału podatkowego oraz sytuacji społecznej.

Rozdział 8a ustawy o dochodach samorządu terytorialnego zawiera zasady ustalania dla województw na lata 2015-2019 części regionalnej subwencji ogólnej, wpłat do budżetu państwa oraz dotacji celowej, w tym podział kwoty części regionalnej subwencji ogólnej, oraz rezerwy celowej na dotacje dla województw na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej, przeznaczoną na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- utrzymania rzecznych przepraw promowych (wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu) o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej dwóch tysięcy pojazdów na dobę;
- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Fundusz sołecki

Community fund

Fundusz sołecki to wyodrębniona część budżetu, którego sposób rozdysponowania podlega decyzji mieszkańców sołectwa. Został wprowadzony ustawą o funduszu sołeckim z 20 lutego 2009 roku (Dz. U. z 2009 r. nr 52, poz. 420, z późn. zm.), która została zastąpiona ustawą z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301 z późn. zm.). Wysokość środków w ramach budżetu ustalana jest w oparciu o wzór:

$$F = \left(2 + \frac{Lm}{100} \right) \times Kb$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

F – wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, jednak nie więcej niż dziesięciokrotność Kb ,

Lm – liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy, określoną na podstawie prowadzonego przez gminę rejestru mieszkańców, o którym mowa w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.4)),

Kb – kwotę bazową – obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Tablica 3. Wykonanie funduszu sołeckiego

Table 3. Community fund's execution

Wyszczególnienie Specification	Jednostka Unit	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba gmin z wyodrębnionym funduszem sołeckim	liczba number	1419	1498	1510	1551	1596
Kwota wydatków wykonanych ramach funduszu sołeckiego	w mln zł in million PLN	270	336	384	403	502

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
Source: Ministry of the Interior and Administration data.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim.

Source: elaboration based on Ministry of the Interior and Administration data and ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim.

Rozdział 2

Chapter 2

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Financial economy of local government units

W 2018 r. dochody budżetów JST wyniosły 251 846,4 mln zł, a wydatki 259 386,3 mln zł. Ostatni rok budżetowy jednostki samorządu terytorialnego zamknęły deficytem w wysokości 7 539,8 mln zł. W porównaniu z 2017 r. dochody wzrosły o 9,6%, zaś wydatki o 12,7%.

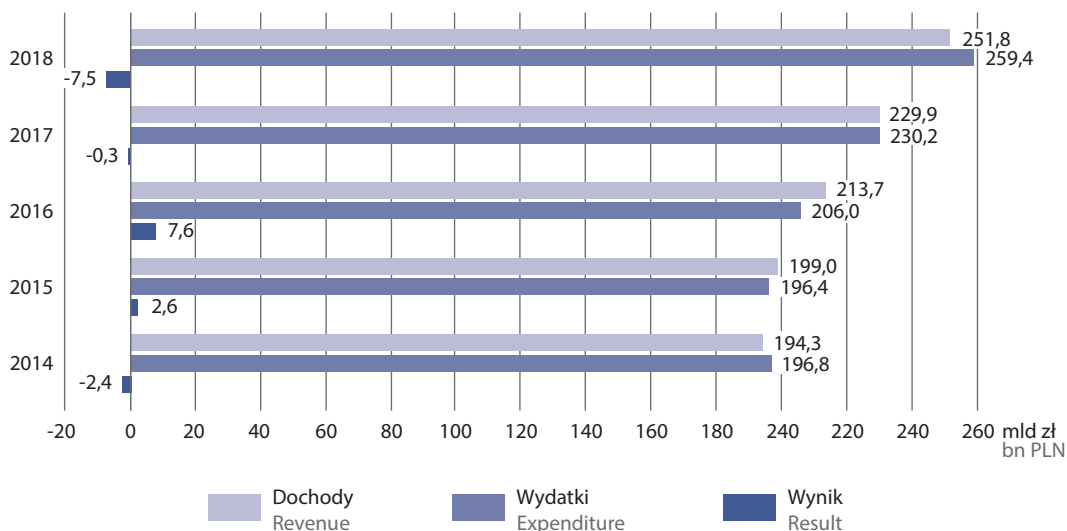
Tablica 4. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST
Table 4. Revenue, expenditure and result of JST budgets

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7	251 846,4
Wydatki Expenditure	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3	259 386,3
Wynik Result	-2 417,0	2 603,6	7 634,4	-287,6	-7 539,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6	255 559,0
Wydatki Expenditure	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7	278 439,3
Wynik Result	-12 702,8	-7 372,7	-4 831,9	-13 144,1	-22 880,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	97,8	98,9	99,6	98,6	98,5
Wydatki Expenditure	93,0	94,2	94,0	93,5	93,2
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	105,9	102,4	107,4	107,6	109,6
Wydatki Expenditure	107,0	99,8	104,9	111,7	112,7
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2014-2017 średni wzrost dochodów budżetów JST wyniósł 5,8%, a wydatków 5,9%. W roku 2014 jednostki samorządu terytorialnego skończyły rok budżetowy deficytem, natomiast w latach 2015-2016 zamknęły nadwyżką w wysokości odpowiednio 2 603,6 mln zł i 7 634,4 mln zł, z kolei w latach 2017-2018 ponownie zakończyły deficytem.

Wykres 2. Budżety JST
Chart 2. Budgets of JST

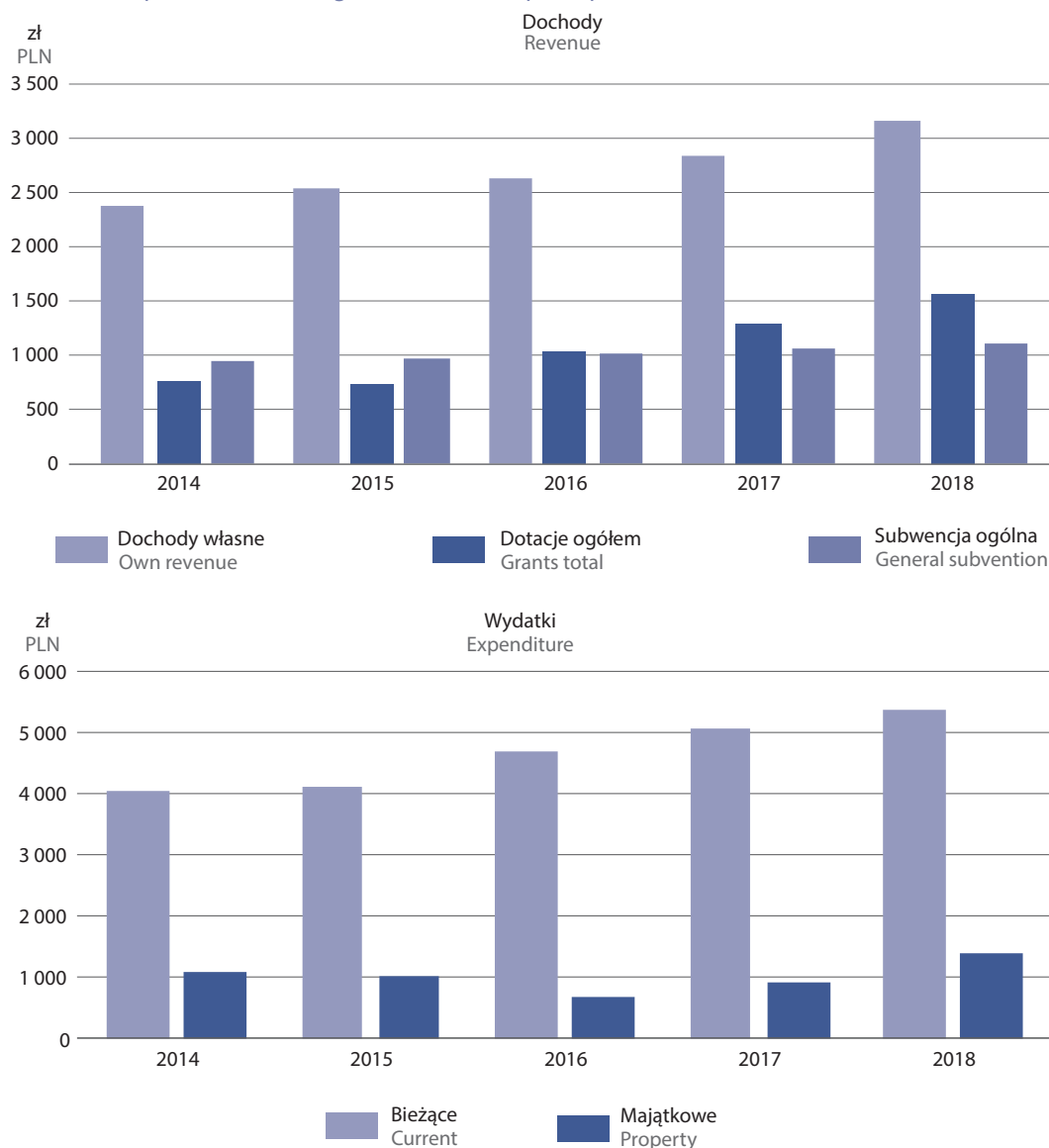

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2018 r. dochody JST na 1 mieszkańca⁹ wyniosły 6 556 zł, w tym dochody własne 3 229 zł, wydatki JST na 1 mieszkańca wyniosły 6 753 zł, w tym wydatki bieżące 5 376 zł. Wydatki bieżące na 1 mieszkańca wykazywały ciągłą tendencję wzrostową w analizowanym okresie, natomiast wydatki majątkowe w latach 2014-2015 pozostawały na zbliżonym poziomie, w 2016 r. zmniejszyły się do 672 zł, natomiast w roku 2017 i 2018 wzrosły do poziomu najwyższego w badanym okresie i wyniosły 1 377 zł na 1 mieszkańca.

⁹ Dochody i wydatki na 1 mieszkańca obliczono w oparciu o stan ludności Polski na dzień 30.06.2018 wg danych GUS: Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018. Stan w dniu 30.VI, październik 2018, Warszawa.

Wykres 3. Dochody i wydatki JST na jednego mieszkańca
Chart 3. Revenue and expenditure of local government units per capita

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów oraz Głównego Urzędu Statystycznego, Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018. Stan w dniu 30.VI, październik 2018, (2018), Warszawa.
Source: own contribution based on Ministry of Finance and Statistics Poland data, Population. Size and structure and vital statistics in Poland by territorial division in 2018. As of June, 30. October 2018, (2018), Warsaw.

2.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

2.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem JST w 2018 r. wyniosły 251 846,4 mln zł, tj. o 9,6% więcej niż w 2017 r. i stanowiły 98,5% planu po zmianach. Największą pozycją dochodową były dochody własne, które ukształtowały się na poziomie 124 042,1 mln zł i w porównaniu z 2017 r. wzrosły o 9,5%. W 2018 r. JST otrzymały dotację ogółem w kwocie 71 374,5 mln zł, co stanowiło wzrost o 14,5% oraz subwencję ogólną w wysokości 56 429,7 mln zł, tj. o 4,0% więcej niż w 2017 r.

Tablica 5. Dochody JST
Table 5. Revenue of JST

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7	251 846,4
dochody własne own revenue	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3	124 042,1
dotacje ogółem grants total	44 540,9	44 234,6	53 949,4	62 352,7	71 374,5
subwencja ogólna general subvention	51 203,6	51 343,3	53 036,1	54 280,7	56 429,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6	255 559,0
dochody własne own revenue	99 616,0	104 085,8	106 001,0	112 265,6	121 648,3
dotacje ogółem grants total	48 004,6	45 788,3	55 438,2	66 536,0	77 523,7
subwencja ogólna general subvention	51 188,7	51 340,0	53 020,8	54 257,0	56 387,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem Revenue total	97,8	98,9	99,6	98,6	98,5
dochody własne own revenue	99,0	99,4	100,6	100,9	102,0
dotacje ogółem grants total	92,8	96,6	97,3	93,7	92,1
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	105,9	102,4	107,4	107,6	109,6
dochody własne own revenue	107,4	104,9	103,1	106,2	109,5
dotacje ogółem grants total	110,2	99,3	122,0	115,6	114,5
subwencja ogólna general subvention	99,9	100,3	103,3	102,3	104,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2018 r. dochody ogółem gmin wyniosły 121 425,6 mln zł i w porównaniu z 2017 r. wzrosły o 9,2%. Gminy wykonały plan dochodów budżetowych w 97,9%. Dochody ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 85 507,8 mln zł, tj. wzrosły o 8,9%. Miasta na prawach powiatu wykonały plan w 99,7%. Dochody ogółem powiatów wyniosły 27 959,3 mln zł i w porównaniu do 2017 r. wzrosły o 10,1%, a plan dochodów został wykonany w 98,3%. Dochody ogółem województw wyniosły 16 953,7 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 14,8% w porównaniu do roku poprzedniego oraz wykonanie planu dochodów w 98,0%.

Tablica 6. Dochody ogółem według szczebli JST

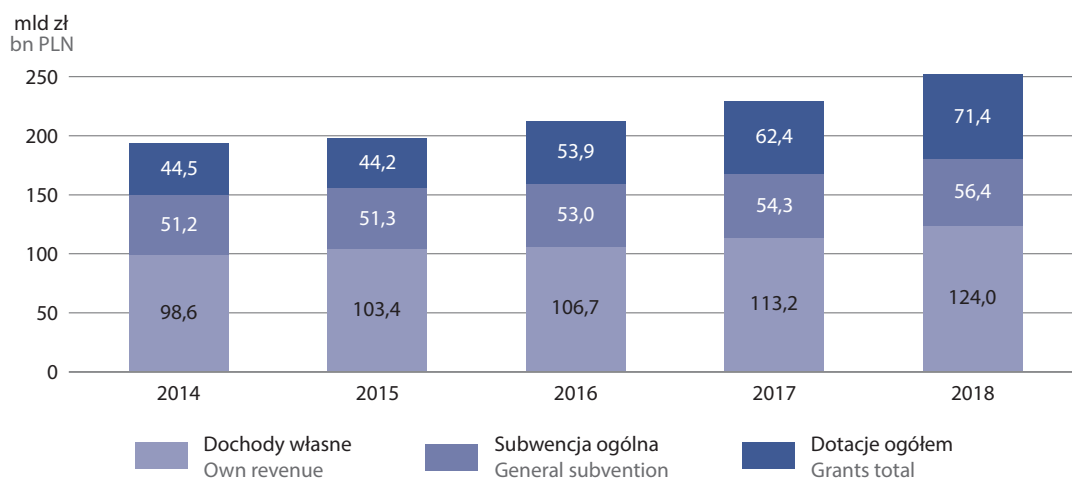
Table 6. Total revenue according to JST levels

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
JST ogółem Total JST	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,74	251 846,42
Gminy Gminas	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3	121 425,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5	85 507,8
Powiaty Powiats	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5	27 959,3
Województwa Voivodship	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4	16 953,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
JST ogółem Total JST	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6	255 559,0
Gminy Gminas	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8	124 021,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8	85 792,2
Powiaty Powiats	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4	28 453,5
Województwa Voivodship	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6	17 292,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem Total JST	97,8	98,9	99,6	98,6	98,5
Gminy Gminas	97,4	98,7	99,7	98,5	97,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	98,7	99,5	99,9	99,5	99,7
Powiaty Powiats	98,3	99,2	99,8	98,3	98,3
Województwa Voivodship	94,9	97,4	97,7	95,6	98,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
JST ogółem Total JST	105,9	102,4	107,4	107,6	109,6
Gminy Gminas	105,6	103,7	116,1	109,2	109,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	106,3	103,4	105,5	105,5	108,9
Powiaty Powiats	103,1	99,6	101,1	106,0	110,1
Województwa Voivodship	110,1	96,4	78,9	109,4	114,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2014-2018 w strukturze dochodów JST największą kategorią były dochody własne, które w 2018 r. stanowiły 49,3% dochodów ogółem. W porównaniu do 2017 r. udział dochodów własnych w dochodach ogółem pozostał bez zmian. W 2018 r. udział dotacji ogółem wzrósł do poziomu 28,3%, co stanowiło wzrost o 1,2 p. proc. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem JST w 2018 r. wyniósł 22,4%. Analogicznie jak w 2017 r., najbardziej zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie dotacji i subwencji, były powiaty. W 2018 r. udział tych dochodów w dochodach ogółem wyniósł: w powiatach 64,0%, tj. o 0,2 p. proc. mniej niż w 2017 r., w gminach 56,7%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej, w miastach na prawach powiatu 38,7%, tj. o 0,2 p. proc. więcej wobec 2017 r., a w województwach 46,8%, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w 2017 r.

Wykres 4. Dochody JST
Chart 4. Revenue of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2018 r. dochody ogółem dla wszystkich szczebli JST wzrosły o 9,6%. Wzrost ten był większy niż średnia wzrostu z lat 2014-2017, która wyniosła 5,8%. Wykonane w 2018 r. dochody własne JST w kwocie 124 042,1 mln zł wzrosły o 9,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo ich wzrostu było większe niż średnia wzrostu z lat 2014-2017 wynosząca 5,4%. W 2018 r. JST otrzymały subwencję ogólną w wysokości 56 429,7 mln zł. Była ona wyższa o 4,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, przy średnim wzroście w latach 2014-2017 na poziomie 1,5%.

2.1.1. Dochody własne

2.1.1 Own revenue

W 2018 r. dochody własne JST wyniosły 124 042,1 mln zł, co stanowiło wzrost o 9,5% wobec roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 102,0%. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wyniosły 50 907,9 mln zł, tj. wzrosły o 13,4% w porównaniu do 2017 r. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 9 697,6 mln zł i były wyższe o 15,7% w odniesieniu do poprzedniego roku. W rezultacie udział podatku od osób fizycznych w strukturze dochodów własnych wzrósł o 1,4 p. proc. i stanowił 41,0%, zaś udział podatku od osób prawnych wzrósł do 7,8%, co oznaczało wzrost udziału w strukturze dochodów własnych o 0,4 p. proc. Dochód JST z podatku od nieruchomości¹⁰ wyniósł

¹⁰ Podatek ten wiąże się z posiadaniem gruntu, budynku, bądź budowli. Nie jest on uzależniony od dochodów, ani też korzyści uzyskiwanych z danej nieruchomości. Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, będące właścicielami, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, czy też będące użytkownikami wieczystymi gruntów. Podatnikami są również posiadacze nieruchomości albo obiektów budowlanych, stanowiących własność Skarbu Państwa lub JST, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem, Agencją Nieruchomości Rolnych lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości. Podstawę opodatkowania stanowi: dla gruntów – powierzchnia; dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa. Stawki podatku zależą od sposobu użytkowania nieruchomości oraz podlegają ograniczeniu przez ustawowe limity stawek podatkowych.

22 617,4 mln zł, co stanowiło wzrost o 3,6% w porównaniu do poprzedniego roku. W 2018 r. podatek ten stanowił 18,2% w strukturze dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Pozostałe dochody JST w wysokości 26 038,2 mln zł wzrosły o 8,9% w odniesieniu do 2017 r., a ich udział w strukturze dochodów własnych wyniósł 21,0%.

Tablica 7. Dochody własne JST
Table 7. Own revenue of JST

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3	124 042,1
Own revenue					
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	6 440,5	7 076,1	7 441,2	8 381,1	9 697,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	35 105,4	38 100,1	41 108,1	44 885,4	50 907,9
podatek rolny agricultural tax	1 653,5	1 593,0	1 513,5	1 485,2	1 482,1
podatek od nieruchomości tax on real estate	19 532,0	20 171,3	20 774,5	21 829,0	22 617,4
podatek leśny forest tax	209,3	229,7	295,9	295,0	304,3
podatek od środków transportowych tax on means of transport	974,3	1 015,5	1 055,2	1 092,4	1 134,6
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	78,9	73,0	70,6	68,6	67,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	261,6	246,4	279,3	293,5	297,9
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 797,6	1 749,1	2 171,5	2 550,6	2 747,7
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	501,4	408,7	430,0	461,3	477,1
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	299,3	298,7	359,6	411,1	429,3
wpływy z opłaty targowej income from market fee	191,0	184,3	162,8	146,4	140,1
dochody z majątku revenue from property	7 994,1	7 462,9	7 354,1	7 439,2	7 700,4
pozostałe dochody other revenue	23 553,8	24 832,1	23 667,1	23 906,5	26 038,2

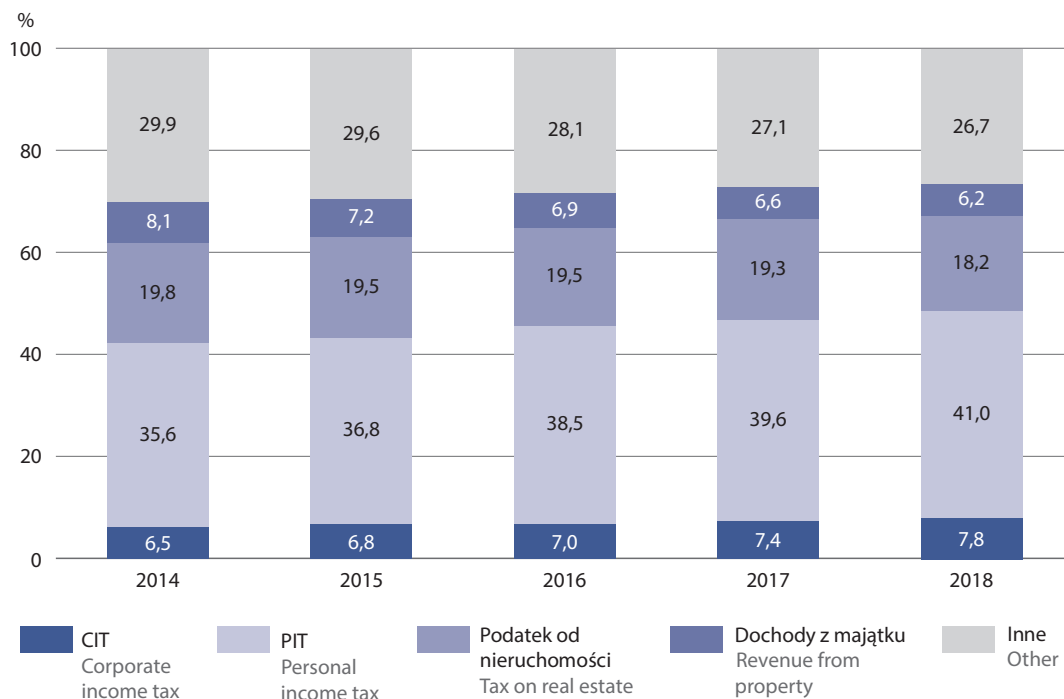
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	99 616,0	104 085,8	106 001,0	112 265,6	121 648,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	6 330,8	6 911,9	7 140,6	8 181,0	9 053,2
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	34 551,8	37 668,4	40 357,1	43 881,5	48 442,0
podatek rolny agricultural tax	1 695,7	1 639,2	1 548,7	1 524,0	1 528,0
podatek od nieruchomości tax on real estate	19 505,6	20 191,1	20 698,4	21 614,3	22 483,6
podatek leśny forest tax	216,4	229,3	278,5	290,9	300,3
podatek od środków transportowych tax on means of transport	972,6	1 005,7	1 038,2	1 085,8	1 140,3
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	81,9	77,5	75,6	72,4	70,7
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	268,1	245,2	263,7	277,6	275,2
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 614,5	1 673,8	1 944,1	2 022,8	2 387,8
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	514,9	463,9	429,8	436,9	458,1
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	318,0	310,5	365,0	418,9	439,2
wpływy z opłaty targowej income from market fee	193,2	190,5	167,3	156,9	148,2
dochody z majątku revenue from property	9 222,1	8 389,6	8 168,6	8 149,7	8 498,7
pozostałe dochody other revenue	24 130,4	25 089,0	23 525,4	24 152,9	26 423,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne Own revenue	99,0	99,4	100,6	100,9	102,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	101,7	102,4	104,2	102,4	107,1
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	101,6	101,1	101,9	102,3	105,1
podatek rolny agricultural tax	97,5	97,2	97,7	97,5	97,0

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
podatek od nieruchomości tax on real estate	100,1	99,9	100,4	101,0	100,6
podatek leśny forest tax	96,7	100,2	106,2	101,4	101,3
podatek od środków transportowych tax on means of transport	100,2	101,0	101,6	100,6	99,5
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	96,3	94,2	93,4	94,8	95,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	97,6	100,5	105,9	105,7	108,2
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	111,3	104,5	111,7	126,1	115,1
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	97,4	88,1	100,1	105,6	104,1
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	94,1	96,2	98,5	98,1	97,7
wpływy z opłaty targowej income from market fee	98,9	96,8	97,3	93,3	94,5
dochody z majątku revenue from property	86,7	89,0	90,0	91,3	90,6
pozostałe dochody other revenue	97,6	99,0	100,6	99,0	98,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	107,4	104,9	103,1	106,2	109,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	102,2	109,9	105,2	112,6	115,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	108,1	108,5	107,9	109,2	113,4
podatek rolny agricultural tax	99,3	96,3	95,0	98,1	99,8
podatek od nieruchomości tax on real estate	104,3	103,3	103,0	105,1	103,6
podatek leśny forest tax	91,9	109,8	128,8	99,7	103,2
podatek od środków transportowych tax on means of transport	103,5	104,2	103,9	103,5	103,9
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	95,5	92,5	96,8	97,1	98,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	102,4	94,2	113,4	105,1	101,5

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	110,4	97,3	124,1	117,5	107,7
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	102,6	81,5	105,2	107,3	103,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	106,6	99,8	120,4	114,3	104,4
wpływy z opłaty targowej income from market fee	102,0	96,5	88,3	89,9	95,7
dochody z majątku revenue from property	105,7	93,4	98,5	101,2	103,5
pozostałe dochody other revenue	112,2	105,4	95,3	101,0	108,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

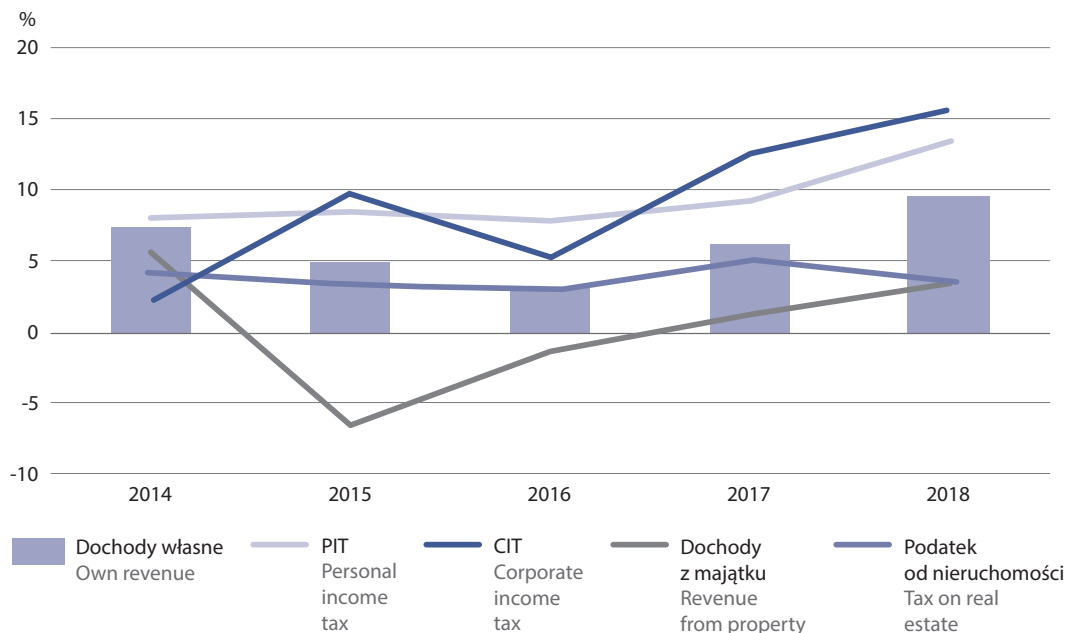
Wykres 5. Struktura dochodów własnych JST
Chart 5. Structure of JST own revenue

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Chart 6. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Udział dochodów z PIT w dochodach ogółem JST stanowił 20,2%. Podatek ten największą rolę pełnił w budżetach miast na prawach powiatu, w których stanowił 26,6% ich dochodów ogółem. Udział dochodów z CIT w dochodach ogółem JST wyniósł 3,9%, największą rolę pełnił w budżetach województw, gdzie stanowił 36,9% całości ich dochodów.

Tablica 8. Wpływy z podatków PIT i CIT w dochodach JST

Table 8. Revenue from PIT and CIT taxes in JST revenue

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
DOCHODY WŁASNE w mln zł OWN REVENUE in million PLN					
JST ogółem Total JST	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3	124 042,1
Gminy Gminas	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2	52 530,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6	52 411,3
Powiaty Powiats	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0	10 076,3
Województwa Voivodships	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4	9 024,2

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WPLÝWY Z CIT w mln zł REVENUE FROM CIT in million PLN					
JST ogółem Total JST	6 440,5	7 076,1	7 441,2	8 381,1	9 697,6
Gminy Gminas	701,6	752,8	778,3	861,7	956,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1 428,4	1 601,7	1 699,0	1 928,8	2 284,4
Powiaty Powiats	146,3	157,9	161,8	180,4	199,5
Województwa Voivodships	4 164,2	4 563,8	4 802,1	5 410,1	6 257,0
WPLÝWY Z PIT w mln zł REVENUE FROM PIT in million PLN					
JST ogółem Total JST	35 105,4	38 100,1	41 108,1	44 885,4	50 907,9
Gminy Gminas	13 982,7	15 288,7	16 616,2	18 296,7	20 873,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	16 165,6	17 415,2	18 658,8	20 195,6	22 767,0
Powiaty Powiats	3 819,6	4 165,7	4 508,8	4 950,0	5 633,7
Województwa Voivodships	1 137,5	1 230,4	1 324,4	1 443,2	1 633,8
UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W DOCHODACH OGÓŁEM w % SHARE OF OWN REVENUE IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	50,7	52,0	49,9	49,3	49,3
Gminy Gminas	49,3	49,7	44,3	43,2	43,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	62,8	63,5	61,6	61,5	61,3
Powiaty Powiats	31,3	33,5	35,4	35,8	36,0
Województwa Voivodships	36,9	41,8	53,4	52,7	53,2
UDZIAŁ WPLÝWÓW Z CIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % CIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	3,3	3,6	3,5	3,6	3,9
Gminy Gminas	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2,1	2,3	2,3	2,5	2,7
Powiaty Powiats	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Województwa Voivodships	23,5	26,7	35,6	36,6	36,9

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z PIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % PIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	18,1	19,1	19,2	19,5	20,2
Gminy Gminas	16,5	17,4	16,3	16,5	17,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	23,7	24,7	25,1	25,7	26,6
Powiaty Powiats	16,1	17,6	18,8	19,5	20,1
Województwa Voivodships	6,4	7,2	9,8	9,8	9,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.1.2. Dotacje ogółem

2.1.2. Grants total

W 2018 r. dotacje ogółem wyniosły 71 374,5 mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 92,1% oraz wzrost o 14,5% w porównaniu z 2017 r. W strukturze wykonanych dochodów ogółem dotacje ogółem stanowiły 28,3%, z tego na dotacje celowe przypadało 22,0 p. proc., a 6,3 p. proc. na dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625¹¹.

Tablica 9. Dotacje ogółem JST
Table 9. Grants total of JST

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in milion PLN					
Dotacje ogółem Grants total	44 540,9	44 234,6	53 949,4	62 352,7	71 374,5
dotacje celowe targeted grants	28 893,7	29 412,7	47 291,1	54 147,0	55 478,6
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	17 951,2	17 834,3	36 896,6	43 832,5	43 828,2
Inwestycyjne Investment	873,2	603,9	317,8	297,9	128,6
na zadania własne for own tasks	7 815,1	8 241,4	7 715,4	7 357,1	8 225,9
Inwestycyjne investment	1 530,9	1 816,5	1 332,3	1 339,6	2 171,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	44,6	71,5	60,3	56,1	75,0

¹¹ Patrz rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – I.6.1. Dotacje ogółem.

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Inwestycyjne Investment	3,7	22,8	10,8	9,5	9,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	1 577,0	1 702,1	1 168,7	1 231,3	1 352,9
Inwestycyjne Investment	667,2	793,7	225,7	265,1	336,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	784,8	786,2	896,1	1 149,0	1 365,6
Inwestycyjne Investment	671,3	677,8	764,9	970,9	1 172,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	720,9	777,2	553,9	521,0	630,9
Inwestycyjne Investment	439,5	476,3	444,3	390,4	459,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	15 647,2	14 821,9	6 658,3	8 205,7	15 895,9
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	12 196,0	12 742,1	5 196,6	5 500,6	12 239,7
PLAN w mln zł PLAN in milion PLN					
Dotacje ogółem Grants total	48 004,6	45 788,3	55 438,2	66 536,0	77 523,7
dotacje celowe targeted grants	29 735,9	30 053,1	47 929,8	55 058,6	56 583,5
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	18 281,6	18 130,0	37 204,0	44 341,0	44 431,5
Inwestycyjne Investment	950,3	678,1	328,5	314,3	142,6
na zadania własne for own tasks	7 983,6	8 418,2	7 868,3	7 542,8	8 474,0
Inwestycyjne investment	1 598,2	1 898,1	1 390,2	1 407,3	2 298,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	47,4	74,7	64,3	72,6	101,2
Inwestycyjne Investment	5,1	23,5	12,6	20,7	13,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	1 800,0	1 784,8	1 239,7	1 308,0	1 414,5
Inwestycyjne Investment	860,2	849,5	284,8	319,4	385,9

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	837,0	840,0	969,3	1 254,9	1 486,5
Inwestycyjne Investment	717,1	725,1	832,6	1 068,6	1 283,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	786,3	805,3	584,4	539,4	675,8
Inwestycyjne Investment	504,7	504,5	474,6	404,7	492,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	18 268,7	15 735,3	7 508,4	11 477,4	20 940,2
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	14 169,7	13 271,4	5 739,7	8 150,7	16 553,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem Grants total	92,8	96,6	97,3	93,7	92,1
dotacje celowe targeted grants	97,2	97,9	98,7	98,3	98,0
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	98,2	98,4	99,2	98,9	98,6
Inwestycyjne Investment	91,9	89,0	96,7	94,8	90,2
na zadania własne for own tasks	97,9	97,9	98,1	97,5	97,1
Inwestycyjne investment	95,8	95,7	95,8	95,2	94,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	94,2	95,6	93,8	77,3	74,2
Inwestycyjne Investment	73,0	96,9	85,9	45,8	74,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	87,6	95,4	94,3	94,1	95,6
Inwestycyjne Investment	77,6	93,4	79,3	83,0	87,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	93,8	93,6	92,5	91,6	91,9
Inwestycyjne Investment	93,6	93,5	91,9	90,9	91,4
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	91,7	96,5	94,8	96,6	93,4

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Inwestycyjne Investment	87,1	94,4	93,6	96,5	93,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	85,7	94,2	88,7	71,5	75,9
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	86,1	96,0	90,5	67,5	73,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	110,2	99,3	122,0	115,6	114,5
dotacje celowe targeted grants	109,3	101,8	160,8	114,5	102,5
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	106,5	99,3	206,9	118,8	100,0
Inwestycyjne Investment	144,5	69,2	52,6	93,7	43,2
na zadania własne for own tasks	112,4	105,5	93,6	95,4	111,8
Inwestycyjne investment	107,5	118,7	73,3	100,5	162,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	94,3	160,1	84,4	93,0	133,8
Inwestycyjne Investment	59,2	614,0	47,6	87,3	104,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	108,7	107,9	68,7	105,4	109,9
Inwestycyjne Investment	124,6	119,0	28,4	117,4	126,8
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	129,1	100,2	114,0	128,2	118,9
Inwestycyjne Investment	133,3	101,0	112,8	126,9	120,8
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	138,6	107,8	71,3	94,1	121,1
Inwestycyjne Investment	107,9	108,4	93,3	87,9	117,7
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	112,1	94,7	44,9	123,2	193,7
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	116,0	104,5	40,8	105,9	222,5

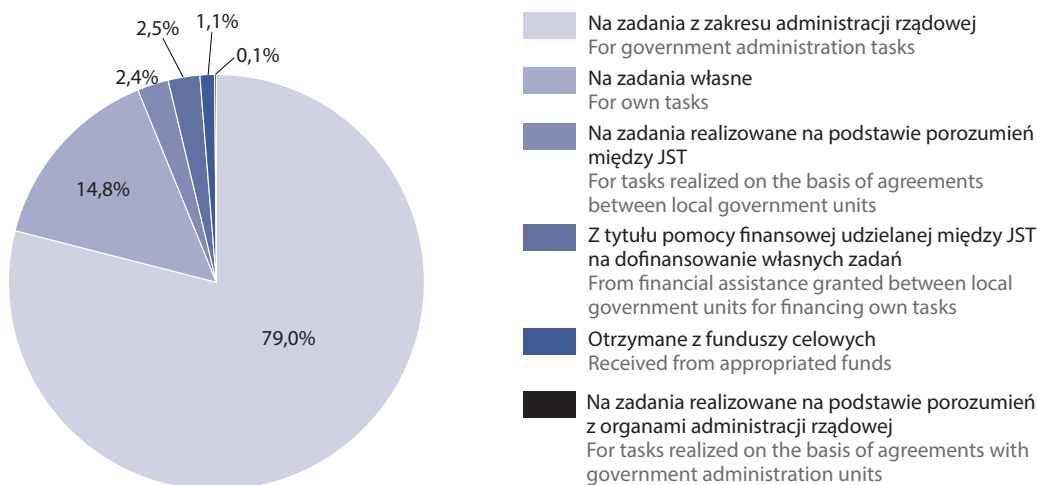
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych najwięcej środków JST otrzymały na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej (79,0%) i na zadania własne (14,8%), pozostałe kategorie stanowiły 6,2% dotacji celowych.

W grupie dotacji celowych dla JST największy udział, wynoszący 94,0%, stanowiły dotacje z budżetu państwa w kwocie 52 129,2 mln zł. W porównaniu z 2017 r. był to wzrost o 1,7%. Z tej kwoty na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 43 828,2 mln zł, niemal tyle samo, co w roku poprzednim.

Na zadania własne przeznaczono 8 225,9 mln zł, tj. o 11,8% więcej niż w 2017 r., a na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, przypadało pozostałe 75,0 mln zł, tj. o 33,8% więcej niż w 2017 r. Dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone były na dofinansowanie zadań dotyczących m.in.: dróg samorządowych w ramach „Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej” oraz „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”, inwestycji związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem żłobków i klubów dziecięcych, upowszechniania wychowania przedszkolnego, a także zadań z zakresu pomocy społecznej.

Wykres 7. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez JST
Chart 7. Structure of targeted grants received by JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.1.3. Subwencja ogólna

2.1.3. General subvention

W 2018 r. subwencja ogólna wyniosła 56 429,7 mln zł i była większa o 4,0% w odniesieniu do 2017 r. Plan został wykonany w 100,1%. Największą składową subwencji ogólnej wynoszącą 76,3% stanowiła część oświatowa w kwocie 43 075,1 mln zł, z czego gminy otrzymały 20 622,4 mln zł, powiaty 7 640,7 mln zł, miasta na prawach powiatu 14 225,1 mln zł, a województwa 586,9 mln zł.

Tablica 10. Subwencja ogólna JST
Table 10. General subvention of JST

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in milion PLN					
Subwencja ogólna General subvention	51 203,6	51 343,3	53 036,1	54 280,7	56 429,7
część wyrównawcza equalizing part	8 804,4	8 668,0	9 171,9	9 857,4	10 707,1
część oświatowa educational part	39 499,6	40 376,9	41 496,9	41 909,5	43 075,1
część rekompensująca compensatory part	14,2	13,7	12,3	8,4	2,0
część równoważąca balancing part	1 530,6	1 531,4	1 597,7	1 653,1	1 721,0
część regionalna regional part	914,7	323,9	317,8	379,0	376,4
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	440,1	429,3	439,5	473,4	548,2
PLAN w mln zł PLAN in milion PLN					
Subwencja ogólna General subvention	51 188,7	51 340,0	53 020,8	54 257,0	56 387,0
część wyrównawcza equalizing part	8 804,4	8 668,7	9 172,0	9 857,5	10 707,3
część oświatowa educational part	39 499,9	40 378,1	41 493,0	41 903,7	43 075,1
część rekompensująca compensatory part	14,3	14,1	12,6	8,4	2,0
część równoważąca balancing part	1 530,6	1 531,4	1 597,7	1 653,1	1 721,0
część regionalna regional part	914,7	323,9	317,8	379,0	370,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	424,8	423,7	427,8	455,4	510,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	99,7	97,0	97,5	100,0	100,0

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna regional part	100,0	100,0	100,0	100,0	101,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	103,6	101,3	102,7	104,0	107,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	99,9	100,3	103,3	102,3	104,0
część wyrównawcza equalizing part	98,1	98,5	105,8	107,5	108,6
część oświatowa educational part	100,0	102,2	102,8	101,0	102,8
część rekompensująca compensatory part	97,7	96,4	89,6	68,2	24,0
część równoważąca balancing part	100,2	100,1	104,3	103,5	104,1
część regionalna regional part	124,4	35,4	98,1	119,2	99,3
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	88,6	97,6	102,4	107,7	115,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych¹²

2.1.4. Funds for financing and co-financing EU programs and projects

W 2018 r. przekazane JST środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz na finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 16 818,7 mln zł. Kwota ta była wyższa o 92,1% niż w 2017 r. i stanowiła 75,9% planu. Środki te stanowiły 6,7% dochodów ogółem JST, tj. o 2,9 p. proc. więcej niż w 2017 r. Na powyższą kwotę składały się: środki z Unii Europejskiej w wysokości 1 735,4 mln zł, tj. na poziomie 85,0% planowanej kwoty, płatności z budżetu środków europejskich w wysokości 13 758,8 mln zł, tj. 74,5% planu oraz środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów z udziałem środków unijnych w wysokości 1 324,5 mln zł, co stanowiło 80,4% planu.

¹² Są to dochody JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania). Dochody te występują głównie w dotacjach.

Tablica 11. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 11. Funds for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Ogółem Total	18 168,8	17 201,2	7 217,7	8 753,9	16 818,7
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	1 416,2	1 781,6	1 079,9	1 209,0	1 735,4
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	1 980,8	1 725,4	693,1	766,1	1 324,5
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	14 771,8	13 694,2	5 444,7	6 778,8	13 758,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Ogółem Total	21 324,9	18 300,8	8 174,4	12 219,3	22 154,9
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	1 657,1	1 981,8	1 268,9	1 523,1	2 042,0
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	2 347,7	1 878,7	893,5	1 017,9	1 646,7
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	17 320,1	14 440,3	6 012,0	9 678,3	18 466,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Ogółem Total	85,2	94,0	88,3	71,6	75,9
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	85,5	89,9	85,1	79,4	85,0
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	84,4	91,8	77,6	75,3	80,4
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	85,3	94,8	90,6	70,0	74,5

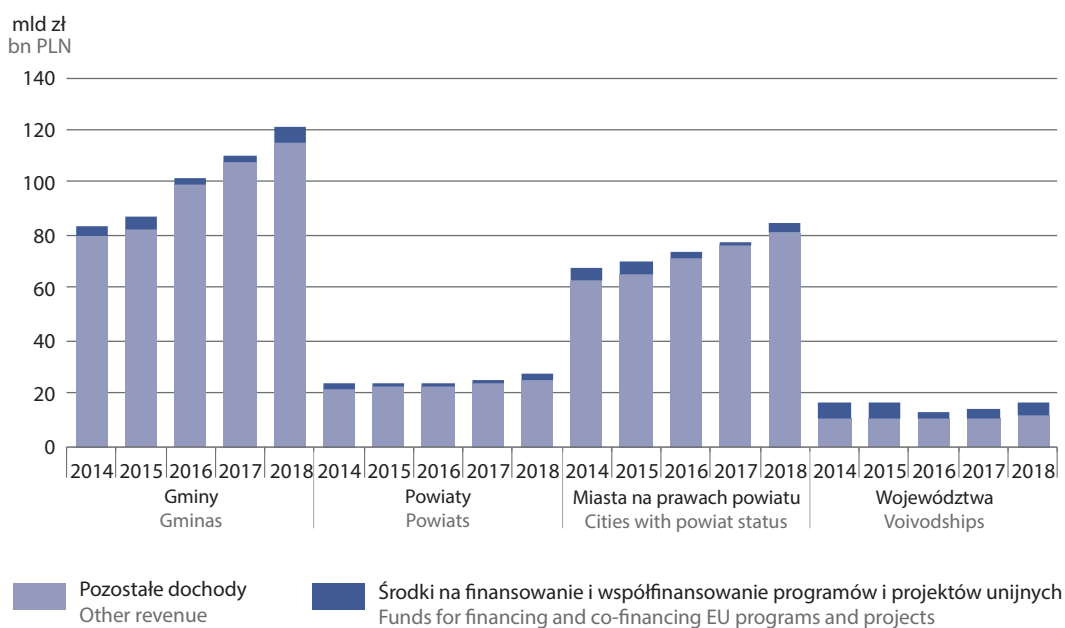
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Ogółem Total	113,5	94,7	42,0	121,3	192,1
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	94,4	125,8	60,6	111,9	143,5
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	107,1	87,1	40,2	110,5	172,9
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	116,7	92,7	39,8	124,5	203,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Najmniejszy udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w łącznych dochodach poszczególnych szczebli JST wystąpił w dochodach miast na prawach powiatu, gdzie stanowił 5,0%, a największy, tj. 26,9% w województwach. W porównaniu z rokiem 2017 udziały środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach ogółem wzrosły dla: gmin o 3,1 p. proc., miast na prawach powiatu o 2,0 p. proc., powiatów o 2,7 p. proc. i dla województw o 5,2 p. proc.

Wykres 8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych na tle całości dochodów JST

Chart 8. Funds for financing and co-financing EU programs and projects against the total revenue of local government units

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Tablica 12. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według szczebli JST

Table 12. Funds for financing and co-financing EU programs and projects by JST level

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in million PLN					
JST ogółem Total JST	18 168,8	17 201,2	7 217,7	8 753,9	16 818,7
Gminy Gminas	4 695,1	4 853,2	1 431,3	2 260,2	6 166,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5 531,4	5 208,9	2 745,9	2 345,5	4 301,9
Powiaty Powiats	1 341,7	1 065,6	417,9	947,0	1 797,9
Województwa Voivodships	6 600,6	6 073,5	2 622,5	3 201,2	4 552,3
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w % RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem Total JST	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gminy Gminas	25,8	28,2	19,8	25,8	36,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	30,5	30,3	38,0	26,8	25,6
Powiaty Powiats	7,4	6,2	5,8	10,8	10,7
Województwa Voivodships	36,3	35,3	36,3	36,6	27,1
DOCHODY OGÓŁEM w mln zł TOTAL REVENUE in million PLN					
JST ogółem Total JST	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7	251 846,4
Gminy Gminas	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3	121 425,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5	85 507,8
Powiaty Powiats	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5	27 959,3
Województwa Voivodships	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4	16 953,7
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W DOCHODACH OGÓŁEM w % PARTICIPATION OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	9,3	8,6	3,4	3,8	6,7
Gminy Gminas	5,6	5,5	1,4	2,0	5,1

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	8,1	7,4	3,7	3,0	5,0
Powiaty Powiats	5,6	4,5	1,7	3,7	6,4
Województwa Voivodships	37,2	35,5	19,4	21,7	26,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

2.2. Expenditure of local government units

2.2.1. Wydatki ogółem

2.2.1. Total expenditure

W 2018 r. wydatki ogółem JST wyniosły 259 386,3 mln zł, tj. o 12,7% więcej niż w 2017 r., plan został wykonany w 93,2%. W strukturze wydatków JST w 2018 r. wydatki bieżące w kwocie 206 508,3 mln zł stanowiły 79,6%, zaś wydatki majątkowe w kwocie 52 877,9 mln zł stanowiły 20,4% wydatków ogółem. W 2018 r. wydatki bieżące JST wzrosły o 5,9%, wzrost ten był niższy od średniego poziomu wzrostu tej kategorii z lat 2014-2017, który wynosił 7,1%. Wydatki majątkowe, w porównaniu z poprzednim rokiem, wzrosły o 50,2%. W przedziale lat 2014-2017 wydatki majątkowe zwiększyły się średnio o 3,7%, (w latach 2015 i 2016 odnotowano spadek tych wydatków odpowiednio o 6,7% i 33,0%). W 2018 r. plan wydatków bieżących zrealizowano w 95,8%, a plan wydatków majątkowych w 84,2%.

Tablica 13. Wydatki według szczebli JST
Table 13. Expenditure by JST levels

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
JST ogółem Total JST	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3	259 386,3
Gminy Gminas	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4	127 132,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1	87 014,6
Powiaty Powiats	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4	28 656,6
Województwa Voivodships	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4	16 582,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
JST ogółem Total JST	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7	278 439,3

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Gminy Gminas	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7	136 591,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8	92 779,2
Powiaty Powiats	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1	30 736,4
Województwa Voivodships	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2	18 332,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem Total JST	93,0	94,2	94,0	93,5	93,2
Gminy Gminas	92,9	93,7	93,6	93,3	93,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	93,7	94,8	94,8	94,5	93,8
Powiaty Powiats	94,4	95,3	94,9	93,6	93,2
Województwa Voivodships	89,2	92,5	90,1	89,6	90,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
JST ogółem Total JST	107,0	99,8	104,9	111,7	112,7
Gminy Gminas	107,1	101,0	114,2	114,1	113,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	107,2	100,2	103,0	109,1	110,8
Powiaty Powiats	103,8	98,6	99,4	108,8	113,0
Województwa Voivodships	110,4	94,3	73,3	113,5	115,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wydatki gmin wyniosły 127 132,8 mln zł, co oznaczało wzrost o 13,5% w porównaniu do roku poprzedniego, a plan wydatków został wykonany w 93,1%. Wydatki miast na prawach powiatu w kwocie 87 014,6 mln zł stanowiły 93,8% planowanej kwoty. W porównaniu z 2017 r. były o 10,8% wyższe. Powiaty zrealizowały wydatki w kwocie 28 656,6 mln zł, co oznaczało wzrost o 13,0%. Ich plan został wykonany w 93,2%. Wydatki województw wyniosły 16 582,3 mln zł, były wyższe o 15,8%, a wskaźnik wykonania planu osiągnął wartość 90,5%.

Tablica 14. Wydatki ogółem JST
Table 14. Total expenditure of JST

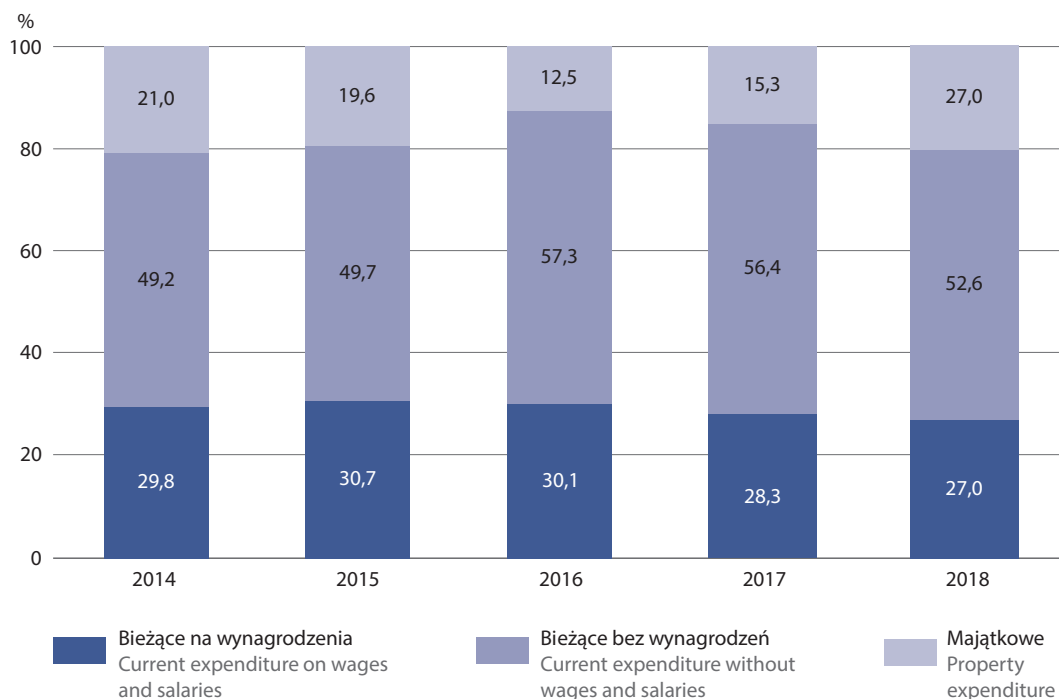
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3	259 386,3
wydatki bieżące current expenditure	155 403,9	157 839,4	180 203,9	194 951,7	206 508,3
na wynagrodzenia on wages and salaries	58 534,7	60 309,1	62 086,3	65 079,3	69 953,4
osobowe personal	52 917,3	54 662,7	56 423,7	59 181,1	63 700,6
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	10 763,5	11 129,2	11 490,0	11 945,8	12 747,4
dotacje grants	15 842,1	16 458,6	17 525,1	19 372,7	22 100,0
na obsługę długu on debt service	2 439,7	2 037,3	1 927,8	1 858,6	1 859,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	48,4	48,0	29,4	24,4	26,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	17 141,1	16 948,2	35 576,9	42 085,6	42 141,8
pozostałe wydatki other expenditure	50 634,4	50 909,0	51 568,3	54 585,4	57 680,0
wydatki majątkowe property expenditure	41 350,2	38 575,9	25 830,6	35 214,6	52 877,9
inwestycyjne investment	39 922,8	37 220,0	24 407,5	33 467,6	51 023,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7	278 439,3
wydatki bieżące current expenditure	162 943,9	165 186,9	188 243,4	203 531,0	215 667,7
na wynagrodzenia on wages and salaries	59 405,0	61 364,8	63 233,3	66 290,6	71 360,5
osobowe personal	53 599,3	55 551,1	57 377,7	60 174,7	64 853,4
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	11 107,3	11 516,3	11 905,3	12 369,5	13 237,6
dotacje grants	16 251,1	16 804,6	18 037,5	19 958,5	22 700,2
na obsługę długu on debt service	2 767,1	2 457,7	2 210,0	2 099,8	2 075,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	234,2	254,1	196,4	172,2	161,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	17 635,4	17 397,4	36 135,2	42 834,4	43 013,2
pozostałe wydatki other expenditure	55 544,0	55 392,0	56 525,5	59 806,0	63 118,6
wydatki majątkowe property expenditure	48 568,1	43 399,9	31 048,6	42 671,7	62 771,5
inwestycyjne investment	47 074,2	41 939,8	29 591,1	40 863,2	60 824,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Total expenditure	93,0	94,2	94,0	93,5	93,2
wydatki bieżące current expenditure	95,4	95,6	95,7	95,8	95,8
na wynagrodzenia on wages and salaries	98,5	98,3	98,2	98,2	98,0
osobowe personal	98,7	98,4	98,3	98,3	98,2
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	96,9	96,6	96,5	96,6	96,3

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
dotacje grants	97,5	97,9	97,2	97,1	97,4
na obsługę długu on debt service	88,2	82,9	87,2	88,5	89,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	20,7	18,9	15,0	14,2	16,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	97,2	97,4	98,5	98,3	98,0
pozostałe wydatki other expenditure	91,2	91,9	91,2	91,3	91,4
wydatki majątkowe property expenditure	85,1	88,9	83,2	82,5	84,2
inwestycyjne investment	84,8	88,7	82,5	81,9	83,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	107,0	99,8	104,9	111,7	112,7
wydatki bieżące current expenditure	104,4	101,6	114,2	108,2	105,9
na wynagrodzenia on wages and salaries	102,7	103,0	102,9	104,8	107,5
osobowe personal	102,9	103,3	103,2	104,9	107,6
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	102,9	103,4	103,2	104,0	106,7
dotacje grants	106,6	103,9	106,5	110,5	114,1
na obsługę długu on debt service	86,1	83,5	94,6	96,4	100,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	90,2	99,2	61,3	83,1	106,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	102,1	98,9	209,9	118,3	100,1
pozostałe wydatki other expenditure	108,1	100,5	101,3	105,9	105,7
wydatki majątkowe property expenditure	118,1	93,3	67,0	136,3	150,2
inwestycyjne investment	119,2	93,2	65,6	137,1	152,5

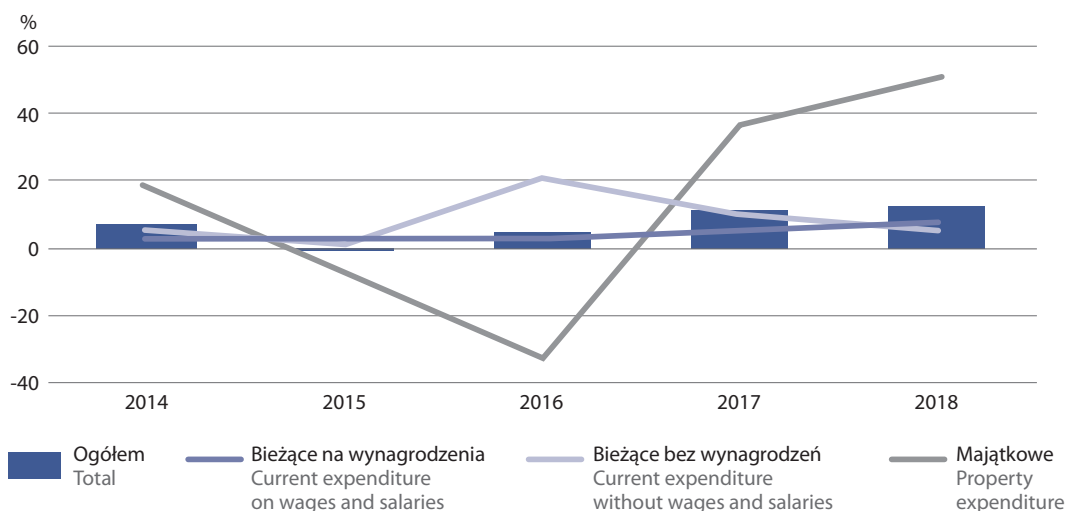
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Od 2014 r. wydatki ogółem JST wykazują tendencję wzrostową. Średni wzrost wydatków z lat 2014-2017 wyniósł 5,9%. Wydatki bieżące na wynagrodzenia w 2018 r. wzrosły o 7,5%. Ich wzrost był większy niż średni wzrost w latach 2014-2017, który wyniósł 3,4%. W porównaniu do 2017 r. wzrosły wydatki inwestycyjne. W 2018 r. wzrost ten wyniósł 52,5%, przy odnotowanym średnim wzroście o 3,8% w latach 2014-2017.

Wykres 9. Struktura wydatków JST
Chart 9. Structure of expenditure of JST

Wykres 10. Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r)
Chart 10. Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wzrost wydatków bieżących był zbliżony w powiatach, województwach i miastach na prawach powiatu i wyniósł odpowiednio 6,6%, 6,4% i 6,2%. Natomiast w gminach ukształtował się on na poziomie 5,5%.

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem stanowił 79,6%. W porównaniu do 2017 r. udział ten spadł o 5,1 p. proc. Najwyższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zaobserwowano w miastach na prawach powiatu, gdzie stanowił on 83,1%. Najniższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem

stanowiący 64,1% odnotowano w województwach. W powiatach udział tej kategorii wydatków stanowił 79,1%, a w gminach 79,4% ogółu wydatków.

Największą część wydatków bieżących JST, tj. 33,9%, przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Były one jednocześnie kategorią wydatków bieżących o największym wzroście w porównaniu do 2017 r., który wyniósł 7,5%.

Wydatki majątkowe JST wyniosły 52 877,9 mln zł, co stanowiło 84,2% zaplanowanej kwoty. W porównaniu z rokiem 2017 wydatki te wzrosły o 50,2%. Największy wzrost o 60,1% miał miejsce w gminach, a najniższy, wynoszący 37,5% w województwach. W powiatach wydatki majątkowe wzrosły o 46,5%, a w miastach na prawach powiatu o 41,3%. W strukturze wydatków ogółem według poszczególnych szczebli JST, najwyższy udział wydatków majątkowych 35,9%, odnotowano w województwach.

2.2.2. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych¹³

2.2.2. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

W 2018 r. wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 25 352,3 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 98,5%. Wykonanie stanowiło 80,5% planu rocznego. Na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków unijnych JST wydatkowały 1 860,4 mln zł, tj. 84,4% kwoty planu. Wydatki, których źródłem był budżet środków europejskich, wyniosły 15 363,0 mln zł (79,9% planu rocznego), zaś wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny, wyniosły 8 129,0 mln zł, co stanowiło 80,6% zaplanowanej kwoty.

Tablica 15. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 15. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Ogółem Total	23 305,4	18 975,7	4 481,9	12 774,8	25 352,3
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	1 371,6	1 336,2	936,5	1 489,2	1 860,4
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	7 858,9	6 118,3	1 678,9	3 742,5	8 129,0
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)	14 074,9	11 521,2	1 866,6	7 543,1	15 363,0

¹³ Są to wydatki JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania).

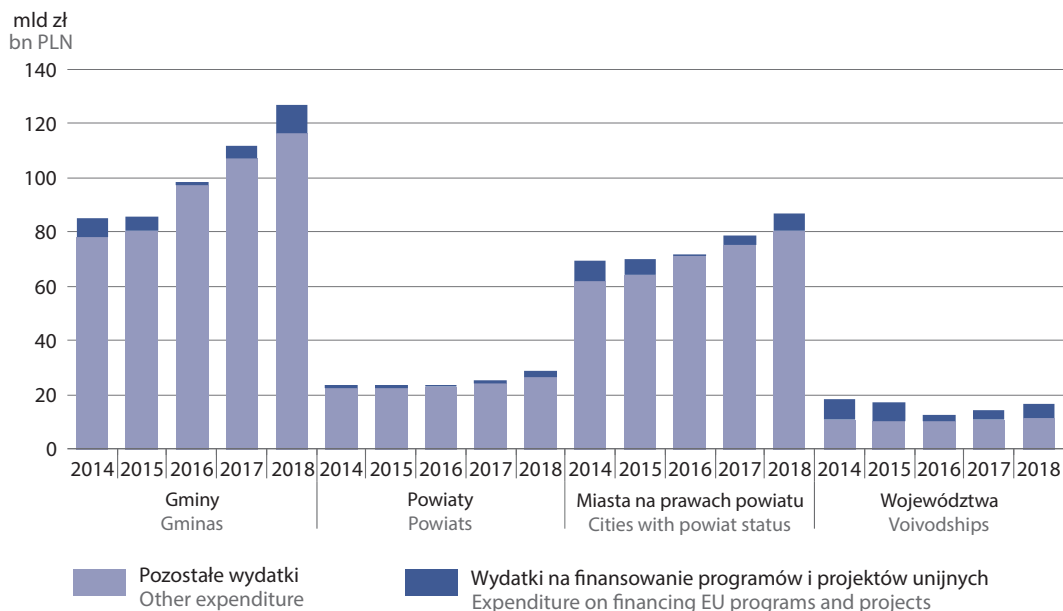
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Ogółem Total	27 852,6	20 838,8	6 511,3	17 271,8	31 512,1
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	1 631,9	1 566,6	1 182,7	1 811,7	2 204,1
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	9 557,7	6 912,4	2 328,0	5 098,7	10 087,8
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)	16 663,0	12 359,9	3 000,6	10 361,4	19 220,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Ogółem Total	83,7	91,1	68,8	74,0	80,5
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	84,1	85,3	79,2	82,2	84,4
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	82,2	88,5	72,1	73,4	80,6
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)	84,5	93,2	62,2	72,8	79,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Ogółem Total	116,2	81,4	23,6	285,0	198,5
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	109,5	97,4	70,1	159,0	124,9
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	110,7	77,9	27,4	222,9	217,2
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)	120,2	81,9	16,2	404,1	203,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2018 r. największa część wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (43,3%) została zrealizowana w gminach, a najmniejsza (9,4%) w powiatach. Udział ten w miastach na prawach powiatu wyniósł 26,0%, a w województwach 21,3%.

Największy udział wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w wydatkach ogółem zaobserwowano w województwach i stanowił on 32,6%. W miastach na prawach powiatu udział tych wydatków wyniósł 7,6%, w powiatach 8,3%, a w gminach 8,6%.

Wykres 11. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych na tle całości wydatków JST
Chart 11. Expenditure for financing EU programs and projects against the total expenditure of local government units

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Tablica 16. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 16. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł FUNDS SPENT ON EU PROJECTS AND PROGRAMS in million PLN					
JST ogółem Total JST	23 305,4	18 975,7	4 481,9	12 774,8	25 352,3
Gminy Gminas	6 772,9	5 281,4	907,2	4 624,5	10 989,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	7 576,6	5 704,3	1 022,7	3 342,9	6 580,6
Powiaty Powiats	1 537,2	1 207,5	355,3	1 284,6	2 376,0
Województwa Voivodships	7 418,7	6 782,5	2 196,7	3 522,8	5 405,9

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w odsetkach					
FUNDS SPENT ON EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem Total JST	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gminy Gminas	29,1	27,8	20,2	36,2	43,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	32,5	30,1	22,8	26,2	26,0
Powiaty Powiats	6,6	6,4	7,9	10,1	9,4
Województwa Voivodships	31,8	35,7	49,0	27,6	21,3
WYDATKI OGÓŁEM w mln zł					
TOTAL EXPENDITURE in million PLN					
JST ogółem Total JST	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3	259 386,3
Gminy Gminas	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4	127 132,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1	87 014,6
Powiaty Powiats	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4	28 656,6
Województwa Voivodships	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4	16 582,3
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE					
W WYDATKACH OGÓŁEM w %					
SHARE OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL EXPENDITURE in %					
JST ogółem Total JST	11,8	9,7	2,2	5,6	9,8
Gminy Gminas	8,0	6,1	0,9	4,1	8,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	10,9	8,2	1,4	4,3	7,6
Powiaty Powiats	6,5	5,2	1,5	5,1	8,3
Województwa Voivodships	40,7	39,4	17,4	24,6	32,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą pozycję w wydatkach JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej stanowiły środki wydane w dziale „Transport i łączność” – 39,1%. Drugą pozycją były wydatki w działach: „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” – 15,1%, trzecią „Oświata i wychowanie” – 13,0%.

2.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

2.3. Result of budgets of local government units

JST zamknęły rok budżetowy 2018 deficytem, łącznie w wysokości 7 539,8 mln zł, przy planowanym deficycie w kwocie 22 880,3 mln zł. W gminach deficyt wyniósł 5 707,2 mln zł, w miastach na prawach powiatu 1 506,8 mln zł, a w powiatach 697,2 mln zł. Nadwyżka wystąpiła w województwach w kwocie 371,4 mln zł. Relacja deficytu JST do dochodów ogółem wyniosła 3,0%. W gminach relacja ta wyniosła 4,7%, w miastach na prawach powiatu 1,8%, a w powiatach 2,5%. W województwach relacja nadwyżki do dochodów ogółem wyniosła 2,2%.

Tablica 17. Wynik budżetów JST
Table 17. Result of JST budgets

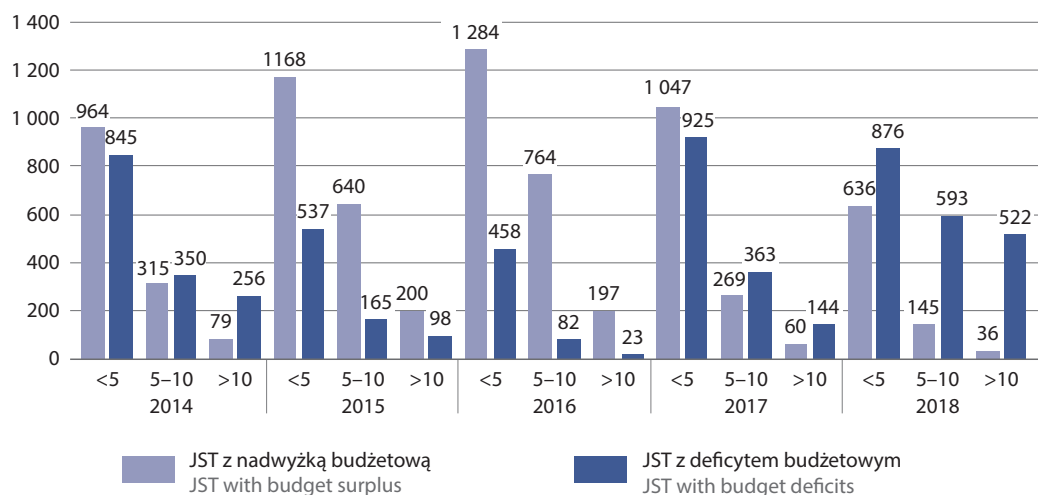
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
w mln zł in million PLN					
JST ogółem Total JST	-2 417,0	2 603,6	7 634,4	-287,6	-7 539,8
Gminy Gminas	-521,2	1 722,9	3 619,8	-795,2	-5 707,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-1 401,6	735,9	2 478,6	25,5	-1 506,8
Powiaty Powiats	-1,5	237,4	647,7	28,1	-697,2
Województwa Voivodships	-492,7	-92,5	888,2	454,0	371,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rok 2018 dla 1 991 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 70,9% wszystkich JST zamknął się deficytem na kwotę 10 311,0 mln zł. Nadwyżkę w wysokości 2 771,1 mln zł wykazało 817 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 29,1%. W 522 jednostkach tj. 18,6% deficyt przekraczał 10% dochodów, a w 36 jednostkach, tj. 1,3% wszystkich JST, nadwyżka przekraczała 10% dochodów.

Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2017 r. osiągnięto w 1 376 jednostkach samorządu terytorialnego (49,0%) JST, z czego w 60 jednostkach (2,1%) JST wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt wystąpił w 1 432 jednostkach, tj. 51,0% wszystkich samorządów. W 144 jednostkach, tj. 5,1% JST deficyt przekraczał 10% dochodów.

Wykres 12. Liczba JST według relacji wyniku budżetowego do wykonanych dochodów
 Chart 12. Number of local government units by result/revenue relation

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Tablica 18. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym
 Table 18. Number of JST with surplus and budget deficit

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
LICZBA JST z nadwyżką budżetową NUMBER OF JST with a budget surplus					
Gminy Gminas	1 163	1 748	1 924	1 166	683
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	18	29	49	28	18
Powiaty Powiats	169	224	257	171	109
Województwa Voivodships	8	9	15	11	7
LICZBA JST z deficytem budżetowym NUMBER OF JST with a budget deficit					
Gminy Gminas	1 250	664	488	1 246	1 729
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	48	37	17	38	48
Powiaty Powiats	145	90	57	143	205
Województwa Voivodships	8	7	1	5	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.4. Finansowanie

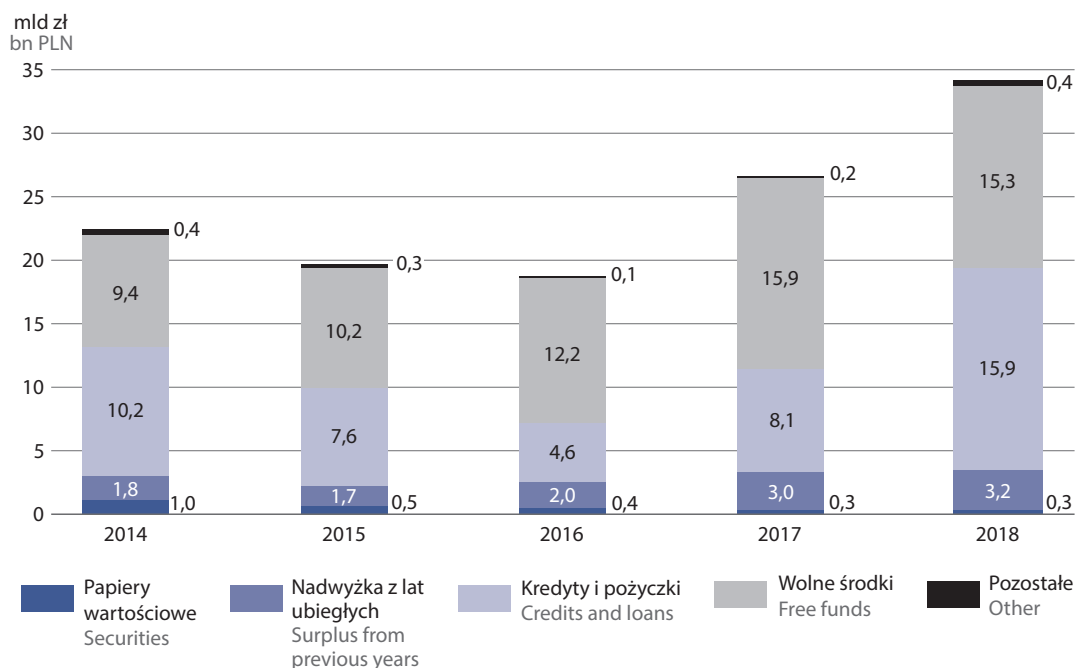
2.4. Financing

W 2018 r. przychody ogółem JST wyniosły 35 085,3 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 27,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższe przychody wykazały gminy, ich wartość wyniosła 17 807,3 mln zł, oraz miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano przychody w kwocie 11 776,4 mln zł. Przychody województw wyniosły 2 113,3 mln zł, zaś powiatów 3 388,3 mln zł.

Największy udział w przychodach (46,2%) stanowiła kategoria przychodów z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, które wyniosły 15 902,9 mln zł. Wolne środki¹⁴ – kategoria, która została wyodrębniona w 2014 r., wyniosły 15 265,8 mln zł. Ich udział w przychodach ogółem stanowił 43,5%. Nadwyżka z lat ubiegłych wyniosła 3 174,6 mln zł i stanowiła 9,0% przychodów ogółem. Przychody ze sprzedaży papierów wartościowych zostały zrealizowane w kwocie 314,5 mln zł, co stanowiło 0,9% przychodów JST.

Wykres 13. Przychody JST

Chart 13. Proceeds of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

¹⁴ tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Zmiany kategorii przychodów

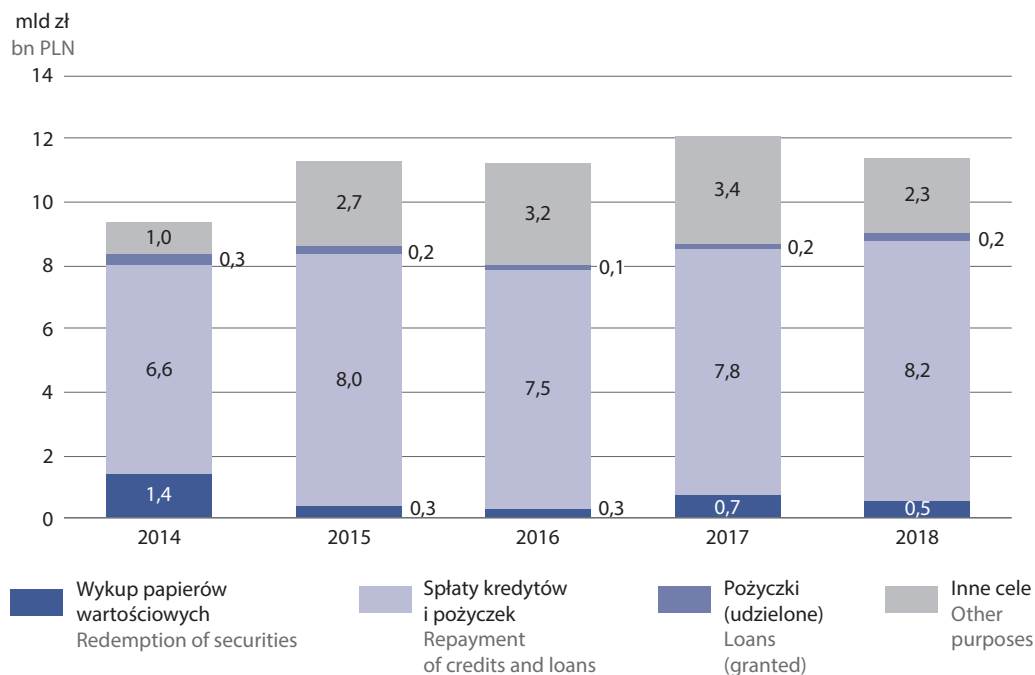
Prezentowane kategorie różnią się w porównaniu do lat poprzednich:

- przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek – w związku z tym, że w 2018 r. włączono do tego agregatu kategorię „papiery wartościowe”. Dla utrzymania porównywalności szeregów czasowych zaprezentowano wartość inną niż Ministerstwo Finansów, gdyż „papiery wartościowe” zostały wyłączone i utrzymane jako osobna kategoria;
- papiery wartościowe – zostały utrzymane jako odrębny szereg czasowy, pomimo włączenia ich w 2018 r. do kategorii kredytów i pożyczek;
- wolne środki – kategoria ta została wprowadzona od 2014 r., stąd dla utrzymania porównywalności struktury przychodowej była ona umieszczana w kategorii „pozostałe”. Obecnie istnieje szereg czasowy ilustrujący zmianę tej kategorii w prezentowanym okresie pięcioletnim;
- pozostałe – kategoria obliczana jest inaczej niż w latach poprzednich ze względu na ww. zmiany systemowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2018 r. rozchody ogółem JST wyniosły 11 321,9 mln zł i były niższe o 5,8% w odniesieniu do 2017 r. Rozchody gmin wyniosły 4 883,5 mln zł, miast na prawach powiatu 4 628,9 mln zł, województw 1 005,5 mln zł, zaś powiatów 803,9 mln zł. Największy udział 72,6%, w rozchodach JST miały spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 8 221,9 mln zł. Rozchody z tytułu wykupu papierów wartościowych wyniosły 524,9 mln zł, co stanowiło 4,6% rozchodów ogółem.

Wykres 14. Rozchody JST
Chart 14. Outlays of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Zmiany kategorii rozchodów

Prezentowane kategorie różnią się w porównaniu do lat poprzednich:

- rozchody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek – w związku z tym, że w 2018 r. włączono do tego agregatu kategorię „papiery wartościowe”. Dla utrzymania porównywalności szeregów czasowych zaprezentowano wartość inną niż Ministerstwo Finansów, gdyż „papiery wartościowe” zostały wyłączone i utrzymane jako osobna kategoria;
- papiery wartościowe – zostały utrzymane jako odrębny szereg czasowy, pomimo włączenia ich w 2018 r. do kategorii kredytów i pożyczek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 3.

Chapter 3

Gospodarka finansowa gmin

Financial economy of gminas

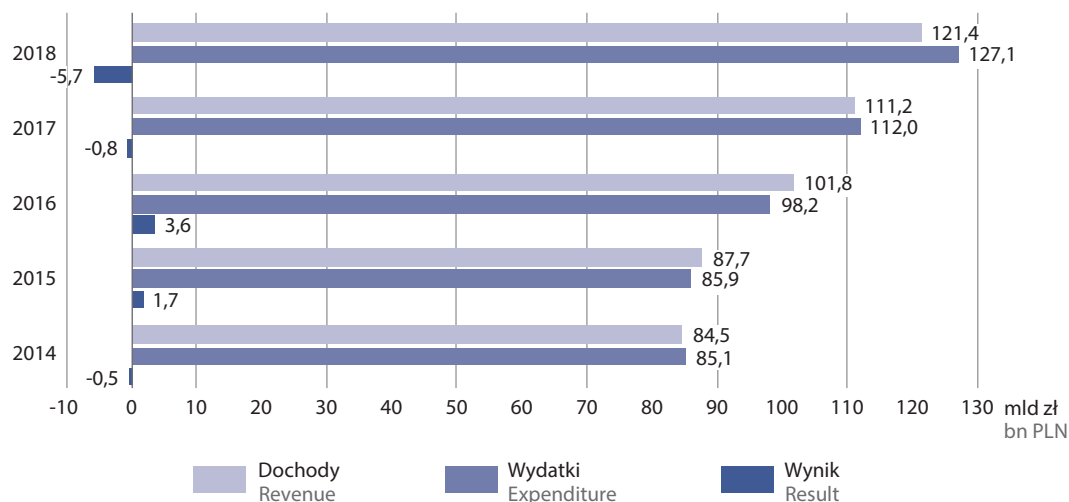
W 2018 r. dochody gmin wyniosły 121 425,6 mln zł, wydatki osiągnęły kwotę 127 132,8 mln zł, wynikiem był deficyt w wysokości 5 707,2 mln zł. Dochody gmin wzrosły o 9,2% w odniesieniu do poprzedniego roku, wydatki o 13,5%. Dla porównania, w latach 2014-2017 średni wzrost dochodów ogółem gmin kształtował się na poziomie 8,7%, zaś wydatków 9,1%. Dynamika zarówno dochodów, jak i wydatków w 2018 r. okazała się wyższa niż średnie dla okresu poprzedniego.

Tablica 19. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem
Table 19. Revenue, expenditure and result of gminas' budgets – total

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3	121 425,6
Wydatki Expenditure	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4	127 132,8
Wynik Result	-521,2	1 722,9	3 619,8	-795,2	-5 707,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8	124 021,0
Wydatki Expenditure	91 753,3	91 753,3	104 840,5	120 030,7	136 591,1
Wynik Result	-2 901,4	-2 901,4	-2 711,8	-7 161,9	-12 570,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody Revenue	97,4	98,7	99,7	98,5	97,9
Wydatki Expenditure	92,9	93,7	93,6	93,3	93,1
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	105,6	103,7	116,1	109,2	109,2
Wydatki Expenditure	107,1	101,0	114,2	114,1	113,5
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 15. Budżety gmin
Chart 15. Budgets of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

3.1. Dochody gmin

3.1. Revenue of gminas

W 2018 r. dochody gmin wyniosły 121 425,6 mln zł i stanowiły 97,9% planu. W strukturze dochodów gmin największy był udział dochodów własnych, tj. 43,3% (52 530,3 mln zł). Dotacje ogółem stanowiły 33,4% (40 536,0 mln zł), a subwencja ogólna to 23,4% (28 359,3 mln zł) dochodów ogółem. Wzrost zanotowano we wszystkich kategoriach: dochodów własnych (9,3%), dotacji ogółem (12,5%), subwencji ogólnej (4,8%).

W 2018 r. wzrost dochodów ogółem w stosunku do 2017 r. wyniósł 9,2% i był wyższy niż średni wzrost w latach 2014–2017 odnotowany na poziomie 8,7%.

Tablica 20. Dochody gmin według typów
Table 20. Revenue by type of gminas'

Gminy ogółem Gmina Total	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3	121 425,6
dochody własne own revenue	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2	52 530,3
dotacje ogółem grants total	18 239,4	18 674,5	30 298,9	36 041,9	40 536,0
subwencja ogólna general subvention	24 598,8	25 419,4	26 361,2	27 071,1	28 359,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8	124 021,0
dochody własne own revenue	42 539,9	44 112,2	44 973,7	47 916,8	52 060,5
dotacje ogółem grants total	19 636,3	19 322,6	30 801,3	37 899,2	43 629,4
subwencja ogólna general subvention	24 587,1	25 417,1	26 353,6	27 052,9	28 331,1

Gminy ogółem Gmina Total	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	97,4	98,7	99,7	98,5	97,9
dochody własne own revenue	98,1	98,8	100,4	103,1	100,9
dotacje ogółem grants total	92,9	96,6	98,4	95,1	92,9
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,1	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	105,6	103,7	116,1	109,2	109,2
dochody własne own revenue	108,2	104,5	103,6	106,5	109,3
dotacje ogółem grants total	109,2	102,4	162,2	119,0	112,5
subwencja ogólna general subvention	99,2	103,3	103,7	102,7	104,8

Gminy wiejskie Rural gminas	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	37 033,0	38 507,4	44 449,7	48 649,8	52 865,8
dochody własne own revenue	15 534,1	16 452,2	16 785,4	17 879,7	19 586,3
dotacje ogółem grants total	8 548,4	8 797,5	14 012,5	16 824,2	18 770,7
subwencja ogólna general subvention	12 950,6	13 257,7	13 651,7	13 945,9	14 508,9
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	38 170,4	38 984,0	44 682,4	49 393,9	54 132,6
dochody własne own revenue	15 964,5	16 655,2	16 742,8	17 855,7	19 443,9
dotacje ogółem grants total	9 260,7	9 073,6	14 294,8	17 602,8	20 200,8
subwencja ogólna general subvention	12 945,1	13 255,1	13 644,9	13 935,4	14 488,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	97,0	98,8	99,5	98,5	97,7
dochody własne own revenue	97,3	98,8	100,3	100,1	100,7
dotacje ogółem grants total	92,3	97,0	98,0	95,6	92,9
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,1	100,1	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	104,7	104,0	115,4	109,4	108,7
dochody własne own revenue	108,9	105,9	102,0	106,5	109,5
dotacje ogółem grants total	109,1	102,9	159,3	120,1	111,6
subwencja ogólna general subvention	97,7	102,4	103,0	102,2	104,0

Gminy miejsko-wiejskie Rural-urban gminas		2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN						
Dochody ogółem	Revenue total	28 455,0	29 628,9	34 669,0	38 046,3	41 651,7
dochody własne	own revenue	14 534,9	15 192,1	15 835,1	16 965,6	18 507,7
dotacje ogółem	grants total	6 057,3	6 251,5	10 283,0	12 263,9	13 782,5
subwencja ogólna	general subvention	7 862,8	8 185,3	8 550,9	8 816,7	9 361,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN						
Dochody ogółem	Revenue total	29 128,7	29 986,7	34 718,7	38 599,0	42 476,2
dochody własne	own revenue	14 799,6	15 334,0	15 770,8	16 901,3	18 383,9
dotacje ogółem	grants total	6 470,1	6 466,9	10 398,2	12 887,2	14 734,6
subwencja ogólna	general subvention	7 859,0	8 185,8	8 549,7	8 810,5	9 357,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %						
Dochody ogółem	Revenue total	97,7	98,8	99,9	98,6	98,1
dochody własne	own revenue	98,2	99,1	100,4	100,4	100,7
dotacje ogółem	grants total	93,6	96,7	98,9	95,2	93,5
subwencja ogólna	general subvention	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100						
Dochody ogółem	Revenue total	105,9	104,1	117,0	109,7	109,5
dochody własne	own revenue	107,9	104,5	104,2	107,1	109,1
dotacje ogółem	grants total	109,1	103,2	164,5	119,3	112,4
subwencja ogólna	general subvention	100,2	104,1	104,5	103,1	106,2

Gminy miejskie Urban gminas		2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN						
Dochody ogółem	Revenue total	19 061,0	19 530,9	22 676,1	24 493,2	26 908,1
dochody własne	own revenue	11 641,7	11 929,0	12 514,1	13 231,0	14 436,3
dotacje ogółem	grants total	3 633,8	3 625,5	6 003,4	6 953,8	7 982,8
subwencja ogólna	general subvention	3 785,4	3 976,4	4 158,6	4 308,5	4 489,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN						
Dochody ogółem	Revenue total	19 464,2	19 881,3	22 727,5	24 875,9	27 412,3
dochody własne	own revenue	11 775,8	12 122,9	12 460,2	13 159,7	14 232,8
dotacje ogółem	grants total	3 905,5	3 782,1	6 108,4	7 409,1	8 694,0
subwencja ogólna	general subvention	3 782,9	3 976,3	4 159,0	4 307,0	4 485,5

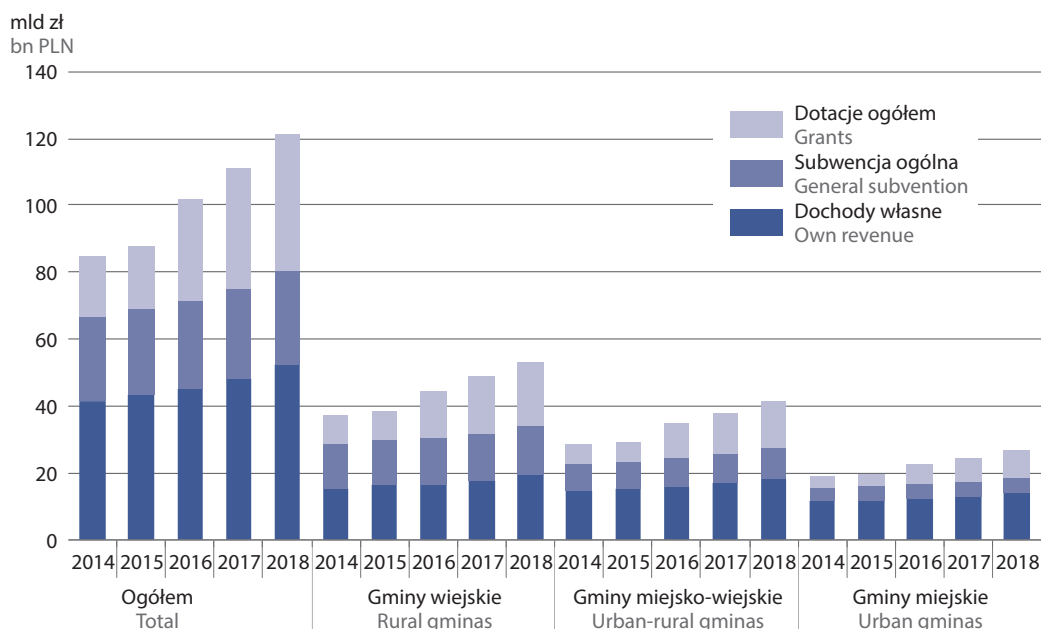
Gminy miejskie Urban gminas	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	97,9	98,2	99,8	98,5	98,2
dochody własne own revenue	98,9	98,4	100,4	100,5	101,4
dotacje ogółem grants total	93,0	95,9	98,3	93,9	91,8
subwencja ogólna general subvention	100,1	100,0	100,0	100,0	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	107,0	102,5	116,1	108,0	109,9
dochody własne own revenue	107,7	102,5	104,9	105,7	109,1
dotacje ogółem grants total	109,6	99,8	165,6	115,8	114,8
subwencja ogólna general subvention	102,8	105,0	104,6	103,6	104,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dochody gmin wiejskich wyniosły 52 865,8 mln zł i stanowiły 43,5% dochodów gmin ogółem. Dochody gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 41 651,7 mln zł (34,3%), zaś wpływy gmin miejskich to kwota 26 908,1 mln zł, czyli 22,2% dochodów gmin ogółem.

W 2018 r. w strukturze dochodów gmin ogółem najwyższy udział (43,3%) wystąpił dla dochodów własnych, dotacje ogółem stanowiły 33,4%, natomiast subwencja ogólna 23,4%. W gminach miejsko-wiejskich dochody własne stanowiły nieco mniej niż połowę dochodów ogółem (44,4%), a dotacje ogółem i subwencja ogólna odpowiednio 33,1% i 22,5%. W gminach miejskich udział dochodów własnych stanowił 53,7% dochodów ogółem, dotacji ogółem 29,7%, zaś subwencji ogólnej 16,7%. W gminach wiejskich również największą kategorią były dochody własne (37,0%), jednak udział ten był dużo niższy niż w innych typach gmin. Dotacje ogółem i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 35,5% i 27,4% dochodów ogółem gmin wiejskich.

Wykres 16. Dochody gmin
Chart 16. Revenue of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

3.1.1. Dochody własne

3.1.1. Own revenue

W 2018 r. dochody własne gmin ogółem wzrosły o 9,3% w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosły 52 530,3 mln zł, co stanowiło wykonanie planu w 100,9%. W gminach wiejskich dochody własne zamknęły się kwotą 19 586,3 mln zł (wzrost o 9,5%), co oznaczało realizację planu w 100,7%. Gminy miejsko-wiejskie wykazały dochody własne w wysokości 18 507,7 mln zł (o 9,1% więcej niż w roku poprzednim), a ich plan został zrealizowany w 100,7%. W gminach miejskich dochody własne wyniosły 14 436,3 mln zł (wzrost o 9,1%), co oznaczało wykonanie planu w 101,4%.

Tablica 21. Dochody własne gmin ogółem
Table 21. Own revenue of gminas

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2	52 530,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	701,6	752,8	778,3	861,7	956,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	13 982,7	15 288,7	16 616,2	18 296,7	20 873,4
podatek rolny agricultural tax	1 626,1	1 569,0	1 491,4	1 463,7	1 460,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	11 831,5	12 227,2	12 626,5	13 372,5	13 800,4
podatek leśny forest tax	207,2	227,2	291,4	290,4	299,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	667,0	696,2	725,0	752,5	785,6

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	41,6	39,0	38,4	37,6	37,2
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	112,6	103,2	114,9	133,6	131,4
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	816,8	768,3	964,6	1 024,3	1 178,8
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	204,9	154,9	163,0	168,6	171,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	293,9	293,5	332,8	362,4	379,2
wpływy z opłaty targowej income from market fee	141,3	138,9	133,5	122,7	117,7
dochody z majątku revenue from property	2 795,8	2 656,7	2 856,7	3 128,4	3 201,9
pozostałe dochody other revenue	8 287,8	8 657,9	8 002,0	8 061,1	9 136,9
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	42 539,9	44 112,2	44 973,7	47 916,8	52 060,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	705,5	744,3	742,0	830,7	928,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	13 766,4	15 099,1	16 277,1	17 868,9	19 756,4
podatek rolny agricultural tax	1 667,5	1 612,3	1 524,0	1 501,6	1 506,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	11 870,2	12 265,4	12 558,9	13 191,7	13 753,5
podatek leśny forest tax	214,3	227,0	275,2	286,7	295,9
podatek od środków transportowych tax on means of transport	667,2	690,8	714,3	745,7	786,5
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	41,5	40,9	39,5	38,8	38,7
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	108,3	106,2	107,9	121,2	118,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	720,9	705,9	820,9	906,2	1 025,2
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	215,6	189,8	171,5	170,7	174,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	312,5	305,0	339,7	371,5	389,0
wpływy z opłaty targowej income from market fee	142,4	141,3	135,4	131,1	125,0
dochody z majątku revenue from property	3 434,5	3 151,5	3 176,6	3 390,6	3 584,6
pozostałe dochody other revenue	8 673,3	8 832,7	8 090,6	8 361,3	9 578,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody własne Own revenue	98,1	98,8	100,4	100,3	100,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	99,5	101,1	104,9	103,7	103,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	101,6	101,3	102,1	102,4	105,7

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
podatek rolny agricultural tax	97,5	97,3	97,9	97,5	96,9
podatek od nieruchomości tax on real estate	99,7	99,7	100,5	101,4	100,3
podatek leśny forest tax	96,7	100,1	105,9	101,3	101,2
podatek od środków transportowych tax on means of transport	100,0	100,8	101,5	100,9	99,9
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	101,1	100,3	97,0	97,0	96,3
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	104,0	97,2	106,4	110,2	110,9
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	113,3	108,8	117,5	113,0	115,0
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	95,0	81,6	95,1	98,7	98,3
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	94,1	96,2	98,0	97,5	97,5
wpływy z opłaty targowej income from market fee	99,2	98,3	98,6	93,6	94,1
dochody z majątku revenue from property	81,4	84,3	89,9	92,3	89,3
pozostałe dochody other revenue	95,6	98,0	98,9	96,4	95,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	108,2	104,5	103,6	106,5	109,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	94,5	107,3	103,4	110,7	111,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	109,0	109,3	108,7	110,1	114,1
podatek rolny agricultural tax	99,5	96,5	95,1	98,1	99,8
podatek od nieruchomości tax on real estate	104,6	103,3	103,3	105,9	103,2
podatek leśny forest tax	91,9	109,6	128,3	99,7	103,2
podatek od środków transportowych tax on means of transport	104,4	104,4	104,1	103,8	104,4
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	98,0	97,4	98,5	97,9	99,0
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	100,9	91,6	111,3	116,3	98,4
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	115,0	94,1	125,5	106,2	115,1
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	101,8	75,6	105,2	103,4	101,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	106,6	99,9	113,4	108,9	104,7
wpływy z opłaty targowej income from market fee	103,0	98,3	96,1	91,9	95,9
dochody z majątku revenue from property	101,1	95,0	107,5	109,5	102,3
pozostałe dochody other revenue	119,7	104,5	92,4	100,7	113,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

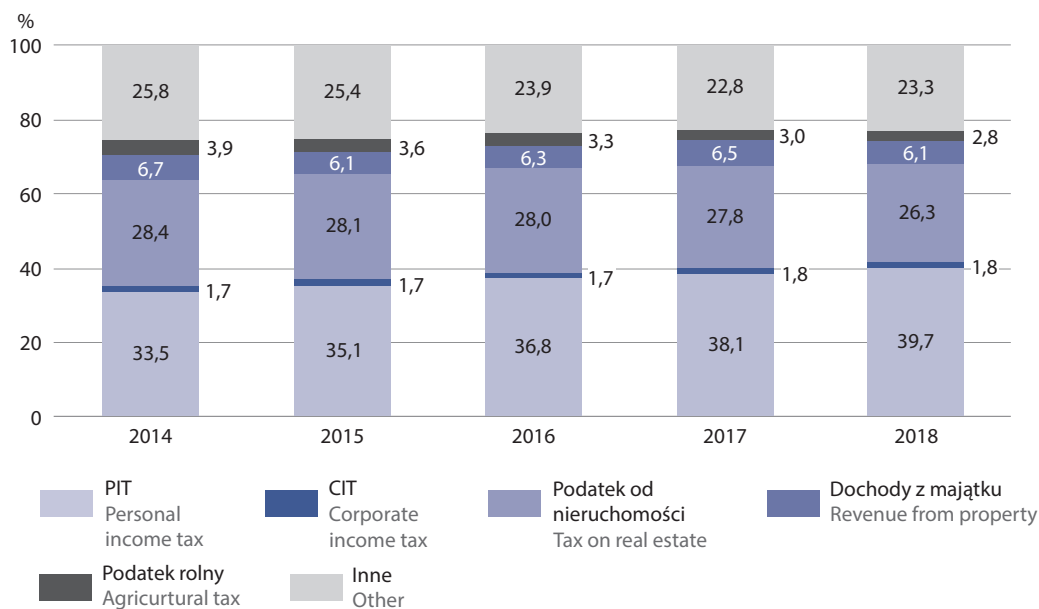
W strukturze dochodów własnych gmin wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) były największą pozycją w wysokości 20 873,4 mln zł, co stanowiło 39,7% dochodów własnych. W 2018 r. nastąpił wzrost tej kwoty względem roku poprzedniego o 14,1%, zaś realizacja planu wyniosła 105,7%.

Innym znaczącym źródłem dochodów własnych gmin w 2018 r. był (poza udziałem w podatku dochodowym od osób fizycznych) podatek od nieruchomości (26,3%). Dochody z tego tytułu wyniosły 13 800,4 mln zł; w porównaniu z 2017 r. dochody te wzrosły o 3,2%. Wykonanie stanowiło 100,3% planu.

Na rachunki gmin przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w wysokości 956,7 mln zł. W porównaniu z 2017 r. nastąpił wzrost o 11,0%, a wykonanie wyniosło 103,0% planu.

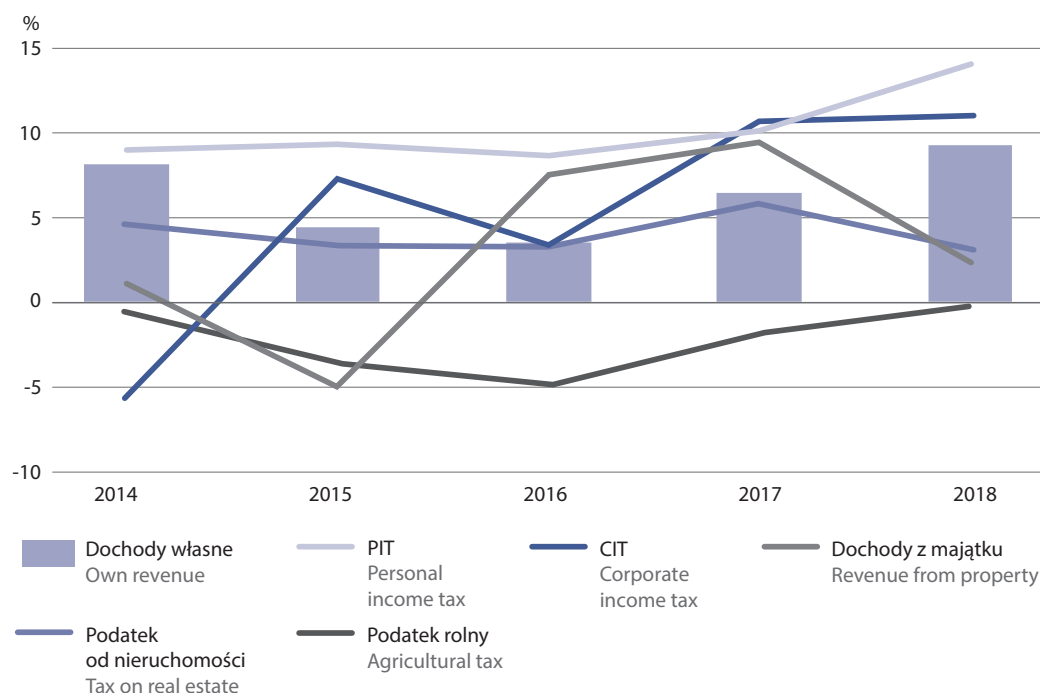
Wykres 17. Struktura dochodów własnych gmin

Chart 17. Structure of own revenue of gminas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 18. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 18. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.1.2. Dotacje ogółem

3.1.2. Grants total

W 2018 r. dotacje ogółem wyniosły 40 536,0 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 12,5% wobec 2017 r. i wykonanie planu w 92,9%. Kwota z tytułu dotacji celowych dla gmin wyniosła 34 919,0 mln zł i była wyższa o 2,7% niż w 2017 r. Wartość dotacji §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625¹⁵ osiągnęła kwotę 5 617,0 mln zł. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez gminy dotacje ogółem stanowiły łącznie 33,4%, z tego dotacje celowe 28,8%, a dotacje §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625 to 4,6%.

Tablica 22. Dotacje ogółem dla gmin
 Table 22. Grants total for gminas

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	18 239,4	18 674,5	30 298,9	36 041,9	40 536,0
dotacje celowe targeted grants	14 443,0	14 877,9	29 090,2	34 012,3	34 919,0
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	9 228,8	9 499,6	23 890,3	28 923,5	29 113,3
inwestycyjne investment	17,8	17,5	18,5	15,5	9,8
na zadania własne for own tasks	4 312,7	4 438,9	4 307,6	4 036,7	4 580,6

¹⁵ Patrz rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – 1.6.1. Dotacje ogółem.

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
inwestycyjne investment	665,3	829,6	697,5	719,7	1 228,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	19,4	43,7	31,2	27,0	25,4
inwestycyjne investment	3,0	17,4	5,3	5,2	7,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	465,7	488,2	421,1	465,9	520,1
inwestycyjne investment	226,2	253,6	163,9	200,0	233,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	195,5	203,5	218,1	314,3	317,6
inwestycyjne investment	171,3	180,8	198,3	266,3	269,6
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	220,4	203,9	221,9	244,9	361,9
inwestycyjne investment	192,0	175,5	192,6	215,4	302,8
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	3 796,4	3 796,7	1 208,8	2 029,6	5 617,0
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	2 948,6	3 386,8	989,4	1 436,7	4 827,7

PLAN w mln zł
PLAN in million PLN

Dotacje ogółem Grants total	19 636,3	19 322,6	30 801,3	37 899,2	43 629,4
dotacje celowe targeted grants	14 789,0	15 141,7	29 410,2	34 523,4	35 552,0
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	9 379,0	9 619,9	24 065,9	29 239,6	29 519,9
inwestycyjne investment	18,4	18,4	19,1	18,3	12,8
na zadania własne for own tasks	4 425,7	4 540,1	4 412,4	4 158,8	4 733,1
inwestycyjne investment	699,2	859,6	732,2	758,5	1 288,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	19,7	44,6	33,5	28,5	29,5
inwestycyjne investment	2,8	17,5	6,8	6,2	10,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	513,0	517,4	440,5	505,0	554,4
inwestycyjne investment	262,4	277,3	184,5	234,0	268,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	210,6	213,9	234,5	345,8	337,7
inwestycyjne investment	185,5	189,8	214,1	295,5	289,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	241,0	205,8	223,4	245,7	377,4

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
inwestycyjne investment	208,8	174,4	192,4	214,2	315,3
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	4 847,4	4 180,9	1 391,1	3 375,7	8 077,4
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	3 827,2	3 671,9	1 117,7	2 656,5	7 135,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem Grants total	92,9	96,6	98,4	95,1	92,9
dotacje celowe targeted grants	97,7	98,3	98,9	98,5	98,2
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	98,4	98,7	99,3	98,9	98,6
inwestycyjne investment	96,8	95,4	96,6	84,8	76,9
na zadania własne for own tasks	97,4	97,8	97,6	97,1	96,8
inwestycyjne investment	95,2	96,5	95,3	94,9	95,3
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	98,6	98,0	93,2	94,6	86,3
inwestycyjne investment	105,6	99,2	78,0	85,2	72,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	90,8	94,3	95,6	92,3	93,8
inwestycyjne investment	86,2	91,5	88,8	85,5	87,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	92,8	95,2	93,0	90,9	94,0
inwestycyjne investment	92,4	95,3	92,6	90,1	93,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	91,5	99,1	99,3	99,7	95,9
inwestycyjne investment	92,0	100,6	100,1	100,6	96,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	78,3	90,8	86,9	60,1	69,5
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	77,0	92,2	88,5	54,1	67,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	109,2	102,4	162,2	119,0	112,5
dotacje celowe targeted grants	109,5	103,0	195,5	116,9	102,7
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	105,6	102,9	251,5	121,1	100,7
inwestycyjne investment	111,2	98,5	105,7	83,8	63,5
na zadania własne own tasks	120,0	102,9	97,0	93,7	113,5
inwestycyjne investment	113,4	124,7	84,1	103,2	170,6
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami adm. rządowej on tasks realized on the basis of agreements with government administration units	95,8	225,1	71,4	86,5	94,2

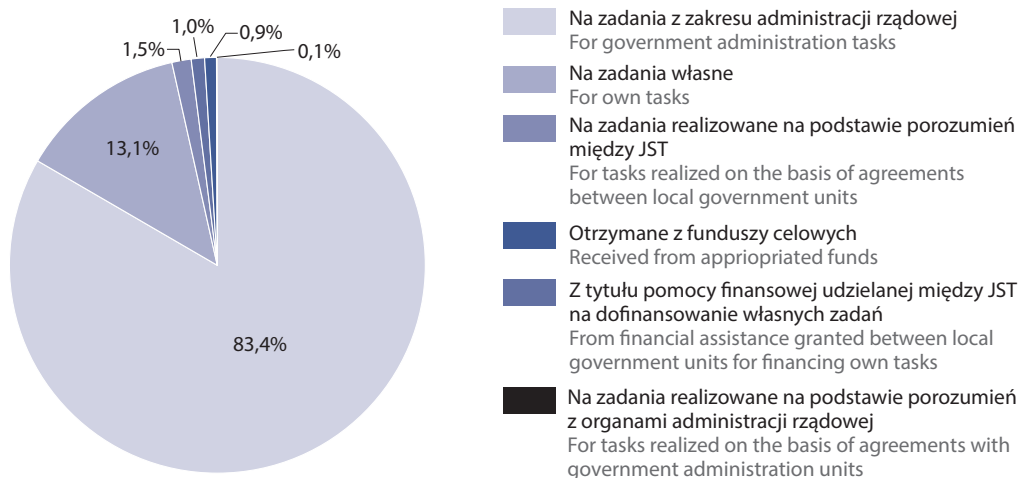
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
inwestycyjne investment	173,2	584,0	30,5	98,1	141,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	107,2	104,8	86,3	110,6	111,6
inwestycyjne investment	115,0	112,1	64,6	122,0	116,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	120,0	104,1	107,2	144,1	101,0
inwestycyjne investment	118,3	105,5	109,7	134,3	101,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	94,9	92,5	108,8	110,4	147,8
inwestycyjne investment	95,6	91,4	109,7	111,8	140,5
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	107,9	100,0	31,8	167,9	276,8
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	108,8	114,9	29,2	145,2	336,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych część inwestycyjna wyniosła 2 051,4 mln zł, co stanowiło 5,1% całości dotacji ogółem, a część inwestycyjna dotacji §§ 620 i 625 wpłynęła w kwocie 4 827,7 mln zł, której udział to 11,9% dotacji.

W 2018 r. gminy otrzymały dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej w kwocie 29 113,3 mln zł. W strukturze dochodów gmin dotacje te stanowiły 83,4% dotacji celowych. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne gmin w 2018 r. wyniosły 4 580,6 mln zł, czyli 13,1% całości dotacji celowych.

Wykres 19. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy
Chart 19. Structure of targeted grants received by gminas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.1.3. Subwencja ogólna

3.1.3. General subvention

W 2018 r. subwencja ogólna dla gmin wyniosła 28 359,3 mln zł, co w porównaniu do 2017 r. stanowiło wzrost o 4,8%, a wykonanie planu wyniosło 100,1%.

Tablica 23. Subwencja ogólna gmin
Table 23. General subvention of gminas

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna general subvention	24 598,8	25 419,4	26 361,2	27 071,1	28 359,3
część wyrównawcza equalizing part	5 947,6	6 042,1	6 360,8	6 749,3	7 306,4
część oświatowa educational part	18 264,7	18 992,7	19 603,6	19 912,3	20 622,4
część rekompensująca compensatory part	7,0	6,5	5,0	3,7	1,8
część równoważąca balancing part	327,4	335,1	336,6	325,5	324,6
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	52,1	43,0	55,1	80,4	104,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna general subvention	24 587,1	25 417,1	26 353,6	27 052,9	28 331,1
część wyrównawcza equalizing part	5 947,6	6 042,8	6 360,9	6 749,4	7 306,6
część oświatowa educational part	18 264,4	18 993,8	19 605,9	19 908,4	20 620,9
część rekompensująca compensatory part	7,0	6,9	5,4	3,7	1,8
część równoważąca balancing part	327,4	335,1	336,6	325,5	324,7
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	40,7	38,5	44,7	65,9	77,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,1	100,1
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	99,4	93,9	94,1	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	128,1	111,6	123,3	122,0	134,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna general subvention	99,2	103,3	103,7	102,7	104,8
część wyrównawcza equalizing part	95,0	101,6	105,3	106,1	108,3
część oświatowa educational part	100,8	104,0	103,2	101,6	103,6
część rekompensująca compensatory part	95,5	92,9	76,9	74,0	49,1
część równoważąca balancing part	98,7	102,4	100,4	96,7	99,7
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	64,3	82,5	128,1	145,9	129,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.2. Wydatki gmin

3.2. Expenditure of gminas

W 2018 r. wydatki ogółem gmin wyniosły 127 132,8 mln zł (o 13,5% więcej niż w 2017 r.). Ich plan został wykonany w 93,1%. W strukturze wydatków gmin w 2018 r. wydatki bieżące stanowiły 79,4% (100 890,8 mln zł), zaś wydatki majątkowe 20,6% (26 241,9 mln zł). Wydatki ogółem w 2018 r. zwiększyły się głównie z powodu wzrostu wydatków majątkowych (o 60,1% w stosunku do 2017 r.), podczas gdy wydatki bieżące wzrosły o 5,5%.

Tablica 24. Wydatki według typów gmin
Table 24. Expenditure by type of gminas

Gminy ogółem Gmina total		2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN						
Wydatki ogółem	Total expenditure	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4	127 132,8
wydatki bieżące	current expenditure	69 615,4	71 455,1	87 221,5	95 588,5	100 890,8
na wynagrodzenia	on wages and salaries	26 845,5	27 674,8	28 456,8	29 843,7	32 335,7
wydatki majątkowe	property expenditure	15 454,8	14 489,2	10 953,5	16 395,9	26 241,9
inwestycyjne	investment	15 143,4	14 209,0	10 648,8	16 063,1	25 817,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN						
Wydatki ogółem	Total expenditure	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7	136 591,1
wydatki bieżące	current expenditure	73 365,5	75 336,7	91 506,8	100 093,2	105 773,0
na wynagrodzenia	on wages and salaries	27 389,3	28 343,3	29 213,3	30 598,7	33 220,4
wydatki majątkowe	property expenditure	18 178,6	16 416,6	13 333,7	19 937,5	30 818,1
inwestycyjne	investment	17 848,4	16 117,0	13 011,7	19 592,2	30 367,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %						
Wydatki ogółem	Total expenditure	92,9	93,7	93,6	93,3	93,1
wydatki bieżące	current expenditure	94,9	94,8	95,3	95,5	95,4
na wynagrodzenia	on wages and salaries	98,0	97,6	97,4	97,5	97,3
wydatki majątkowe	property expenditure	85,0	88,3	82,1	82,2	85,2
inwestycyjne	investment	84,8	88,2	81,8	82,0	85,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100						
Wydatki ogółem	Total expenditure	107,1	101,0	114,2	114,1	113,5
wydatki bieżące	current expenditure	105,0	102,6	122,1	109,6	105,5
na wynagrodzenia	on wages and salaries	103,1	103,1	102,8	104,9	108,4
wydatki majątkowe	property expenditure	117,3	93,8	75,6	149,7	160,1
inwestycyjne	investment	117,8	93,8	74,9	150,8	160,7

Gminy wiejskie Rural gminas	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	37 416,5	37 575,1	42 816,0	48 941,0	55 505,5
wydatki bieżące current expenditure	30 102,8	30 757,5	37 924,1	41 440,9	43 437,0
na wynagrodzenia on wages and salaries	11 774,6	12 096,7	12 380,0	12 914,9	13 917,2
wydatki majątkowe property expenditure	7 313,7	6 817,6	4 891,9	7 500,1	12 068,5
inwestycyjne investment	7 244,9	6 742,1	4 835,2	7 423,5	11 993,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	37 416,5	37 575,1	46 055,1	52 814,1	60 004,1
wydatki bieżące current expenditure	30 102,8	30 757,5	39 958,8	43 569,1	45 713,5
na wynagrodzenia on wages and salaries	11 774,6	12 096,7	12 770,6	13 303,6	14 360,2
wydatki majątkowe property expenditure	7 313,7	6 817,6	6 096,3	9 244,9	14 290,6
inwestycyjne investment	7 244,9	6 742,1	6 035,3	9 166,3	14 212,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	92,2	93,1	93,0	92,7	92,5
wydatki bieżące current expenditure	94,4	94,4	94,9	95,1	95,0
na wynagrodzenia on wages and salaries	97,6	97,3	96,9	97,1	96,9
wydatki majątkowe property expenditure	84,0	87,5	80,2	81,1	84,5
inwestycyjne investment	83,9	87,4	80,1	81,0	84,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	106,8	100,4	113,9	114,3	113,4
wydatki bieżące current expenditure	104,7	102,2	123,3	109,3	104,8
na wynagrodzenia on wages and salaries	102,8	102,7	102,3	104,3	107,8
wydatki majątkowe property expenditure	116,5	93,2	71,8	153,3	160,9
inwestycyjne investment	116,7	93,1	71,1	153,5	161,6

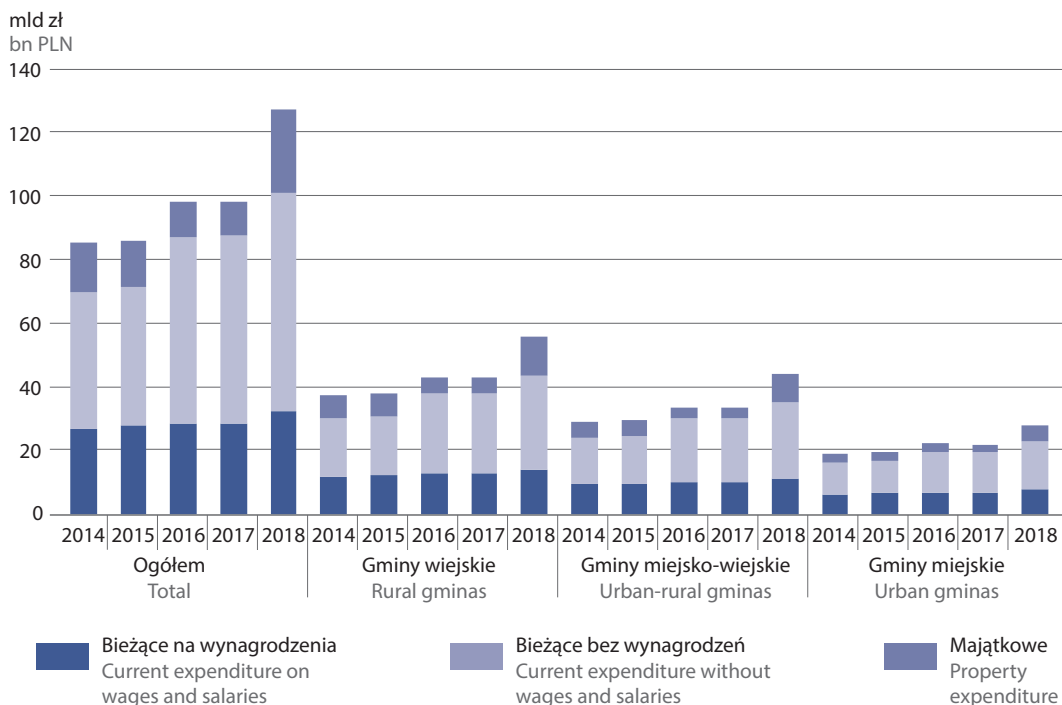
Gminy miejsko-wiejskie Rural-urban gminas	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	28 644,7	29 117,3	33 470,9	38 345,0	43 715,9
wydatki bieżące current expenditure	23 564,8	24 309,3	29 754,1	32 839,5	34 931,2
na wynagrodzenia on wages and salaries	9 015,9	9 337,0	9 641,6	10 160,2	11 102,6
wydatki majątkowe property expenditure	5 079,9	4 807,9	3 716,7	5 505,4	8 784,7
inwestycyjne investment	4 946,4	4 680,3	3 563,3	5 350,6	8 562,1
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	30 600,0	30 904,8	35 542,2	40 840,8	46 695,7
wydatki bieżące current expenditure	24 738,2	25 547,4	31 127,8	34 297,2	36 543,9
na wynagrodzenia on wages and salaries	9 179,5	9 540,2	9 871,0	10 393,5	11 381,3
wydatki majątkowe property expenditure	5 861,8	5 357,4	4 414,4	6 543,6	10 151,8
inwestycyjne investment	5 720,0	5 219,6	4 251,0	6 379,8	9 916,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	93,6	94,2	94,2	93,9	93,6
wydatki bieżące current expenditure	95,3	95,2	95,6	95,7	95,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	98,2	97,9	97,7	97,8	97,6
wydatki majątkowe property expenditure	86,7	89,7	84,2	84,1	86,5
inwestycyjne investment	86,5	89,7	83,8	83,9	86,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	107,0	101,6	115,0	114,6	114,0
wydatki bieżące current expenditure	105,0	103,2	122,4	110,4	106,4
na wynagrodzenia on wages and salaries	103,5	103,6	103,3	105,4	109,3
wydatki majątkowe property expenditure	117,3	94,6	77,3	148,1	159,6
inwestycyjne investment	117,8	94,6	76,1	150,2	160,0

Gminy miejskie Urban gminas	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	19 008,9	19 252,0	21 888,2	24 698,5	27 911,5
wydatki bieżące current expenditure	15 947,7	16 388,3	19 543,3	21 308,1	22 522,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	6 055,0	6 241,1	6 435,1	6 768,6	7 316,0
wydatki majątkowe property expenditure	3 061,2	2 863,7	2 344,8	3 390,4	5 388,8
inwestycyjne investment	2 952,1	2 786,5	2 250,2	3 289,0	5 261,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	20 353,9	20 482,8	23 243,2	26 375,8	29 891,3
wydatki bieżące current expenditure	16 744,7	17 215,0	20 420,1	22 226,8	23 515,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	6 150,0	6 365,7	6 571,8	6 901,6	7 478,9
wydatki majątkowe property expenditure	3 609,3	3 267,7	2 823,0	4 148,9	6 375,6
inwestycyjne investment	3 493,4	3 182,9	2 725,3	4 046,1	6 238,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	93,4	94,0	94,2	93,6	93,4
wydatki bieżące current expenditure	95,2	95,2	95,7	95,9	95,8
na wynagrodzenia on wages and salaries	98,5	98,0	97,9	98,1	97,8
wydatki majątkowe property expenditure	84,8	87,6	83,1	81,7	84,5
inwestycyjne investment	84,5	87,5	82,6	81,3	84,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	107,8	101,3	113,7	112,8	113,0
wydatki bieżące current expenditure	105,8	102,8	119,3	109,0	105,7
na wynagrodzenia on wages and salaries	103,3	103,1	103,1	105,2	108,1
wydatki majątkowe property expenditure	119,4	93,5	81,9	144,6	158,9
inwestycyjne investment	120,4	94,4	80,8	146,2	160,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

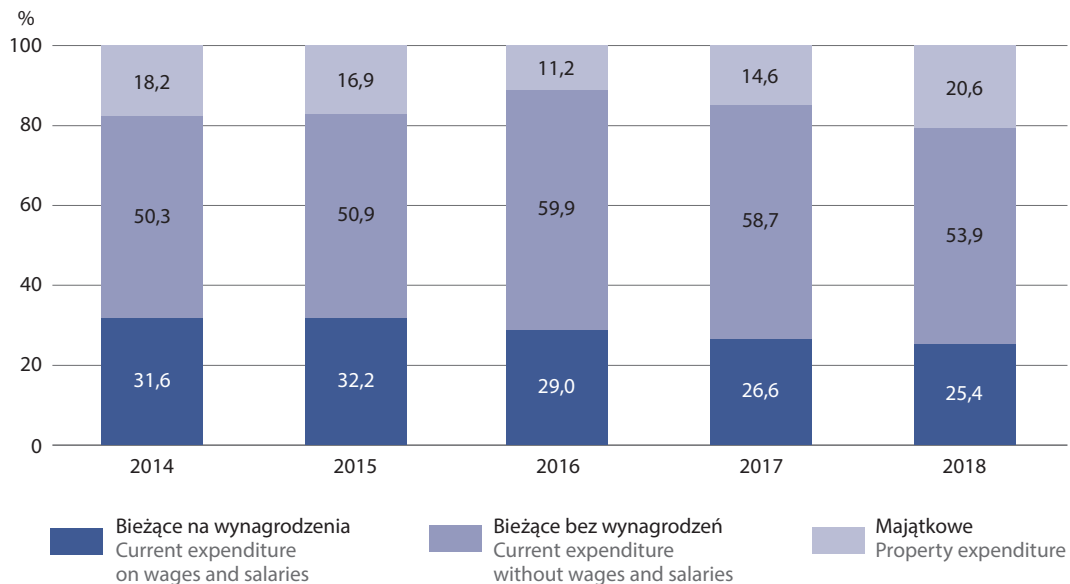
W strukturze wydatków ogółem największy był udział gmin wiejskich (43,7%), ich wydatki wyniosły 55 505,5 mln zł. Wydatki gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 43 715,9 mln zł (34,4%), zaś gminy miejskie wydały 27 911,5 mln zł (22,0%).

Wykres 20. Wydatki według typów gmin
 Chart 20. Expenditure by type of gminas

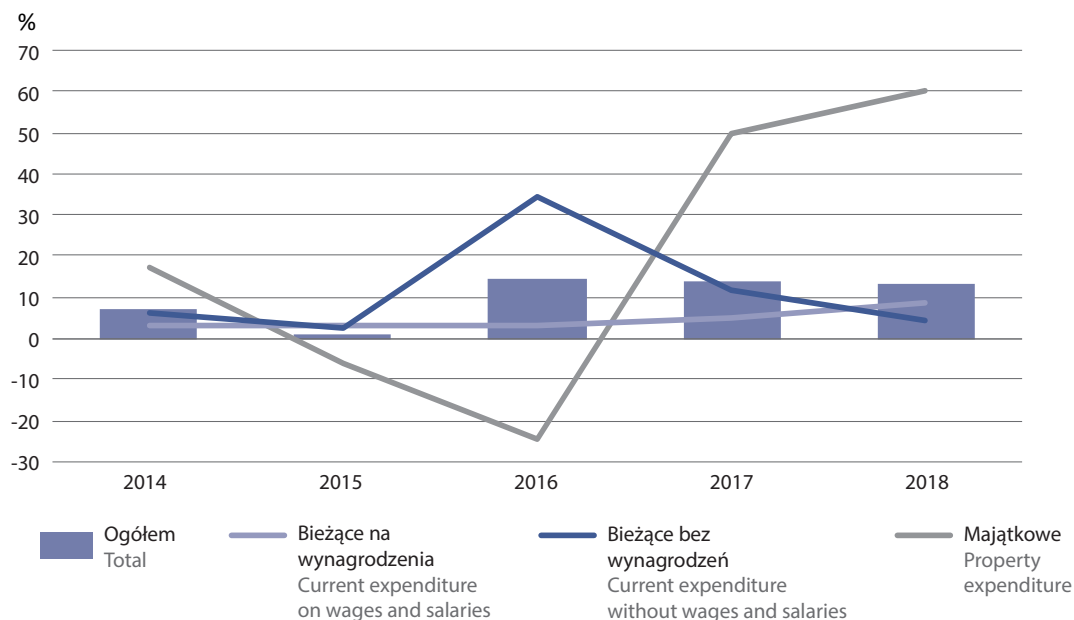
Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Wykres 21. Struktura wydatków gmin
 Chart 21. Structure of gminas' expenditure

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

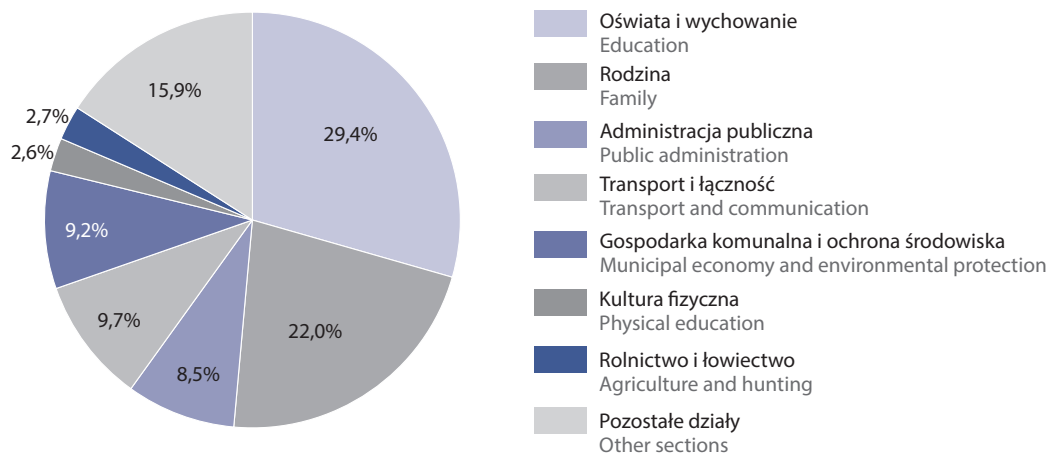
Wykres 22. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)
Chart 22. Changes of selected categories of expenditure (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2018 r., największe wydatki wystąpiły w działach: „Oświata i wychowanie” (29,4%), „Rodzina” (22,0%), „Transport i łączność” (9,7%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (9,2%), „Administracja publiczna” (8,5%).

Wykres 23. Struktura wydatków gmin według działów
Chart 23. Structure of gminas' expenditure by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W najważniejszych działach zanotowano zwiększenie wydatków wobec roku poprzedniego. Wydatki wykonane przez gminy w dziale „Oświata i wychowanie” wzrosły o 8,5% w stosunku do 2017 r., osiągając wartość 37 420,4 mln zł. Wartość wydatków w dziale „Rodzina” wyniosła 27 964,5 mln zł, co było związane

z wypłatą świadczeń w ramach programu „Rodzina 500 plus”. W dziale „Administracja publiczna” wartość wydatków ukształtowała się na poziomie 10 807,8 mln zł, tj. o 8,2% wyższym niż w 2017 r.

Tablica 25. Wydatki gmin
Table 25. Expenditure of gminas

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4	127 132,8
wydatki bieżące current expenditure	69 615,4	71 455,1	87 221,5	95 588,5	100 890,8
na wynagrodzenia on wages and salaries	26 845,5	27 674,8	28 456,8	29 843,7	32 335,7
osobowe personal	24 212,4	25 012,3	25 799,5	27 087,5	29 392,8
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	5 182,4	5 379,3	5 572,4	5 795,0	6 199,2
dotacje grants	5 004,9	5 416,5	5 927,9	6 519,3	7 372,3
na obsługę długu on debt service	925,2	771,5	701,3	663,1	702,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	7,3	6,9	6,7	6,6	6,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	11 768,3	11 667,5	25 545,7	30 229,8	30 053,3
pozostałe wydatki other expenditure	19 881,8	20 538,7	21 010,9	22 530,9	24 222,3
wydatki majątkowe property expenditure	15 454,8	14 489,2	10 953,5	16 395,9	26 241,9
inwestycyjne investment	15 143,4	14 209,0	10 648,8	16 063,1	25 817,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7	136 591,1
wydatki bieżące current expenditure	73 365,5	75 336,7	91 506,8	100 093,2	105 773,0
na wynagrodzenia on wages and salaries	27 389,3	28 343,3	29 213,3	30 598,7	33 220,4
osobowe personal	24 644,7	25 572,1	26 432,6	27 707,8	30 125,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	5 405,1	5 630,0	5 847,8	6 068,0	6 509,1
dotacje grants	5 134,2	5 566,9	6 091,2	6 693,2	7 549,2
na obsługę długu on debt service	1 056,7	904,0	820,1	768,1	808,9
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	69,7	63,3	62,2	54,8	52,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	12 122,2	12 005,5	25 957,3	30 758,5	30 655,9
pozostałe wydatki other expenditure	22 188,3	22 823,6	23 514,8	25 151,8	26 976,9
wydatki majątkowe property expenditure	18 178,6	16 416,6	13 333,7	19 937,5	30 818,1
inwestycyjne investment	17 848,4	16 117,0	13 011,7	19 592,2	30 367,3

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	92,9	93,7	93,6	93,3	93,1
wydatki bieżące current expenditure	94,9	94,8	95,3	95,5	95,4
na wynagrodzenia on wages and salaries	98,0	97,6	97,4	97,5	97,3
osobowe personal	98,2	97,8	97,6	97,8	97,6
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	95,9	95,5	95,3	95,5	95,2
dotacje grants	97,5	97,3	97,3	97,4	97,7
na obsługę długu on debt service	87,6	85,3	85,5	86,3	86,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	10,5	11,0	10,7	12,0	11,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	97,1	97,2	98,4	98,3	98,0
pozostałe wydatki other expenditure	89,6	90,0	89,4	89,6	89,8
wydatki majątkowe property expenditure	85,0	88,3	82,1	82,2	85,2
inwestycyjne investment	84,8	88,2	81,8	82,0	85,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	107,1	101,0	114,2	114,1	113,5
wydatki bieżące current expenditure	105,0	102,6	122,1	109,6	105,5
na wynagrodzenia on wages and salaries	103,1	103,1	102,8	104,9	108,4
osobowe personal	103,2	103,3	103,1	105,0	108,5
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	103,3	103,8	103,6	104,0	107,0
dotacje grants	109,7	108,2	109,4	110,0	113,1
na obsługę długu on debt service	84,1	83,4	90,9	94,6	105,9
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	107,0	94,7	97,1	98,5	90,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	102,3	99,1	218,9	118,3	99,4
pozostałe wydatki other expenditure	110,2	103,3	102,3	107,2	107,5
wydatki majątkowe property expenditure	117,3	93,8	75,6	149,7	160,1
inwestycyjne investment	117,8	93,8	74,9	150,8	160,7

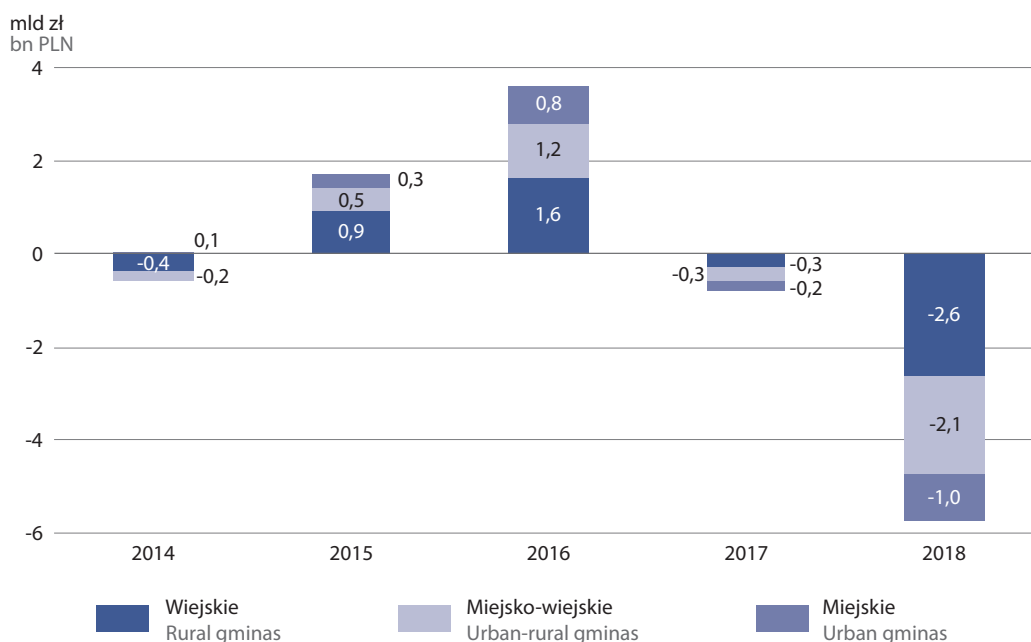
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.3. Wynik budżetów gmin

3.3. Result of gminas' budgets

W 2018 r., deficyt budżetów gmin ogółem wyniósł 5 707,2 mln zł, przy planowanym deficycie w wysokości 12 570,1 mln zł. Dla gmin wiejskich zanotowano deficyt w wysokości 2 639,6 mln zł, natomiast deficyt gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich wyniósł odpowiednio: 2 064,2 mln zł i 1 003,4 mln zł.

Wykres 24. Wynik budżetu według typów gmin
Chart 24. Budget result by type of gminas

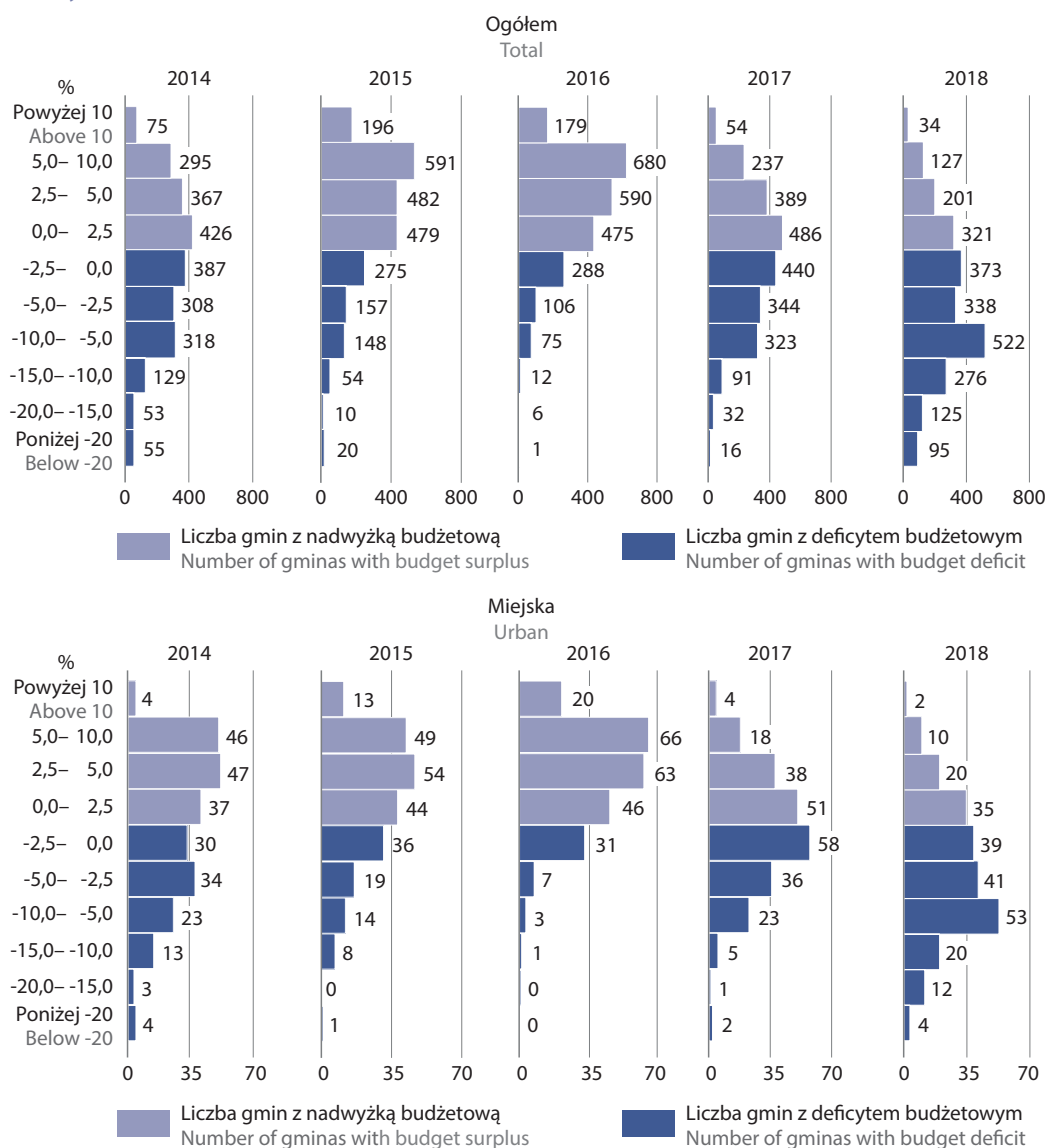

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Nadwyżka budżetowa w 2018 r. wystąpiła w 683 gminach (28,3% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów przekraczającą 10% osiągnęły 34 gminy. Deficyt wystąpił w 1 729 gminach, (71,7% ogólnej liczby gmin). Wśród gmin, które odnotowały deficyt, w 494 gminach relacja wyniku do dochodów przekraczała 10%. Dla porównania w 2017 r. nadwyżkę wypracowano w 1 166 gminach (48,3% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 1 246 gminach, tj. w 51,7% ogólnej liczby gmin.

Wykres 25. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów
 Chart 25. Gminas by result/revenue ratio

Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.

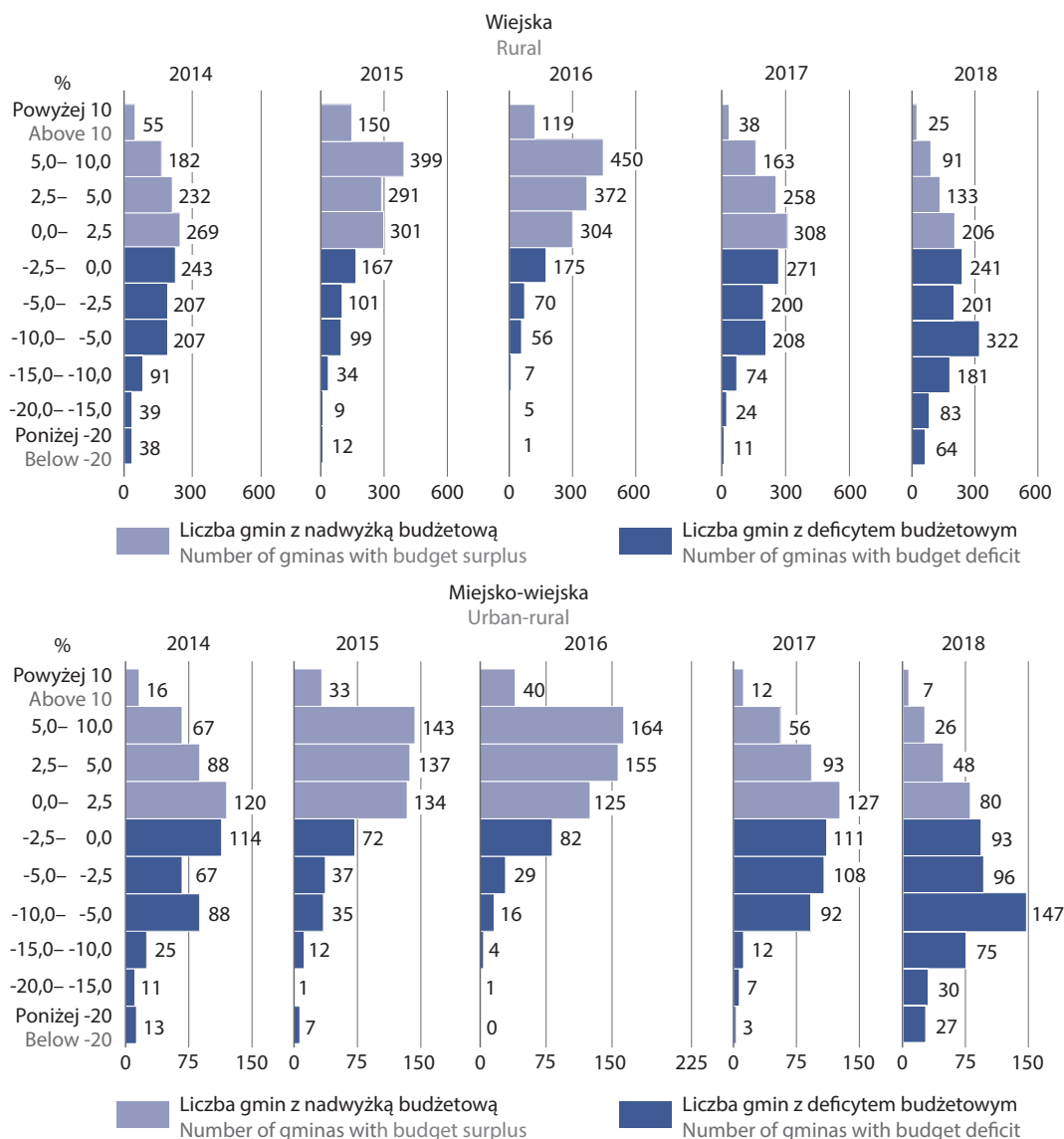
Note: left-closed intervals for the index values.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 25. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów (dok.)

Chart 25. Gminas by result/revenue ratio (cont.)

Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.

Note: left-closed intervals for the index values.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

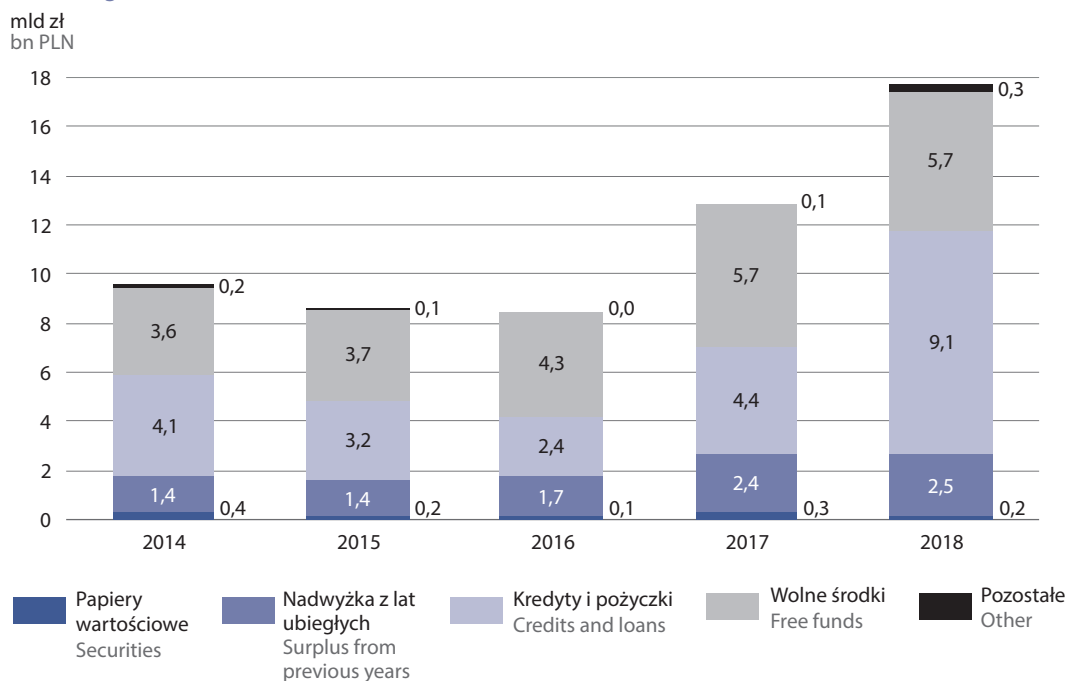
3.4. Finansowanie

3.4. Financing

W 2018 r. przychody gmin wyniosły 17 807,3 mln zł. Kredyty i pożyczki (50,9% przychodów) wyniosły 9 061,6 mln zł. Dla kategorii tzw. wolnych środków¹⁶ przychody wyniosły 5 717,8 mln zł (32,1%), a przychody z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych wyniosły 2 489,5 mln zł (14,0%).

¹⁶ Por. Rozdział II Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2.4 Finansowanie.

Wykres 26. Przychody gmin
Chart 26. Proceeds of gminas

Uwaga: W związku z brakiem wyodrębnienia kategorii wolnych środków przed 2014 r. dla porównywalności z latami poprzednimi kategoria ta jest ujęta za lata 2014-2018 w grupie pozostałych przychodów.

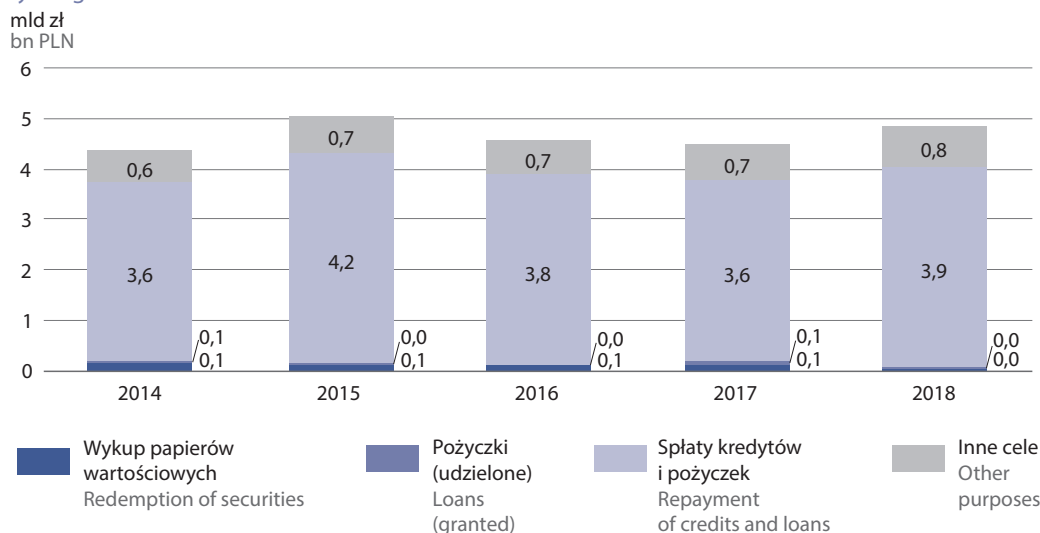
Note: Due to the lack of separation of the category of free funds before 2014 for comparability with previous years, this category is included in the years 2014-2018 in the group of other proceeds.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: Ministry of Finance data.

W 2018 r. **rozchody** gmin wyniosły 4 883,5 mln zł. Największy udział w rozchodach (80,8%) stanowiły spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 3 946,7 mln zł. Wykup papierów wartościowych i obligacji samorządowych stanowił 0,7% rozchodów gmin ogółem, tj. 35,1 mln zł.

Wykres 27. Rozchody gmin
Chart 27. Outlays of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: Ministry of Finance data.

Rozdział 4.

Chapter 4

Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu

Financial economy of cities with powiat status

W 2018 r. dochody miast na prawach powiatu¹⁷ wyniosły 85 507,8 mln zł, a wydatki 87 014,6 mln zł. Rok budżetowy 2018 miasta na prawach powiatu zamknęły deficytem w wysokości 1 506,8 mln zł. W porównaniu z 2017 r. dochody tych jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 8,9%, a wydatki o 10,8%. Dla porównania, w latach 2014-2017 średni wzrost dochodów ogółem miast na prawach powiatu wyniósł 5,2%, zaś wydatków 4,9%.

Tablica 26. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu
Table 26. Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets

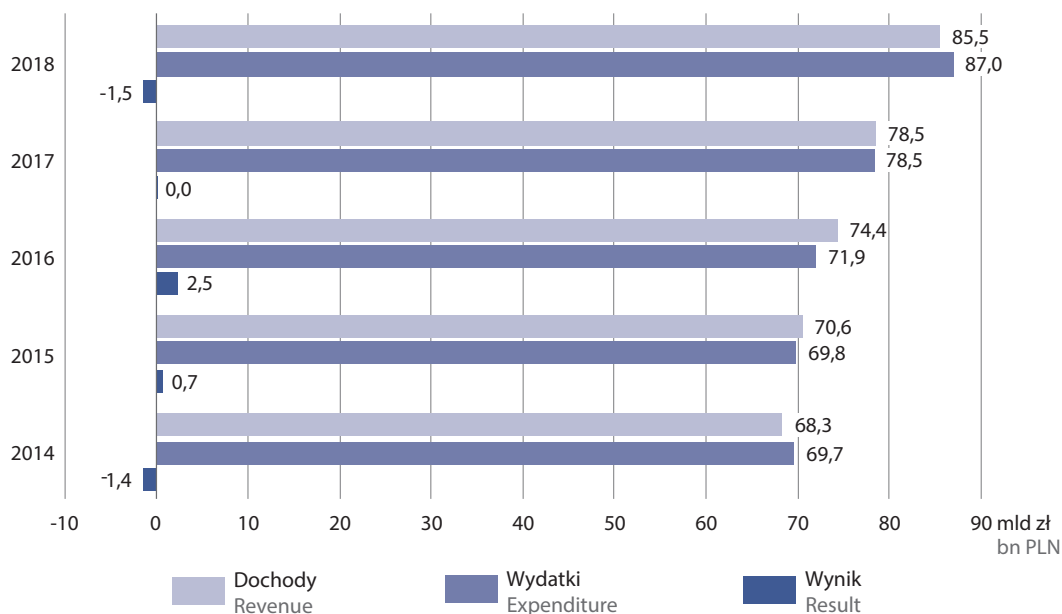
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5	85 507,8
Wydatki Expenditure	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1	87 014,6
Wynik Result	-1 401,6	735,9	2 478,6	25,5	-1 506,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8	85 792,2
Wydatki Expenditure	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8	92 779,2
Wynik Result	-5 159,8	-2 711,9	-1 381,1	-4 189,0	-6 987,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	98,7	99,5	99,9	99,5	99,7
Wydatki Expenditure	93,7	94,8	94,8	94,5	93,8
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	106,3	103,4	105,5	105,5	108,9
Wydatki Expenditure	107,2	100,2	103,0	109,1	110,8
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

¹⁷ Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2019, poz. 511) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

W roku 2014 miasta na prawach powiatu notowały ujemny wynik finansowy, a w latach 2015-2017 nadwyżkę budżetową. Był to głównie efekt niepełnej realizacji zaplanowanych wydatków. Rok 2018 ponownie zamknął się deficytem. W latach 2015-2018 wykonanie dochodów budżetowych ogółem było zbliżone do wielkości zaplanowanych. W 2018 r. wskaźnik wykonania dochodów budżetowych miast na prawach powiatu osiągnął poziom 99,7% zaplanowanej wartości, a dla wydatków budżetowych 93,8%.

Wykres 28. Budżety miast na prawach powiatu
Chart 28. Budgets of cities with powiat status

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

4.1. Dochody miast na prawach powiatu

4.1. Revenue of cities with powiat status

w 2018 r. wykonanie dochodów ogółem miast na prawach powiatu wyniosło 85 507,8 mln zł i stanowiło 99,7% realizacji planu. W odniesieniu do 2017 r. dochody ogółem wzrosły o 8,9%. W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu największą pozycją były dochody własne w wysokości 52 411,3 mln zł, stanowiące 61,3% całości dochodów. Dotacje ogółem w kwocie 17 713,0 mln zł stanowiły 20,7% ogółu dochodów, a 18,0% subwencja ogólna – 15 383,5 mln zł.

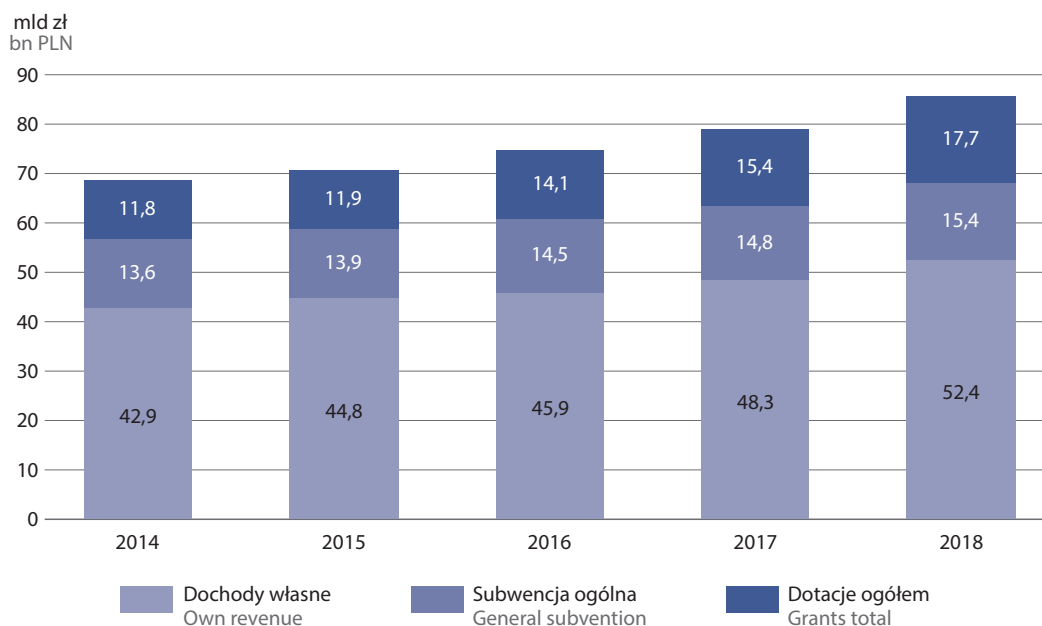
Tablica 27. Dochody miast na prawach powiatu
Table 27. Revenue of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5	85 507,8
dochody własne own revenue	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6	52 411,3
dotacje ogółem grants total	11 814,6	11 904,7	14 070,0	15 396,5	17 713,0
subwencja ogólna general subvention	13 551,2	13 881,6	14 481,0	14 820,5	15 383,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8	85 792,2
dochody własne own revenue	43 135,7	44 902,8	45 641,5	47 710,8	51 278,1
dotacje ogółem grants total	12 469,1	12 138,3	14 382,2	16 396,0	19 132,3
subwencja ogólna general subvention	13 552,1	13 881,1	14 476,9	14 819,1	15 381,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem Revenue total	98,7	99,5	99,9	99,5	99,7
dochody własne own revenue	99,4	99,7	100,5	101,3	102,2
dotacje ogółem grants total	94,8	98,1	97,8	93,9	92,6
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	106,3	103,4	105,5	105,5	108,7
dochody własne own revenue	107,1	104,4	102,4	105,3	108,5
dotacje ogółem grants total	111,3	100,8	118,2	109,4	115,0
subwencja ogólna general subvention	100,0	102,4	104,3	102,3	103,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2018 r. w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły wszystkie składniki dochodów ogółem: najwięcej pozycja dotacji ogółem – o 15,0% oraz dochodów własnych – o 8,5%.

Wykres 29. Dochody miast na prawach powiatu
Chart 29. Revenue of cities with powiat status

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

4.1.1. Dochody własne

4.1.1. Own Revenue

W 2018 r. dochody własne miast na prawach powiatu wyniosły 52 411,3 mln zł i były wyższe o 8,5% niż w 2017 r. Realizacja planu wykonania dochodów własnych wyniosła w tym okresie 102,2%.

W 2018 r. w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatu największy udział (43,4%) stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), zrealizowane w kwocie 22 767,0 mln zł. Podana wielkość obejmowała część gminną i powiatową. Oznaczało to wykonanie w 104,4% planu budżetowego dla tej kategorii dochodów własnych. W 2018 r. odnotowano łączny (dla części gminnej i powiatowej) wzrost o 12,7% dochodów z tytułu wpływu z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), tj. więcej o 5,1 p. proc. niż średni wzrost w tej kategorii za lata 2014-2017.

W 2018 r. łączne wpływy miast na prawach powiatu z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 2 284,4 mln zł. Jest to najwyższa uzyskana kwota w tej kategorii w latach 2014-2018.

Tablica 28. Dochody własne miast na prawach powiatu
Table 28. Own revenue of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6	52 411,3
Own revenue					
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	1 181,6	1 325,2	1 405,7	1 595,8	1 890,1
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	246,8	276,4	293,3	333,0	394,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	12 698,3	13 698,4	14 683,2	15 900,2	17 933,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	3 467,4	3 716,8	3 975,6	4 295,4	4 833,2
podatek rolny agricultural tax	27,5	24,0	22,0	21,5	21,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	7 700,6	7 944,1	8 147,9	8 456,5	8 817,0
podatek leśny forest tax	2,1	2,5	4,6	4,6	4,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	307,4	319,3	330,2	339,9	349,0
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	37,3	33,9	32,3	31,0	30,4
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	149,0	143,2	164,5	159,9	166,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	980,9	980,9	1 206,9	1 526,3	1 569,0
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	296,6	253,8	267,0	292,7	306,1
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	5,3	5,1	7,7	10,3	10,1
wpływy z opłaty targowej income form market fee	49,7	45,4	29,3	23,7	22,4
dochody z majątku revenue from property	4 655,2	4 337,7	4 005,2	3 793,5	3 930,7
pozostałe dochody other revenue	11 088,7	11 666,8	11 293,8	11 528,3	12 132,5

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne	43 135,7	44 902,8	45 641,5	47 710,8	51 278,1
Own revenue					
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	1 172,2	1 254,4	1 293,0	1 546,2	1 668,2
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	243,3	260,8	271,7	319,8	355,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	12 525,1	13 576,2	14 458,3	15 582,3	17 167,2
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	3 424,3	3 684,0	3 916,4	4 213,6	4 632,0
podatek rolny agricultural tax	28,2	26,9	24,7	22,4	21,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	7 635,4	7 925,7	8 139,5	8 422,6	8 730,2
podatek leśny forest tax	2,1	2,3	3,3	4,3	4,4
podatek od środków transportowych tax on means of transport	305,3	315,0	323,9	340,1	353,8
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	40,5	36,6	36,1	33,6	32,0
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	159,8	139,1	155,8	156,3	156,7
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	893,6	967,8	1 123,3	1 116,6	1 362,5
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	299,3	274,1	258,3	266,2	284,1
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	5,5	5,5	7,6	10,3	10,6
wpływy z opłaty targowej income form market fee	50,8	49,3	31,9	25,8	23,2
dochody z majątku revenue from property	5 076,4	4 639,2	4 404,6	4 099,7	4 273,7
pozostałe dochody other revenue	11 274,0	11 745,9	11 193,3	11 550,9	12 202,4

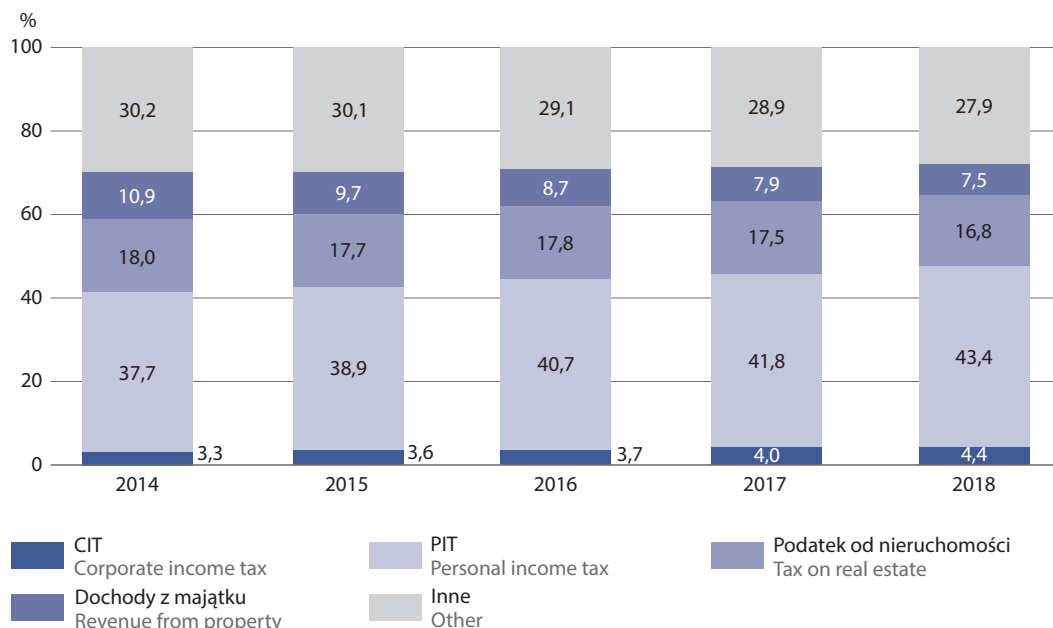
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne	99,4	99,7	100,5	101,3	102,2
Own revenue					
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	100,8	105,6	108,7	103,2	113,3
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	101,4	106,0	107,9	104,1	110,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	101,4	100,9	101,6	102,0	104,5
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	101,3	100,9	101,5	101,9	104,3
podatek rolny agricultural tax	97,5	89,4	89,1	95,7	100,2
podatek od nieruchomości tax on real estate	100,9	100,2	100,1	100,4	101,0
podatek leśny forest tax	99,1	108,7	137,9	107,6	106,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	100,7	101,4	102,0	99,9	98,6
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	92,1	92,7	89,5	92,2	94,8
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	93,2	102,9	105,6	102,3	106,2
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	109,8	101,3	107,4	136,7	115,2
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	99,1	92,6	103,4	110,0	107,7
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	97,0	93,9	101,3	99,8	95,5
wpływy z opłaty targowej income form market fee	97,8	92,2	91,8	91,8	96,6
dochody z majątku revenue from property	91,7	93,5	90,9	92,5	92,0
pozostałe dochody other revenue	98,4	99,3	100,9	99,8	99,4

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	107,1	104,4	102,4	105,3	108,5
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	106,5	112,2	106,1	113,5	118,4
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	106,5	112,0	106,1	113,5	118,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	107,3	107,9	107,2	108,3	112,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	107,0	107,2	107,0	108,0	112,5
podatek rolny agricultural tax	90,6	87,4	91,7	97,6	100,2
podatek od nieruchomości tax on real estate	103,8	103,2	102,6	103,8	104,3
podatek leśny forest tax	90,8	120,4	179,7	100,7	103,2
podatek od środków transportowych tax on means of transport	101,7	103,9	103,4	102,9	102,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	93,4	91,1	95,0	96,0	98,0
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	103,6	96,1	114,9	97,2	104,1
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	106,8	100,0	123,0	126,5	102,8
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	103,1	85,6	105,2	109,6	104,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	104,5	96,4	149,2	134,9	97,6
wpływy z opłaty targowej income form market fee	99,3	91,5	64,5	80,8	94,7
dochody z majątku revenue from property	108,9	93,2	92,3	94,7	103,6
pozostałe dochody other revenue	109,0	105,2	96,8	102,1	105,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

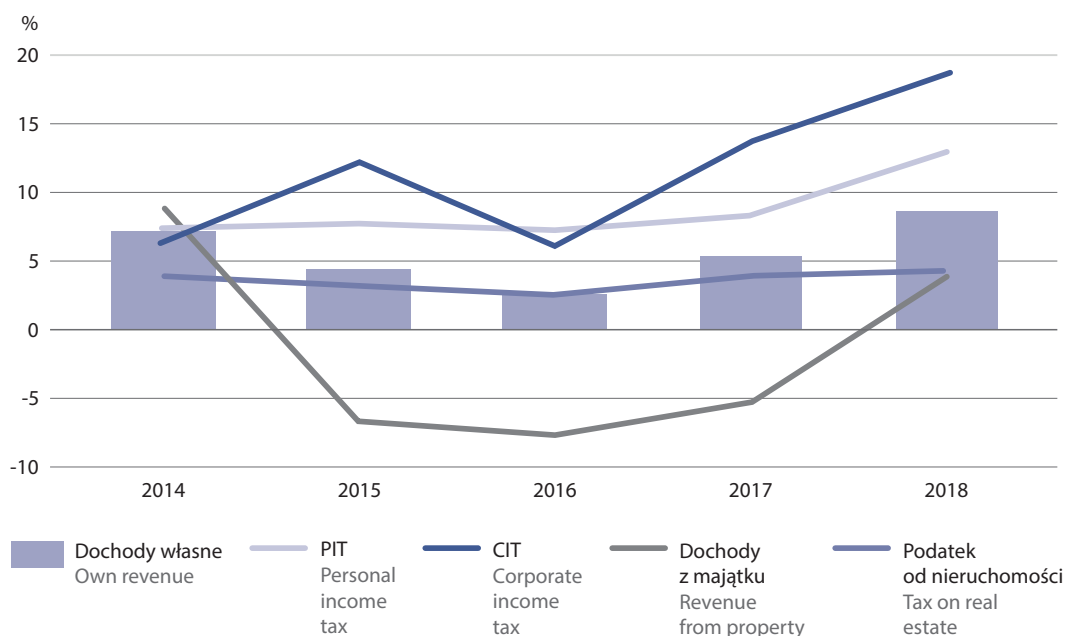
Znaczącym źródłem dochodów własnych miast na prawach powiatu była pozycja pozostałych dochodów. W 2018 r. z tego tytułu uzyskano łącznie 12 132,5 mln zł, o 5,2% więcej niż w 2017 r. Ważnym źródłem dochodów własnych były też dochody z podatku od nieruchomości. W 2018 r. wartość tej pozycji w ciągu roku wzrosła o 4,3% i wyniosła 8 817,0 mln zł. Udział podatku od nieruchomości w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatów stanowił 16,8% dochodów własnych, wobec 17,5% w 2017 r.

Wykres 30. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu
 Chart 30. Structure of own revenue of cities with powiat status

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 31. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 31. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.1.2. Dotacje ogółem

4.1.2. Grants total

Miasta na prawach powiatu w 2018 r. uzyskały dochody z dotacji na łączną kwotę 17 713,0 mln zł. Stanowiło to wzrost o 15,0% w porównaniu ze stanem na koniec 2017 r. Roczny plan w tej kategorii zrealizowano w 92,6%. W strukturze wykonanych dochodów ogółem za 2018 r. udział dotacji stanowił 20,7% dochodów. W relacji poszczególnych składników dotacji do dochodów ogółem największy udział stanowiły dotacje celowe – 15,8%, zaś dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 – 4,9%.

Wartość zrealizowanych dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w roku 2018 na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami, w porównaniu do roku 2017 zwiększyła się o 2,9%. Realizacja dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 w 2018 r. w kwocie 4 202,3 mln zł była o 85,1% większa niż w 2017 r., co było spowodowane głównie faktem, że miasta na prawach powiatu znalazły się w fazie realizacji głównych projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020, co zaowocowało wypłatą środków finansowych.

Tablica 29. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu

Table 29. Grants total for cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	11 814,6	11 904,7	14 070,0	15 396,5	17 713,0
dotacje celowe targeted grants	6 556,8	6 861,6	11 437,3	13 126,8	13 510,7
część gminna gminas' part	4 170,5	4 410,3	9 153,1	10 833,6	11 102,5
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	2 503,6	2 707,6	7 476,5	9 328,4	9 623,0
inwestycyjne investment	6,7	1,4	6,8	3,5	2,4
na zadania własne for own tasks	1 657,9	1 687,9	1 660,8	1 493,4	1 467,6
inwestycyjne investment	61,6	55,5	50,6	29,3	74,7
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	9,0	14,8	15,7	11,9	11,9
inwestycyjne investment	0,5	2,3	4,3	2,9	1,7
część powiatowa powiats' part	1 741,5	1 718,6	1 733,2	1 807,1	1 823,6
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	1 443,8	1 410,5	1 520,6	1 567,2	1 587,8

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
inwestycyjne investment	25,7	28,4	24,4	18,9	44,9
na zadania własne for own tasks	293,6	304,8	206,5	234,0	221,6
inwestycyjne investment	115,8	139,0	34,1	40,7	33,4
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	4,1	3,3	6,1	6,0	14,2
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1
Pozostałe Others	644,8	732,6	551,0	486,0	584,6
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	343,0	325,3	334,4	345,4	378,4
inwestycyjne investment	28,3	11,2	7,0	2,7	9,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	14,1	30,8	26,8	15,1	103,8
inwestycyjne investment	8,9	26,8	22,3	10,5	94,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	287,7	376,6	189,8	125,4	102,3
inwestycyjne investment	96,7	160,3	173,9	112,7	90,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	5 257,8	5 043,1	2 632,7	2 269,7	4 202,3
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	4 852,4	4 808,4	2 402,4	1 845,4	3 582,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	12 469,1	12 138,3	14 382,2	16 396,0	19 132,3
dotacje celowe targeted grants	6 675,4	7 000,2	11 556,9	13 297,6	13 723,3
część gminna gminas' part	4 231,3	4 471,9	9 216,0	10963,8	11 250,1

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	2 533,3	2 729,4	7 511,8	9 416,1	9 727,9
inwestycyjne investment	7,4	1,5	7,2	3,7	2,6
na zadania własne for own tasks	1 688,7	1 726,6	1 687,2	1 525,2	1 509,2
inwestycyjne investment	72,1	73,4	55,4	33,7	92,1
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	9,3	15,9	16,9	22,5	13,1
inwestycyjne investment	0,5	2,4	4,6	13,1	2,3
część powiatowa powiat's part	1 753,2	1 748,2	1 748,6	1 821,5	1 861,2
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	1 450,6	1 418,2	1 532,6	1 577,6	1 601,9
inwestycyjne investment	25,9	28,6	25,2	19,1	48,0
na zadania własne for own tasks	298,2	326,5	209,5	236,1	231,3
inwestycyjne investment	119,9	160,4	35,7	41,5	42,1
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	4,4	3,4	6,5	7,8	27,9
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1
Pozostałe Others	690,8	780,1	592,3	512,3	612,1
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	355,4	342,7	341,6	354,3	387,3
inwestycyjne investment	25,2	13,7	6,6	2,9	10,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	16,2	35,2	33,8	21,7	112,6
inwestycyjne investment	10,7	31,1	29,5	17,0	102,7

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	319,2	402,3	217,0	136,3	112,1
inwestycyjne investment	132,5	188,3	201,5	123,2	99,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	5 793,8	5 138,1	2 825,2	3 098,3	5 409,0
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	5 273,9	4 851,3	2 571,5	2 567,3	4 635,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem Grants total	94,8	98,1	97,8	93,9	92,6
dotacje celowe targeted grants	98,2	98,0	99,0	98,7	98,5
część gminna gminas' part	98,6	98,6	99,3	98,8	98,7
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	98,8	99,2	99,5	99,1	98,9
inwestycyjne investment	90,5	93,8	94,8	95,2	90,9
na zadania własne for own tasks	98,2	97,8	98,4	97,9	97,2
inwestycyjne investment	85,5	75,6	91,4	86,7	81,1
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	97,0	92,9	92,6	52,6	91,0
inwestycyjne investment	93,1	94,5	95,2	22,3	74,2
część powiatowa powiats' part	99,3	98,3	99,1	99,2	98,0
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	99,5	99,5	99,2	99,3	99,1
inwestycyjne investment	99,6	99,3	97,0	98,7	93,5
na zadania własne for own tasks	98,4	93,3	98,6	99,1	95,8
inwestycyjne investment	96,6	86,7	95,3	98,2	79,2
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	93,9	97,0	95,3	76,4	50,8
inwestycyjne investment	100,0	0,0	85,6	59,7	100,0

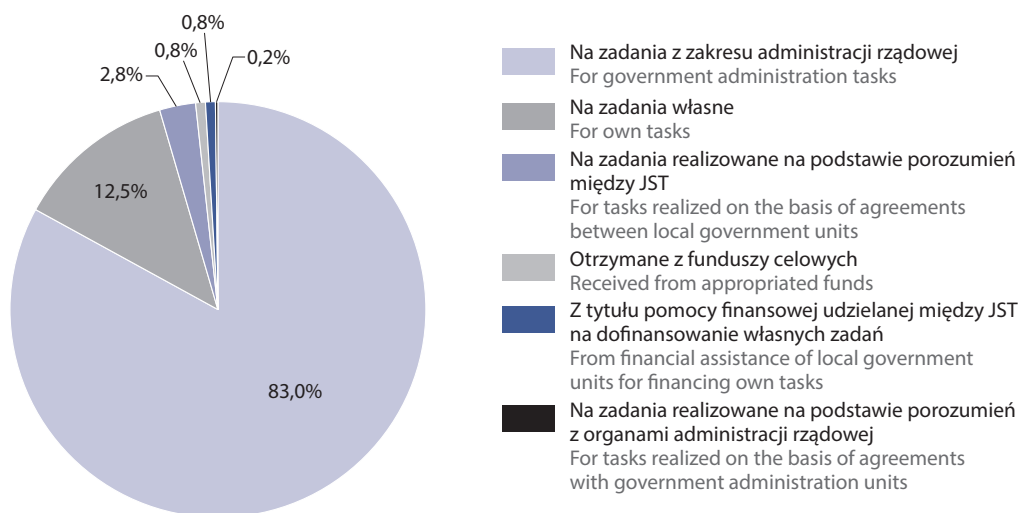
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Pozostałe Others	93,3	93,9	93,0	94,9	95,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	96,5	94,9	97,9	97,5	97,7
inwestycyjne investment	112,5	81,3	105,4	94,5	86,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	87,4	87,5	79,3	69,8	92,2
inwestycyjne investment	82,7	86,0	75,5	61,9	91,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	90,1	93,6	87,4	92,0	91,3
inwestycyjne investment	73,0	85,1	86,3	91,5	90,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	90,7	98,2	93,2	73,3	77,7
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	92,0	99,1	93,4	71,9	77,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	111,3	100,8	118,2	109,4	115,0
dotacje celowe targeted grants	109,9	104,6	166,7	114,8	102,9
część gminna gminas' part	113,1	105,7	207,5	118,4	102,5
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	106,6	108,1	276,1	124,8	103,2
inwestycyjne investment	162,9	21,6	469,1	51,9	66,8
na zadania własne for own tasks	124,4	101,8	98,4	89,9	98,3
inwestycyjne investment	203,7	90,1	91,1	57,9	255,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	108,5	164,5	105,9	75,7	100,1
inwestycyjne investment	68,8	455,1	191,0	67,5	58,5

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
część powiatowa powiat's part	96,3	98,7	100,9	104,3	100,9
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	102,1	97,7	107,8	103,1	101,3
inwestycyjne investment	86,7	110,5	85,9	77,4	237,7
na zadania własne for own tasks	75,5	103,8	67,8	113,3	94,7
inwestycyjne investment	58,9	120,0	24,5	119,7	81,9
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	69,3	81,1	184,5	96,9	237,7
inwestycyjne investment	0,1	0,0	x	13,3	126,5
Pozostałe Others	138,2	113,6	75,2	88,2	120,3
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	105,1	94,8	102,8	103,3	109,6
inwestycyjne investment	242,6	39,4	62,5	39,4	335,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	57,8	218,0	87,0	56,6	686,2
inwestycyjne investment	43,9	302,3	83,1	47,2	896,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	248,7	130,9	50,4	66,1	81,6
inwestycyjne investment	100,8	165,9	108,5	64,8	80,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	113,1	95,9	52,2	86,2	185,1
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	115,8	99,1	50,0	76,8	194,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze dotacji celowych zrealizowanych w 2018 r. przez miasta na prawach powiatu, środki z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 83,0%, środki z budżetu państwa na zadania własne 12,5%, a pozostałe kategorie dotacji – 4,5%.

Wykres 32. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu
Chart 32. Structure of targeted grants received by cities with powiat status

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych z budżetu państwa miasta na prawach powiatu otrzymały środki finansowe na zadania z zakresu administracji rządowej w wysokości 11 210,8 mln zł, z tego 9 623,0 mln zł zrealizowano w zadaniach gminnych, a 1 587,8 mln zł - w zadaniach powiatowych. W części gminnej dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej umieszczono zadania zrealizowane zgodnie z treścią ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2018 poz. 2134) – program „Rodzina 500 plus”.

Miasta na prawach powiatu otrzymały w 2018 r. tytułem dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych kwotę 1 689,3 mln zł, z czego 1 467,6 mln zł przeznaczone było na zadania w części gminnej, a 221,6 mln zł na zadania w części powiatowej. W kategorii dotacji celowych na realizację zadań własnych na zadania bieżące (bez zadań inwestycyjnych) wydano ogółem kwotę 1 581,2 mln zł.

4.1.3. Subwencja ogólna

4.1.3. General subvention

W 2018 r. subwencja ogólna (z uwzględnieniem uzupełnienia subwencji ogólnej w kwocie 174,2 mln zł) wyniosła 15 383,5 mln zł i była o 3,8% większa niż w 2017 r. Wykonanie planu na 2018 r. tej części dochodów miast na prawach powiatu przekroczyło o 1,8 mln zł założony poziom. Na wydatki w części oświatowej przeznaczono 92,5% subwencji ogólnej. W 2018 r. było to 14 225,1 mln zł, o 3,5% więcej niż w poprzednim roku.

Tablica 30. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu
Table 30. General subvention of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	13 551,2	13 881,6	14 481,0	14 820,5	15 383,5
część oświatowa educational part	12 628,2	12 916,8	13 423,8	13 750,3	14 225,1

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	218,8	236,2	220,3	191,8	174,2
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	216,3	237,0	268,6	235,2	266,4
część wyrównawcza equalizing part	84,5	95,3	123,5	100,8	142,0
część rekompensująca compensatory part	7,2	7,2	7,2	4,7	0,2
część równoważąca balancing part	124,6	134,5	137,8	129,7	124,2
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	487,8	491,6	568,4	643,2	717,8
część równoważąca balancing part	451,9	457,9	525,3	586,8	642,6
część wyrównawcza equalizing part	36,0	33,7	43,0	56,4	75,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	13 552,1	13 881,1	14 476,9	14 819,1	15 381,7
część oświatowa educational part	12 627,9	12 916,4	13 419,8	13 748,8	14 224,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	220,1	236,0	220,2	191,9	172,7
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	216,3	237,0	268,6	235,2	266,4
część wyrównawcza equalizing part	84,5	95,3	123,5	100,8	142,0
część rekompensująca compensatory part	7,2	7,2	7,2	4,7	0,2
część równoważąca balancing part	124,6	134,5	137,8	129,7	124,2
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	487,8	491,6	568,4	643,2	717,8
część równoważąca balancing part	451,9	457,9	525,3	586,8	642,6
część wyrównawcza equalizing part	36,0	33,7	43,0	56,4	75,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	99,4	100,1	100,0	100,0	100,9

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	102,4	104,3	102,3	103,8
część oświatowa educational part	100,3	102,3	103,9	102,4	103,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	81,8	107,9	93,3	87,1	90,8
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	118,1	109,6	113,3	87,6	113,3
część wyrównawcza equalizing part	148,2	112,7	129,7	81,6	140,9
część rekompensująca compensatory part	100,0	99,8	100,3	65,0	4,5
część równoważąca balancing part	104,8	108,0	102,4	94,1	95,8
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	96,4	100,8	115,6	113,2	111,6
część równoważąca balancing part	96,3	101,3	114,7	111,7	109,5
część wyrównawcza equalizing part	97,9	93,7	127,7	131,0	133,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.2. Wydatki miast na prawach powiatu

4.2. Expenditure of cities with powiat status

w 2018 r. wydatki ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 87 014,6 mln zł i były wyższe o 10,8% w porównaniu z 2017 r. Plan wydatków ogółem wykonano w 93,8% (wobec 94,5% w 2017 r.). Wydatki bieżące w 2018 r. zamknęły się kwotą 72 311,1 mln zł, w której największy udział stanowiły pozycje pozostałych wydatków – 34,1% oraz wynagrodzeń – 32,4%. Wydatki majątkowe miast na prawach powiatów wyniosły 14 703,6 mln zł, w porównaniu z 2017 r. ich poziom wzrósł o 41,3%.

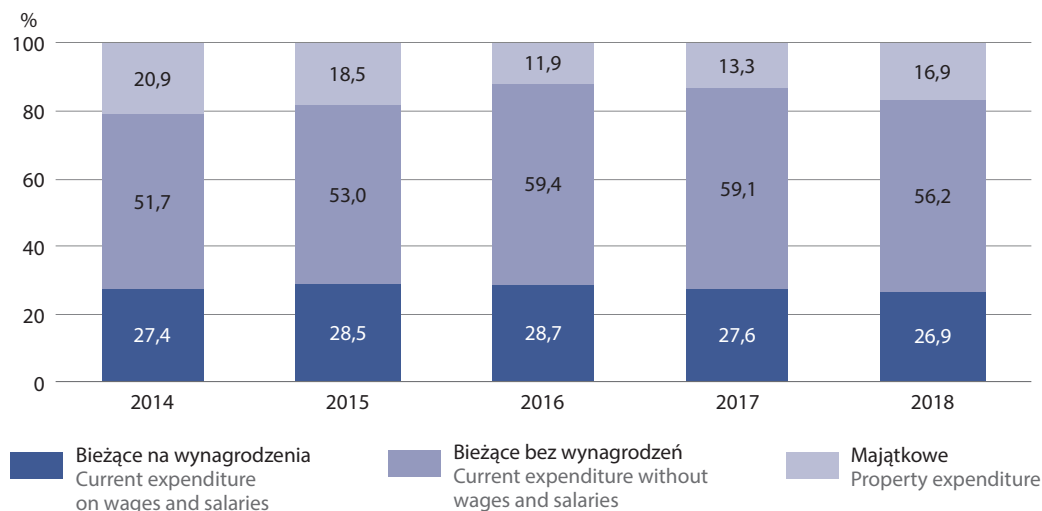
Tablica 31. Wydatki miast na prawach powiatu
Table 31. Expenditure of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1	87 014,6
wydatki bieżące current expenditure	55 105,3	56 927,6	63 372,9	68 095,7	72 311,1
na wynagrodzenia on wages and salaries	19 108,9	19 902,0	20 671,4	21 693,4	23 401,9
osobowe personal	17 419,0	18 175,8	18 907,9	19 856,4	21 468,7
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	3 434,5	3 581,3	3 724,2	3 874,9	4 166,3
dotacje grants	5 371,0	5 860,0	6 396,8	7 090,4	8 282,1
na obsługę długu on debt service	1 093,0	905,5	885,9	874,9	852,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	17,0	16,5	9,6	4,6	5,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	4 356,8	4 343,5	9 022,8	10 755,0	10 942,2
pozostałe wydatki other expenditure	21 724,0	22 318,7	22 662,2	23 802,6	24 661,5
wydatki majątkowe property expenditure	14 556,1	12 896,6	8 568,6	10 408,3	14 703,6
inwestycyjne investment	13 625,8	12 211,7	7 713,1	9 410,2	13 657,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8	92 779,2
wydatki bieżące current expenditure	57 110,0	59 011,8	65 614,8	70 480,6	74 788,0
na wynagrodzenia on wages and salaries	19 250,6	20 075,4	20 861,9	21 922,5	23 674,3
osobowe personal	17 526,3	18 320,2	19 063,8	20 045,9	21 687,9
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	3 493,3	3 650,5	3 794,6	3 954,8	4 269,4
dotacje grants	5 440,9	5 924,6	6 501,7	7 192,4	8 404,5
na obsługę długu on debt service	1 234,8	1 124,8	998,1	975,6	923,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	77,9	108,2	78,2	59,9	62,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	4 441,1	4 416,3	9 122,1	10 908,8	11 131,4
pozostałe wydatki other expenditure	23 171,4	23 712,1	24 258,2	25 466,6	26 322,8
wydatki majątkowe property expenditure	17 206,8	14 622,3	10 267,0	12 634,3	17 991,1
inwestycyjne investment	16 237,1	13 862,0	9 401,5	11 601,1	16 894,8

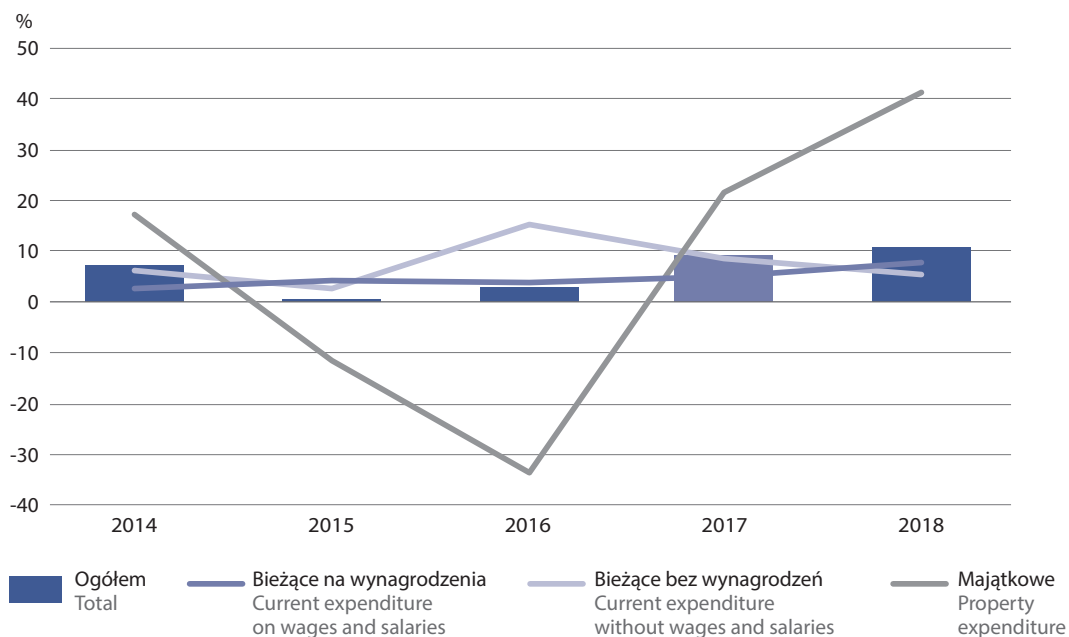
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Total expenditure	93,7	94,8	94,8	94,5	93,8
wydatki bieżące current expenditure	96,5	96,5	96,6	96,6	96,7
na wynagrodzenia on wages and salaries	99,3	99,1	99,1	99,0	98,8
osobowe personal	99,4	99,2	99,2	99,1	99,0
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	98,3	98,1	98,1	98,0	97,6
dotacje grants	98,7	98,9	98,4	98,6	98,5
na obsługę długu on debt service	88,5	80,5	88,8	89,7	92,3
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	21,8	15,3	12,2	7,7	8,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	98,1	98,4	98,9	98,6	98,3
pozostałe wydatki other expenditure	93,8	94,1	93,4	93,5	93,7
wydatki majątkowe property expenditure	84,6	88,2	83,5	82,4	81,7
inwestycyjne investment	83,9	88,1	82,0	81,1	80,8
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	107,2	100,2	103,0	109,1	110,8
wydatki bieżące current expenditure	104,9	103,3	111,3	107,5	106,2
na wynagrodzenia on wages and salaries	102,6	104,2	103,9	104,9	107,9
osobowe personal	102,9	104,3	104,0	105,0	108,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	102,9	104,3	104,0	104,0	107,5
dotacje grants	107,6	109,1	109,2	110,8	116,8
na obsługę długu on debt service	88,7	82,8	97,8	98,8	97,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	69,6	97,4	57,8	48,2	110,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	102,1	99,7	207,7	119,2	101,7
pozostałe wydatki other expenditure	108,3	102,7	101,5	105,0	103,6
wydatki majątkowe property expenditure	117,2	88,6	66,4	121,5	141,3
inwestycyjne investment	118,9	89,6	63,2	122,0	145,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 33. Struktura wydatków miast na prawach powiatu
Chart 33. Structure of expenditure of cities with powiat status

Wykres 34. Zmiana wybranych kategorii wydatków (r/r)
Chart 34. Change of selected categories of expenditure (y/y)

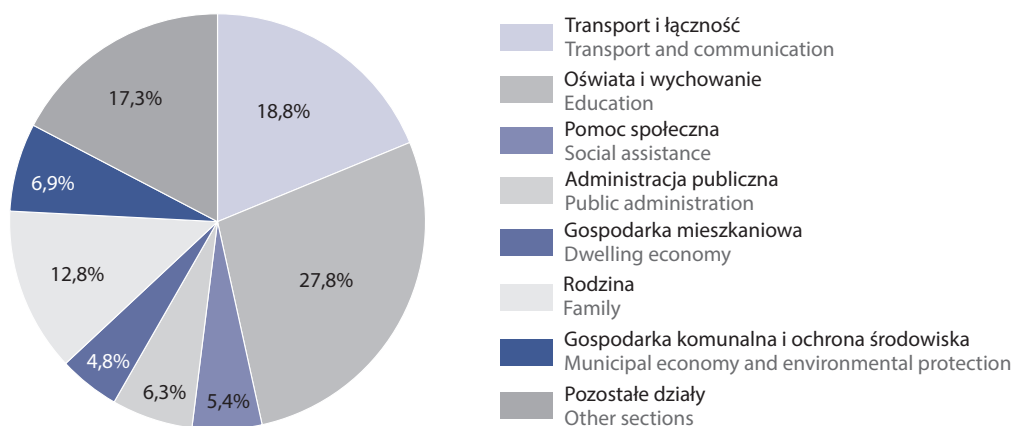

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według wybranych działów klasyfikacji budżetowej w 2018 r. największy udział stanowiły wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (27,8%), „Transport i łączność” (18,8%), „Rodzina” (12,8%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (6,9%), „Administracja publiczna” (6,3%), „Pomoc społeczna” (5,4%), oraz „Gospodarka mieszkaniowa” (4,8%). Pozostałe działy łącznie stanowiły 17,3% całości wydatków miast na prawach powiatu w 2018 r.

Wykres 35. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów
 Chart 35. Structure of cities with powiat status' expenditure by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w 2018 r. zwiększyły się w ciągu roku o 6,2%, do kwoty 72 311,1 mln zł. W ich strukturze nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzednich lat. Główną pozycją tej kategorii pozostały wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które stanowiły 38,1% wydatków bieżących (wobec 37,5% w 2017 r.). Udział dotacji w wydatkach bieżących wyniósł 11,5%, świadczeń na rzecz osób fizycznych 15,1%, a wydatków na obsługę długu 1,2%. Na pozostałe wydatki przypadało 34,1% wszystkich wydatków bieżących (wobec 35,0% w roku poprzednim).

W 2018 r. miasta na prawach powiatu wydały na wynagrodzenia kwotę 23 401,9 mln zł, tj. o 7,9% więcej niż w 2017 r. Zaplanowaną kwotę wydatków zrealizowano w 98,8%.

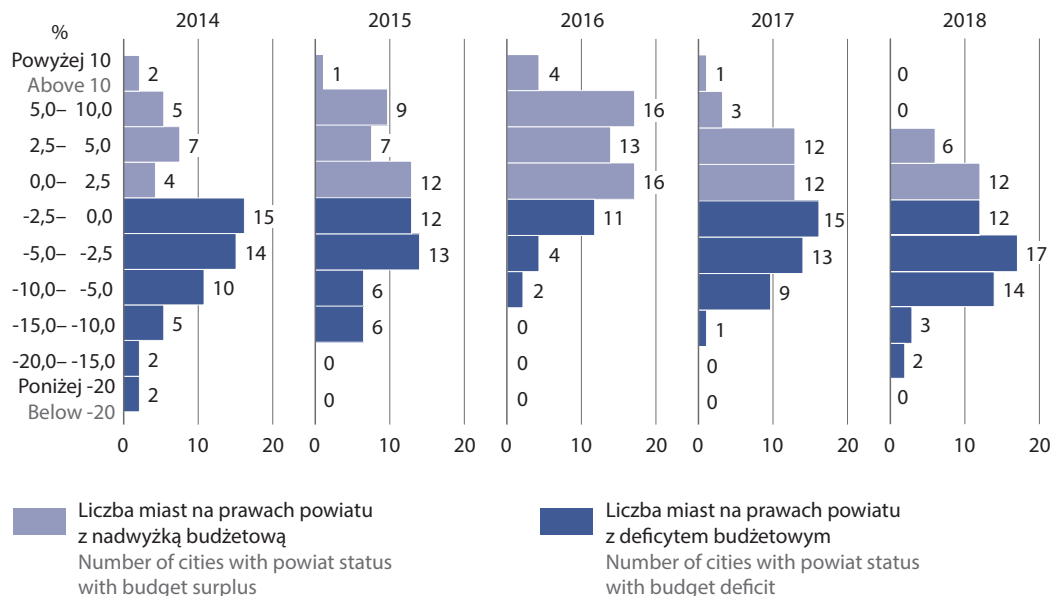
Wydatki majątkowe w 2018 r. zwiększyły się w ciągu roku o 41,3% i wyniosły 14 703,6 mln zł, co stanowiło 81,7% planowanej kwoty. Wydatki inwestycyjne wyniosły 13 657,5 mln zł, stanowiąc 92,9% wydatków majątkowych oraz 15,7% wydatków ogółem.

4.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

4.3 Result of budgets of cities with powiat status

W 2018 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem w wysokości 1 506,8 mln zł, co znacząco odbiegło od wyniku z roku poprzedniego (nadwyżka w wysokości 25,5 mln zł) oraz planowanego deficytu w wysokości 6 987,0 mln zł. Nadwyżkę budżetową wypracowało 18 jednostek, a 48 deficyt. We wszystkich 18 miastach na prawach powiatu, które odnotowały nadwyżkę, poziom relacji wyniku do dochodów ogółem nie przekraczał 5%. Wśród 48 jednostek notujących w 2018 r. deficyt, dla 19 podmiotów jego wielkość kształtowała się w przedziale 5-15%, a dla 29 jednostek – w przedziale 0-5%.

Wykres 36. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów
 Chart 36. Cities with powiat status by result/revenue relation

Uwaga. Przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.
 Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

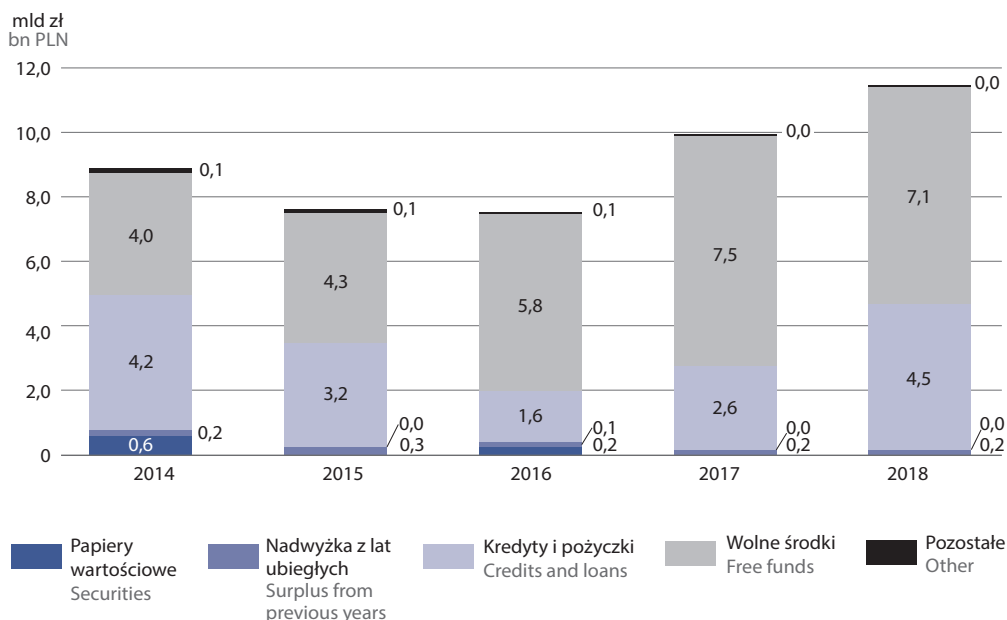
4.4. Finansowanie

4.4. Financing

W 2018 r. miasta na prawach powiatu zrealizowały łączne przychody w kwocie 11 776,4 mln zł, wobec 10 277,5 mln zł w 2017 r. W strukturze przychodów 59,9% stanowiły przychody pochodzące z wolnych środków na rachunkach bieżących miast na prawach powiatu. Udział kredytów i pożyczek w przychodach za 2018 r. wyniósł 38,4%, a nadwyżki z lat ubiegłych – 1,3%. Pozostałe kategorie przychodów miast na prawach powiatu stanowiły łącznie 0,4%.

Wykres 37. Przychody miast na prawach powiatu

Chart 37. Proceeds of cities with powiat status

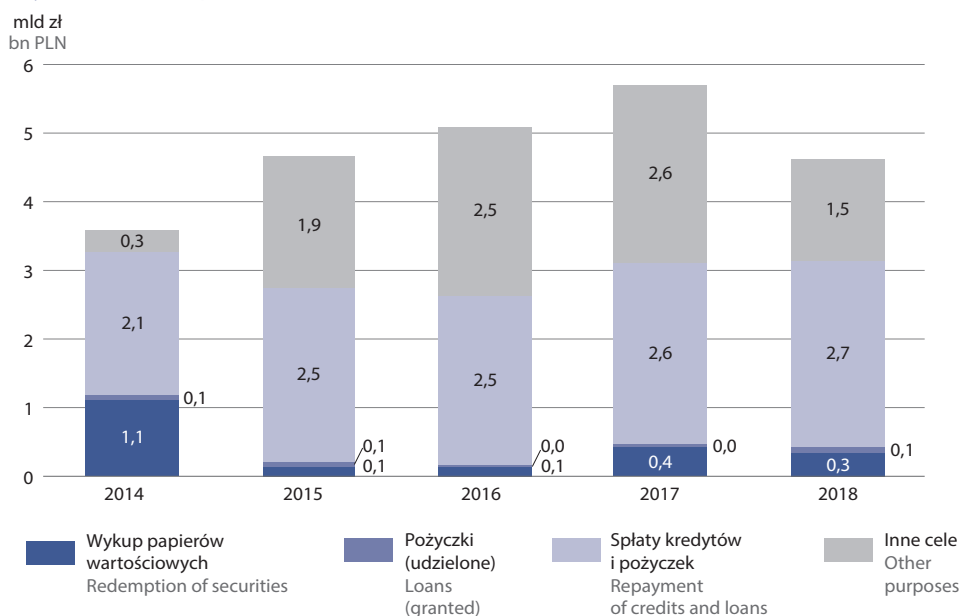

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Łączna wartość rozchodów miast na prawach powiatu według stanu na koniec 2018 r. wyniosła 4 628,9 mln zł. Spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 58,9% rozchodów (2 727,7 mln zł). W kategorii „Inne cele” ujęto kwotę 1 485,0 mln zł, stanowiącą 32,1% rozchodów. Wykup papierów wartościowych stanowił 7,5% rozchodów (wobec 7,2% w 2017 r.). Wartość pożyczek udzielonych w 2018 r. przez miasta na prawach powiatu wyniosła 70,3 mln zł, stanowiąc 1,5% udziału w rozchodach.

Wykres 38. Rozchody miast na prawach powiatu

Chart 38. Outlays of cities with powiat status

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Rozdział 5.

Chapter 5

Gospodarka finansowa powiatów

Financial economy of powiats

W 2018 r. dochody powiatów wyniosły 27 959,3 mln zł, a wydatki 28 656,6 mln zł. Rok budżetowy 2018 powiaty zakończyły deficytem w wysokości 697,2 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody zwiększyły się o 10,1%, a wydatki o 13,0%.

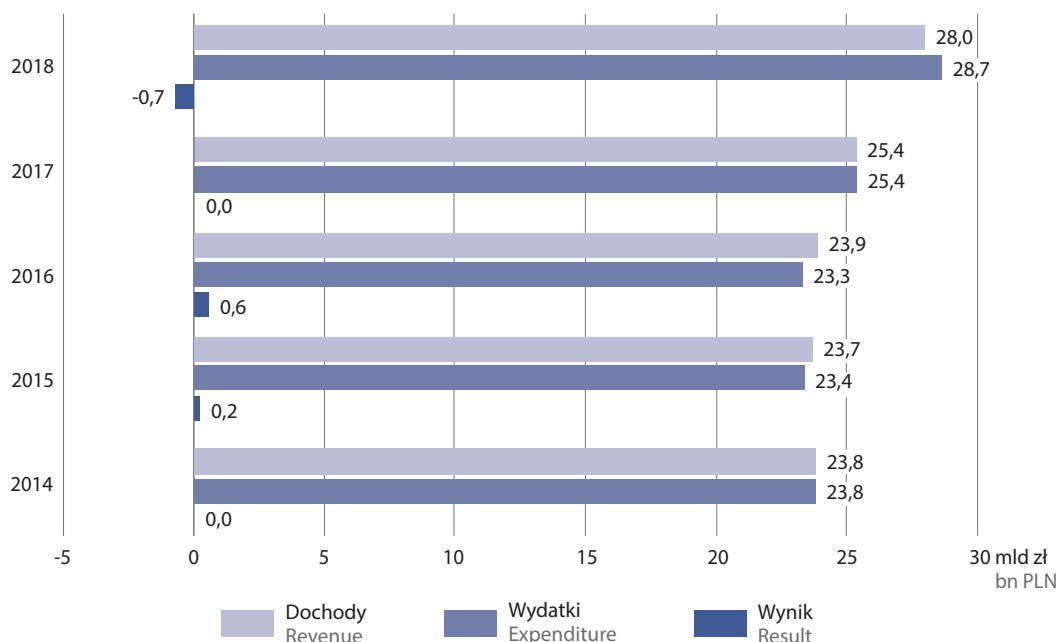
Tablica 32. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów
Table 32. Revenue, expenditure and result of powiats' budgets

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5	27 959,3
Wydatki Expenditure	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4	28 656,6
Wynik Result	-1,5	237,4	647,7	28,1	-697,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4	28 453,5
Wydatki Expenditure	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1	30 736,4
Wynik Result	-1 011,0	-722,4	-559,4	-1 264,7	-2 283,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	98,3	99,2	99,8	98,3	98,3
Wydatki Expenditure	94,4	95,3	94,9	93,6	93,2
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	103,1	99,6	101,1	106,0	110,1
Wydatki Expenditure	103,8	98,6	99,4	108,8	113,0
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2014-2017 średni wzrost wykonanych dochodów powiatów wyniósł 2,4%, zaś średni wzrost wykonanych wydatków wyniósł 2,6%. W analizowanym okresie w 2014 r. i w 2018 r. budżety powiatów zamykały się deficytem, natomiast w pozostałych latach odnotowano nadwyżki budżetowe.

Wykres 39. Budżety powiatów
Chart 39. Budgets of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

5.1. Dochody powiatów

5.1. Revenue of powiats

W 2018 r. wykonanie dochodów ogółem powiatów wyniosło 27 959,3 mln zł co stanowiło 98,3% planu. W strukturze dochodów w 2018 r. największą kategorią była subwencja ogólna w kwocie 10 505,6 mln zł, tj. 37,6%. Dochody własne w wysokości 10 076,3 mln zł stanowiły 36,0%, a dotacje ogółem w kwocie 7 377,4 mln zł (26,4%).

Tablica 33. Dochody powiatów
Table 33. Revenue of powiats

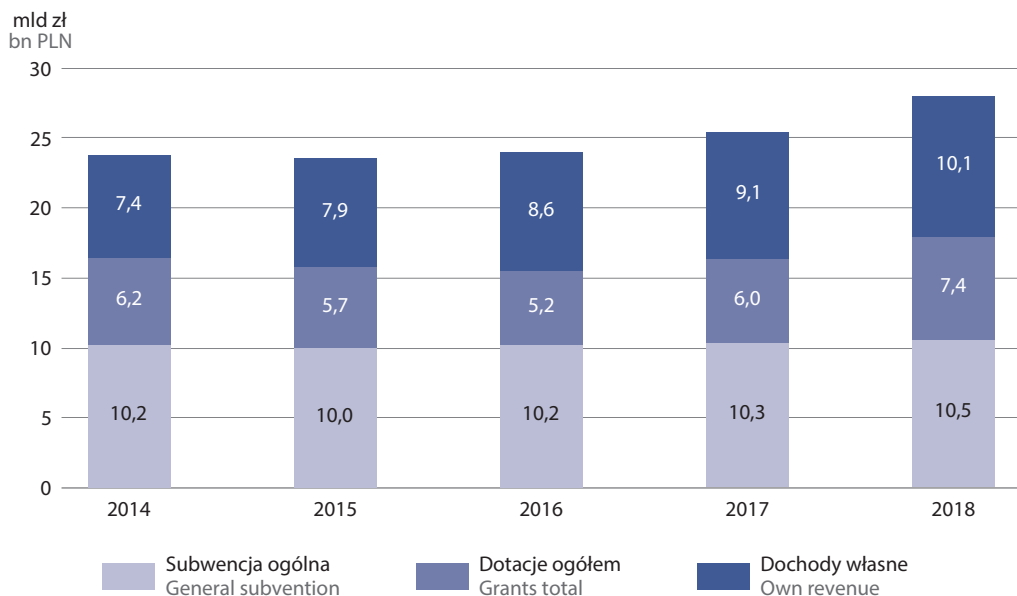
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5	27 959,3
dochody własne own revenue	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0	10 076,3
dotacje ogółem grants total	6 155,8	5 689,2	5 245,1	6 047,2	7 377,4
subwencja ogólna general subvention	10 183,6	10 049,2	10 228,9	10 262,3	10 505,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4	28 453,5
dochody własne own revenue	7 498,6	7 954,9	8 353,5	8 974,0	9 789,5
dotacje ogółem grants total	6 517,8	5 877,2	5 425,3	6 587,2	8 167,4
subwencja ogólna general subvention	10 179,5	10 048,7	10 225,5	10 258,2	10 496,5

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem Revenue total	98,3	99,2	99,8	98,3	98,3
dochody własne own revenue	99,3	99,9	101,4	101,2	102,9
dotacje ogółem grants total	94,4	96,8	96,7	91,8	90,3
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	103,1	99,6	101,1	106,0	110,1
dochody własne own revenue	108,0	106,7	106,7	107,1	111,0
dotacje ogółem grants total	104,2	92,4	92,2	115,3	122,0
subwencja ogólna general subvention	99,1	98,7	101,8	100,3	102,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2018 r. dochody ogółem były wyższe o 10,1%. Dochody własne zwiększyły się o 11,0%, a dotacje ogółem wzrosły o 22,0%. Subwencja ogólna, która była największą kategorią dochodów powiatów wzrosła o 2,4%.

Wykres 40. Dochody powiatów
Chart 40. Revenue of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

5.1.1. Dochody własne powiatów

5.1.1. Own revenue of powiats

W 2018 r. dochody własne wyniosły 10 076,3 mln zł i wzrosły o 11,0% wobec 2017 r., a wykonanie planu wyniosło 102,9%. W strukturze dochodów własnych powiatów największą pozycją były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w wysokości 5 633,7 mln zł, co stanowiło 55,9% dochodów własnych powiatów. W 2018 r. w relacji do roku poprzedniego wpływy dla powiatów z tego podatku wzrosły o 13,8%.

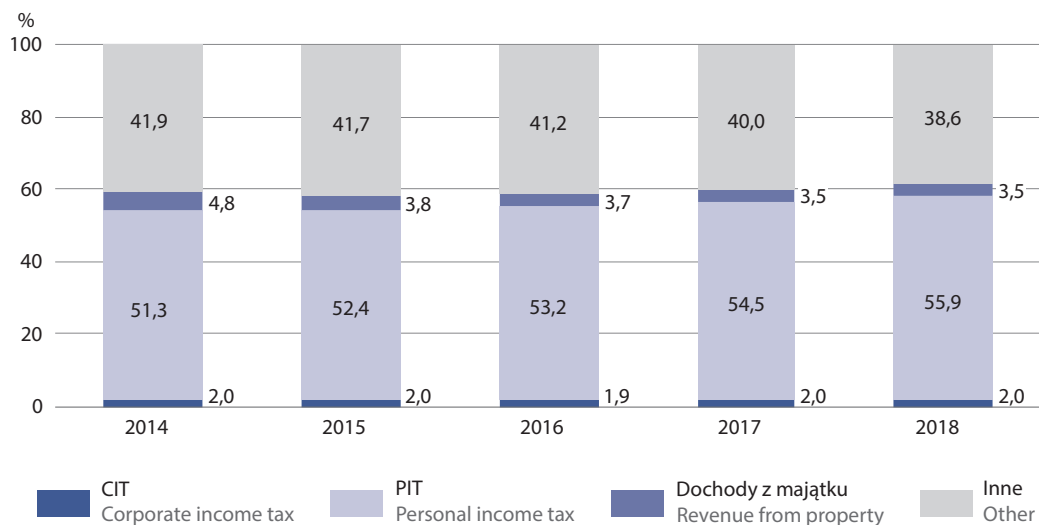
Tablica 34. Dochody własne powiatów
Table 34. Own revenue of powiats

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0	10 076,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	146,3	157,9	161,8	180,4	199,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	3 819,6	4 165,7	4 508,8	4 950,0	5 633,7
dochody z majątku revenue from property	357,0	305,3	310,0	315,1	356,2
pozostałe dochody other revenue	3 120,5	3 314,2	3 493,7	3 633,6	3 887,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	7 498,6	7 954,9	8 353,5	8 974,0	9 789,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	151,4	150,3	159,9	163,5	188,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	3 749,3	4 108,3	4 413,9	4 824,3	5 327,5
dochody z majątku revenue from property	505,4	419,0	374,2	385,8	422,0
pozostałe dochody other revenue	3 092,5	3 277,2	3 405,5	3 600,5	3 851,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne Own revenue	99,3	99,9	101,4	101,2	102,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	96,7	105,1	101,2	110,4	105,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	101,9	101,4	102,1	102,6	105,7
dochody z majątku revenue from property	70,6	72,9	82,9	81,7	84,4
pozostałe dochody other revenue	100,9	101,1	102,6	100,9	100,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	108,0	106,7	106,7	107,1	111,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	94,8	107,9	102,4	111,5	110,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	108,7	109,1	108,2	109,8	113,8
dochody z majątku revenue from property	101,2	85,5	101,5	101,6	113,0
pozostałe dochody other revenue	108,6	106,2	105,4	104,0	107,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 41. Struktura dochodów własnych powiatów

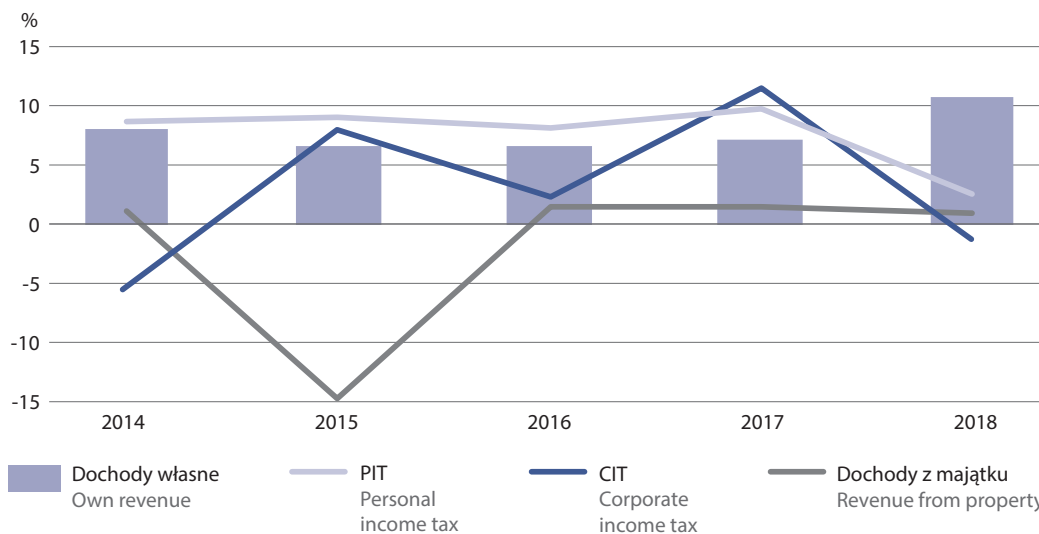
Chart 41. Structure of own revenue of powiats

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 42. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Chart 42. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

5.1.2. Dotacje ogółem

5.1.2. Grants total

W 2018 r. dotacje ogółem wyniosły 7 377,4 mln zł, tj. o 22,0% więcej w porównaniu do 2017 r., a wskaźnik wykonania planu wyniósł 90,3%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez powiaty dotacje ogółem stanowiły 26,4%, z tego dotacje celowe w kwocie 5 737,7 mln zł 20,5%, a dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625¹⁸ w kwocie 1 639,7 mln zł stanowiły 5,9% dochodów ogółem.

¹⁸ Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – 1.6.1. Dotacje ogółem.

Tablica 35. Dotacje ogółem powiatów
Table 35. Grants total for powiats

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	6155,8	5689,2	5245,1	6047,2	7 377,4
dotacje celowe targeted grants	5039,4	4885,2	4907,7	5199,8	5 737,7
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	2843,0	2657,7	2691,3	2742,5	2 794,3
inwestycyjne investment	108,2	137,2	41,8	42,3	67,4
na zadania własne for own tasks	1294,3	1291,6	1252,2	1313,8	1 647,4
inwestycyjne investment	486,8	534,8	473,3	498,8	761,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	11,3	8,6	6,5	10,8	23,0
inwestycyjne investment	0,2	3,1	0,8	1,2	0,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	359,1	376,9	350,0	363,7	389,8
inwestycyjne investment	43,7	62,7	44,2	54,2	75,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	463,8	471,6	556,0	709,0	808,2
inwestycyjne investment	415,6	421,0	485,8	621,7	720,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	67,9	78,9	51,7	59,9	75,0
inwestycyjne investment	51,3	65,1	40,3	48,1	63,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	1116,3	804,0	337,4	847,5	1 639,7
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	510,7	515,4	147,5	357,5	1 004,1
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	6517,8	5877,2	5425,3	6587,2	8 167,4
dotacje celowe targeted grants	5152,6	4986,2	4992,7	5327,3	5 919,6
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	2889,3	2699,0	2716,7	2771,6	2 828,3
inwestycyjne investment	120,9	140,3	43,1	44,3	74,8
na zadania własne for own tasks	1308,0	1303,1	1264,0	1335,1	1 686,0
inwestycyjne investment	499,7	544,1	483,5	514,3	796,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	11,7	9,5	6,7	13,2	30,1
inwestycyjne investment	0,3	3,6	0,8	1,3	0,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	367,8	383,9	355,6	376,2	402,9
inwestycyjne investment	51,0	67,4	46,0	62,1	84,6

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	491,7	502,0	595,0	767,2	887,6
inwestycyjne investment	438,5	446,7	520,5	674,1	792,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	84,3	88,6	54,8	64,1	84,7
inwestycyjne investment	67,4	73,5	43,3	51,9	72,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	1365,2	891,1	432,6	1260,0	2 247,9
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	658,4	547,1	209,0	669,5	1 446,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem Grants total	94,4	96,8	96,7	91,8	90,3
dotacje celowe targeted grants	97,8	98,0	98,3	97,6	96,9
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	98,4	98,5	99,1	99,0	98,8
inwestycyjne investment	89,5	97,8	96,8	95,5	90,2
na zadania własne for own tasks	99,0	99,1	99,1	98,4	97,7
inwestycyjne investment	97,4	98,3	97,9	97,0	95,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	96,6	90,1	97,9	81,8	76,3
inwestycyjne investment	82,0	88,2	100,0	93,9	99,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	97,6	98,2	98,4	96,7	96,7
inwestycyjne investment	85,7	93,0	95,9	87,3	88,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	94,3	93,9	93,4	92,4	91,1
inwestycyjne investment	94,8	94,2	93,3	92,2	90,9
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	80,6	89,1	94,5	93,5	88,6
inwestycyjne investment	76,1	88,7	93,2	92,6	87,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	81,8	90,2	78,0	67,3	72,9
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	77,6	94,2	70,6	53,4	69,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	104,2	92,4	92,2	115,3	122,0
dotacje celowe targeted grants	104,4	96,9	100,5	106,0	110,3
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	104,3	93,5	101,3	101,9	101,9
inwestycyjne investment	192,0	126,7	30,4	101,2	159,4
na zadania własne for own tasks	99,7	99,8	96,9	104,9	125,4
inwestycyjne investment	112,2	109,8	88,5	105,4	152,6

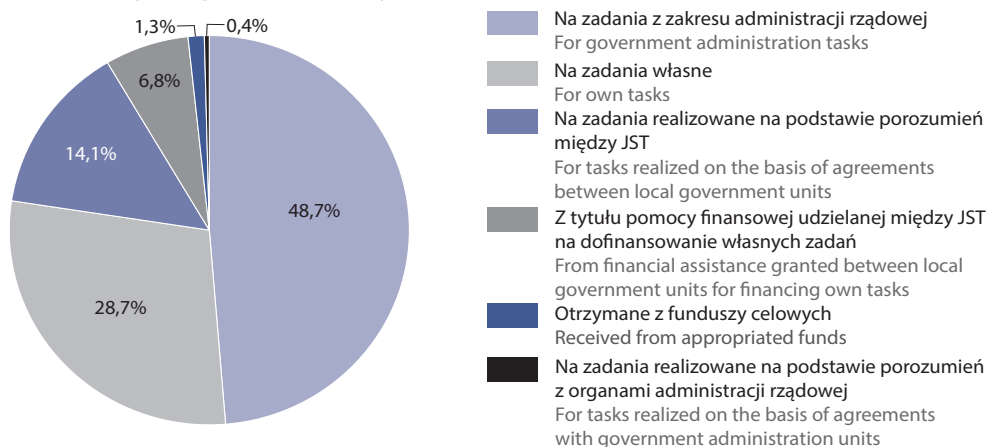
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	101,4	76,1	76,1	166,2	212,7
inwestycyjne investment	24,3	1346,4	25,8	150,0	34,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	94,9	104,9	92,9	103,9	107,2
inwestycyjne investment	92,5	143,4	70,4	122,6	138,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	139,3	101,7	117,9	127,5	114,0
inwestycyjne investment	146,9	101,3	115,4	128,0	115,9
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	82,1	116,2	65,6	115,9	125,3
inwestycyjne investment	76,5	127,0	61,9	119,4	131,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	103,6	72,0	42,0	251,2	193,5
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	102,2	100,9	28,6	242,4	280,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach zrealizowanych dochodów z tytułu dotacji ogółem, dotacje na zadania bieżące wyniosły 4 685,4 mln zł, tj. 63,5% ogółu dotacji, zaś dotacje na zadania inwestycyjne 2 691,9 mln zł, tj. 36,5%. W 2018 r. powiaty otrzymały tytułem dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625, kwotę 1 639,7 mln zł tj. o 193,5% więcej niż w roku poprzednim. Na zadania bieżące (§§ 200 i 205) przeznaczono kwotę 635,6mln zł, tj. 38,8%, a na zadania inwestycyjne (§§ 620 i 625) kwotę 1 004,1mln zł, tj. 61,2%. Dotacje celowe wyniosły 5 737,7 mln zł, co oznaczało wzrost o 10,3% w porównaniu do 2017 r.

Najwięcej środków z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa powiaty otrzymały na zadania zleczone z zakresu administracji rządowej – ich wartość wyniosła 2 794,3 mln zł. Kwota ta stanowiła 48,7% ogółu dotacji celowych. Na zadania bieżące przeznaczono 2 726 9 mln zł, tj. 97,6% tych dotacji, a na zadania inwestycyjne 67,4 mln zł, tj. 2,4%. Na zadania własne powiaty otrzymały z budżetu państwa kwotę 1 647,4 mln zł, tj. 28,7%. Na zadania bieżące przekazano 886,2 mln zł, czyli 54,8%, a na zadania inwestycyjne 761,1 mln zł, co stanowiło 46,2% tych dotacji.

Wykres 43. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty
Chart 43. Structure of targeted grants received by powiats

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

5.1.3. Subwencja ogólna

5.1.3. General subvention

W 2018 r. subwencja ogólna wyniosła 10 505,6 mln zł, co oznaczało jej wzrost o 2,4% w porównaniu do poprzedniego roku i wykonanie planu w 100,0%.

Tablica 36. Subwencja ogólna powiatów
Table 36. General subvention of powiats

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	10 183,6	10 049,2	10 228,9	10 262,3	10 505,6
część oświatowa educational part	7 888,4	7 793,5	7 822,8	7 642,6	7 640,7
część równoważąca balancing part	626,7	603,9	597,9	611,1	629,5
część wyrównawcza equalizing part	1 518,1	1 548,0	1 671,4	1 838,0	2 005,7
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	150,4	103,8	136,8	170,5	229,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	10 179,5	10 048,7	10 225,5	10 258,2	10 496,5
część oświatowa educational part	7 889,4	7 794,0	7 820,6	7 642,2	7 640,6
część równoważąca balancing part	626,7	603,9	597,9	611,1	629,5
część wyrównawcza equalizing part	1 518,1	1 548,0	1 671,4	1 838,0	2 005,7
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	145,3	102,8	135,5	166,9	220,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	103,5	100,9	101,0	102,2	104,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	99,1	98,7	101,8	100,3	102,4
część oświatowa educational part	98,3	98,8	100,4	97,7	100,0
część równoważąca balancing part	103,2	96,4	99,0	102,2	103,0
część wyrównawcza equalizing part	99,2	102,0	108,0	110,0	109,1
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	130,3	69,0	131,9	124,6	134,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największa część subwencji ogólnej przeznaczona była na finansowanie zadań oświatowych prowadzonych przez powiaty. W ramach części oświatowej subwencji ogólnej w 2018 r. przekazano powiatom kwotę 7 640,7 mln zł, czyli 72,7% subwencji ogólnej.

5.2. Wydatki powiatów

5.2. Expenditure of Powiats

W 2018 r. wydatki ogółem powiatów wyniosły 28 656,6 mln zł, tj. o 13,0% więcej niż w 2017 r. Planowane wydatki zostały wykonane w 93,2%. W strukturze wydatków powiatów w 2018 r. wydatki bieżące w kwocie 22 673,8 mln zł stanowiły 79,1%, zaś wydatki majątkowe w wysokości 5 982,8 mln zł 20,9% wykonanych przez powiaty wydatków.

Tablica 37. Wydatki powiatów
Table 37. Expenditure for powiats

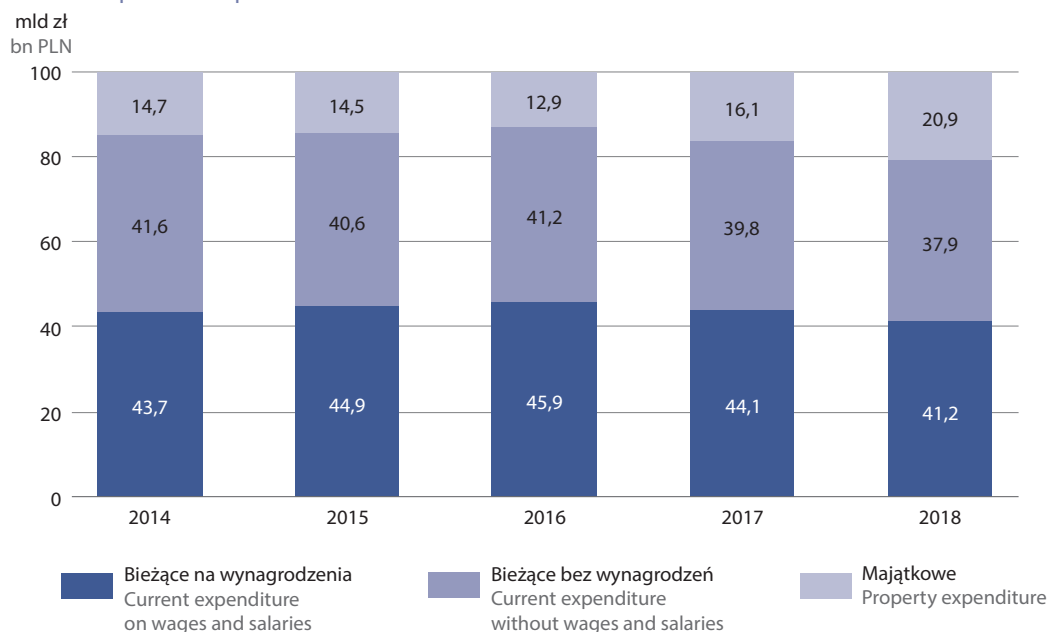
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4	28 656,6
wydatki bieżące current expenditure	20 291,7	20 017,0	20 302,4	21 277,0	22 673,8
na wynagrodzenia on wages and salaries	10 394,2	10 530,6	10 727,8	11 183,0	11 805,1
osobowe personal	9 317,4	9 465,8	9 664,4	10 069,1	10 629,7
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	1 756,0	1 771,3	1 789,8	1 851,6	1 947,9
dotacje grants	1 389,7	1 394,3	1 498,0	1 621,5	1 755,8
na obsługę długu on debt service	211,4	171,5	156,0	150,5	155,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	5,0	7,2	6,2	5,8	6,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	887,2	845,9	948,4	1 025,5	1 062,8
pozostałe wydatki other expenditure	5 648,2	5 296,2	5 176,2	5 439,0	5 940,4
wydatki majątkowe property expenditure	3 492,6	3 427,1	2 998,2	4 083,4	5 982,8
inwestycyjne investment	3 446,1	3 383,9	2 962,6	4 021,2	5 933,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1	30 736,4
wydatki bieżące current expenditure	21 203,4	20 794,2	21 143,1	22 245,6	23 763,4
na wynagrodzenia on wages and salaries	10 503,1	10 639,3	10 844,5	11 322,7	11 976,5
osobowe personal	9 395,7	9 556,2	9 759,5	10 180,1	10 767,0
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	1 795,1	1 809,7	1 832,4	1 895,8	1 999,2
dotacje grants	1 446,0	1 454,1	1 577,0	1 704,0	1 851,4
na obsługę długu on debt service	239,0	202,1	180,3	171,7	178,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	28,6	28,4	25,3	29,6	23,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	929,3	879,0	990,7	1 080,4	1 122,3
pozostałe wydatki other expenditure	6 262,3	5 781,6	5 692,9	6 041,5	6 612,7

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
wydatki majątkowe property expenditure	4 003,5	3 809,0	3 420,6	4 838,4	6 973,0
inwestycyjne investment	3 955,5	3 764,6	3 384,0	4 766,8	6 913,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Total expenditure	94,4	95,3	94,9	93,6	93,2
wydatki bieżące current expenditure	95,7	96,3	96,0	95,6	95,4
na wynagrodzenia on wages and salaries	99,0	99,0	98,9	98,8	98,6
osobowe personal	99,2	99,1	99,0	98,9	98,7
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	97,8	97,9	97,7	97,7	97,4
dotacje grants	96,1	95,9	95,0	95,2	94,8
na obsługę długu on debt service	88,5	84,9	86,5	87,7	87,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	17,6	25,2	24,4	19,7	29,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	95,5	96,2	95,7	94,9	94,7
pozostałe wydatki other expenditure	90,2	91,6	90,9	90,0	89,8
wydatki majątkowe property expenditure	87,2	90,0	87,7	84,4	85,8
inwestycyjne investment	87,1	89,9	87,5	84,4	85,8
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	103,8	98,6	99,4	108,8	113,0
wydatki bieżące current expenditure	101,1	98,6	101,4	104,8	106,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	102,1	101,3	101,9	104,2	105,6
osobowe personal	102,2	101,6	102,1	104,2	105,6
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	101,8	100,9	101,0	103,5	105,2
dotacje grants	104,1	100,3	107,4	108,2	108,3
na obsługę długu on debt service	82,2	81,1	91,0	96,5	103,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	54,2	142,6	86,0	94,7	117,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	99,1	95,4	112,1	108,1	103,6
pozostałe wydatki other expenditure	99,8	93,8	97,7	105,1	109,2
wydatki majątkowe property expenditure	122,4	98,1	87,5	136,2	146,5
inwestycyjne investment	121,9	98,2	87,6	135,7	147,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

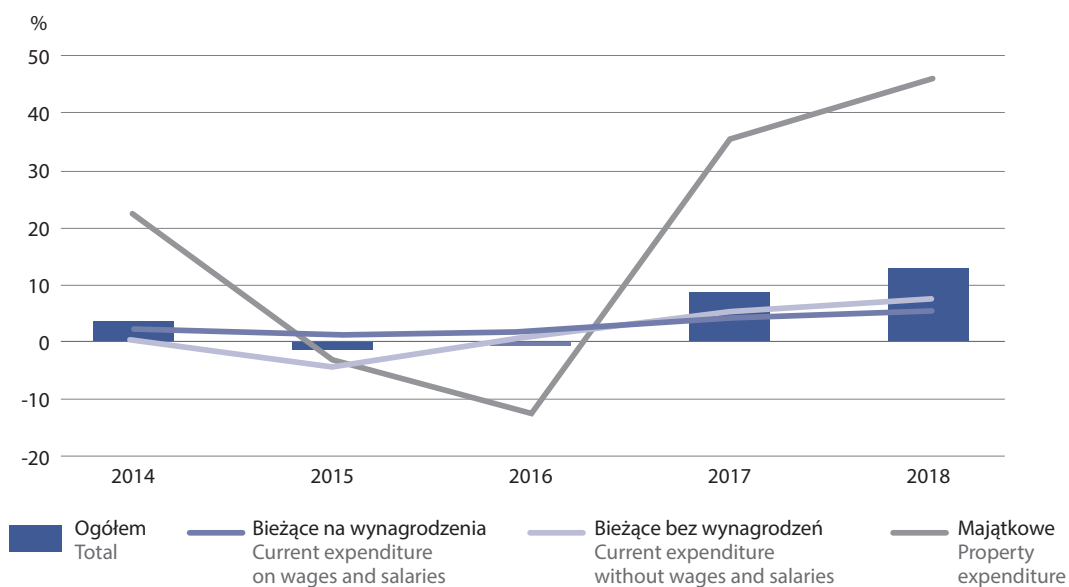
W 2018 r. największą kategorią wydatków były wynagrodzenia, na które powiaty wydały 11 805,1 mln zł, tj. o 4,2% więcej niż w 2017 r. Plan wydatków tej kategorii został wykonany w 98,8%. Wydatki majątkowe powiatów, które w 2018 r. wyniosły 5 982,8 mln zł, niemal w całości (99,2%) przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych.

Wykres 44. Struktura wydatków powiatów
Chart 44. Structure of powiats' expenditure

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 45. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r)
Chart 45. Changes of selected categories of powiats' expenditure y/y

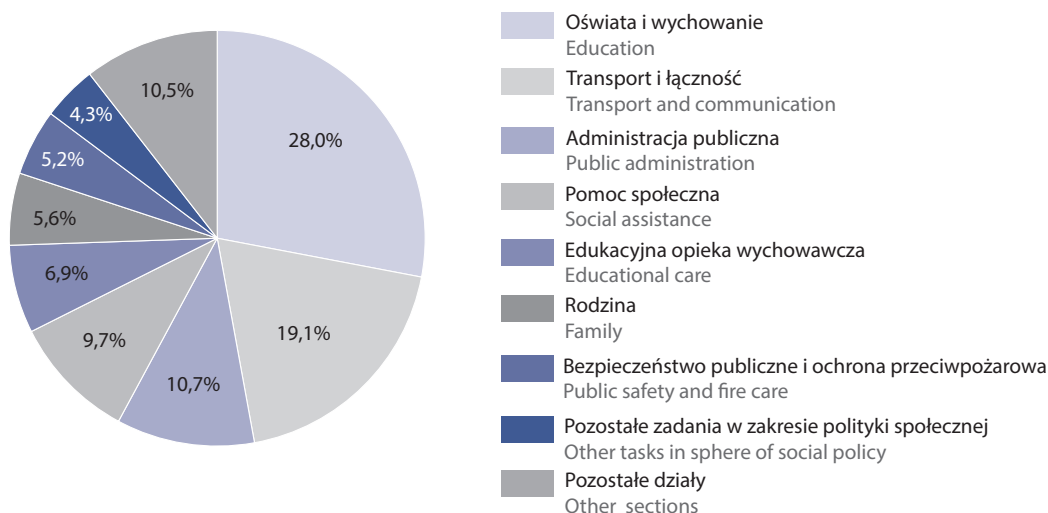
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największy udział w zrealizowanych przez powiaty w 2018 r. w wydatkach ogółem stanowiły wydatki w następujących działach: „Oświata i wychowanie” – 28,0%, „Transport i łączność” – 19,1%, „Administracja publiczna” – 10,7%, „Pomoc społeczna” – 9,7%, „Edukacyjna opieka wychowawcza” – 6,9%, „Rodzina” – 5,6%.

Wydatki ogółem były wyższe niż w roku poprzednim o 13,0%. Największy wzrost wydatków powiatów odnotowano w działach: „Transport i łączność” – o 32,6%, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” – o 10,9%, „Pomoc społeczna” – 9,1%.

W 2018 r. zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe powiatów były wyższe odpowiednio o 6,6% oraz 46,5% niż w 2017 r.

Wykres 46. Struktura wydatków powiatów według działów
Chart 46. Structure of powiats' expenditure by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

5.3. Wynik budżetów powiatów

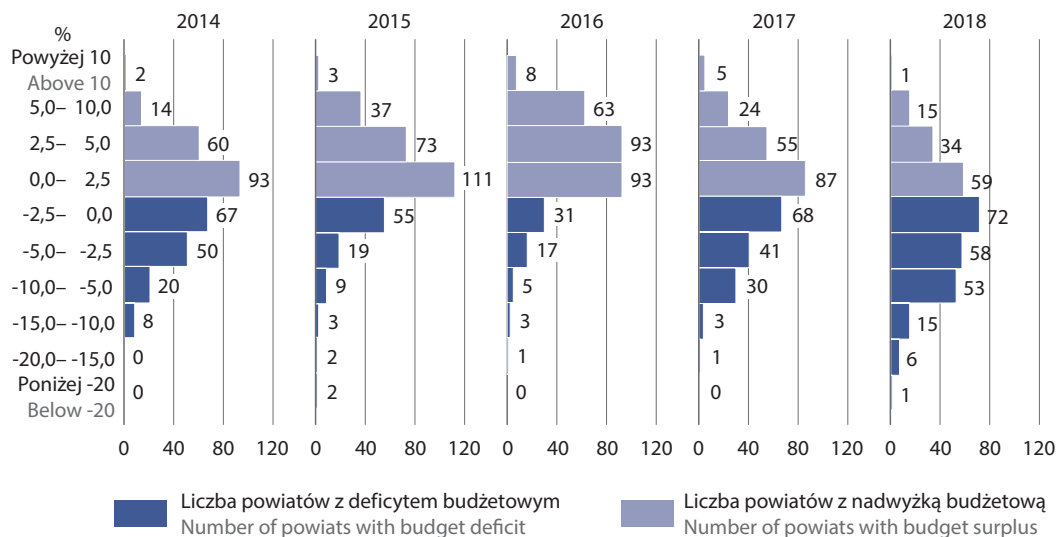
5.3. Result of budgets of Powiats

Rok 2018 powiaty zamknęły deficytem w wysokości 2 282,9 mln zł (przy planowanym deficycie wynoszącym 697,2 mln zł). Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 109 powiatach, tj. 34,7% wszystkich powiatów. W 16 powiatach nadwyżka przekraczała poziom 5% w relacji wyniku do dochodów. Deficyt budżetowy odnotowały 205 powiaty, tj. 65,3% ogółu jednostek tego szczebla. W 22 powiatach deficyt przekraczał poziom 10% w relacji wyniku do dochodów.

Dla porównania, w 2017 r. nadwyżka budżetowa wystąpiła w 171 powiatach, w tym w 29 przekraczała poziom 5% w relacji wyniku do dochodów. Deficyt budżetowy odnotowały 143 powiaty, zaś w 4 jednostkach deficyt przekraczał poziom 10% w relacji wyniku do dochodów.

Wykres 47. Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów
 Chart 47. Powiats by result/revenue relation

Uwaga. przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.
 Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

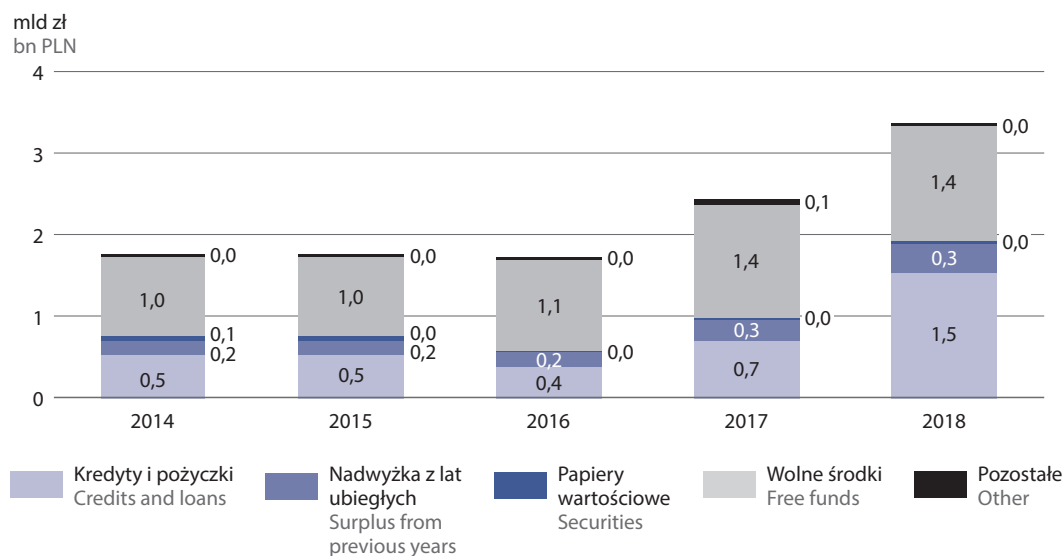
5.4. Finansowanie

5.4. Financing

W 2018 r. przychody powiatów zostały zrealizowane w wysokości 3 388,3 mln zł, co stanowiło 109,3% planowanej kwoty przychodów. Przychody powiatów uzyskane w 2018 r. były wyższe o 38,6% w porównaniu z 2017 r. Największą kategorią były przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 1 595,4 mln zł, (47,1% ogółu przychodów). Drugą istotną kategorią okazały się przychody w pozycji wolne środki¹⁹, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Wynosiły one 1 409,5 mln zł, co stanowiło 41,6% przychodów ogółem.

¹⁹ Tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

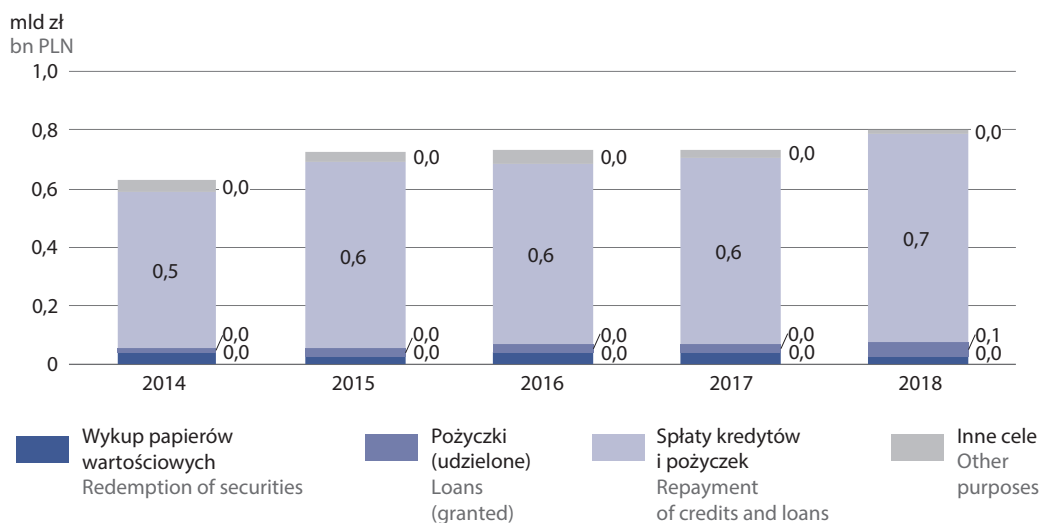
Wykres 48. Przychody powiatów
Chart 48. Proceeds of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2018 r. rozchody ogółem powiatów obniżyły się o 9,7% wobec roku poprzedniego i wyniosły 803,9 mln zł. Największy udział w strukturze rozchodów powiatów, wynoszący 91,6%, stanowiły spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych.

Wykres 49. Rozchody powiatów
Chart 49. Outlays of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Rozdział 6.

Chapter 6.

Gospodarka finansowa województw

Financial economy of voivodships

W 2018 r. dochody województw wyniosły 16 953,7 mln zł, wydatki 16 582,3 mln zł, a wynik 371,4 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody wzrosły o 14,8%, zaś wydatki były wyższe o 15,8%. Wynik budżetów województw po raz kolejny, podobnie jak w 2017 r. osiągnął wartość dodatnią i zamknął się nadwyżką w wysokości 371,4 mln zł przy planowanym deficycie 1 040,2 mln zł.

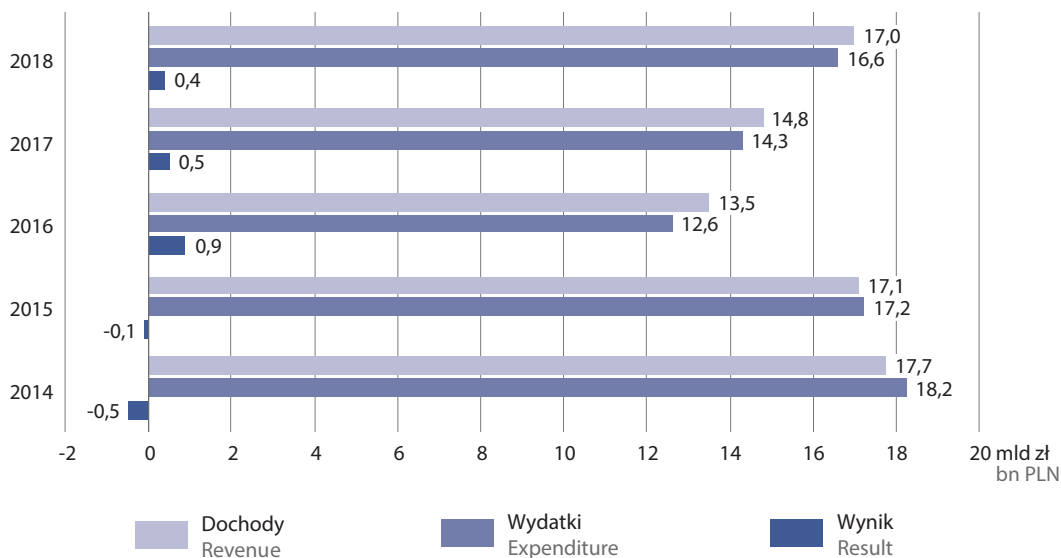
Tablica 38. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw
Table 38. Voivodships revenue, expenditure and budgets result

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4	16 953,7
Wydatki Expenditure	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4	16 582,3
Wynik Result	-492,7	-92,5	888,2	454,0	371,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6	17 292,3
Wydatki Expenditure	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2	18 332,6
Wynik Result	-1 751,2	-1 037,0	-179,5	-528,5	-1 040,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody Revenue	94,9	97,4	97,7	95,6	98,0
Wydatki Expenditure	89,2	92,5	90,1	89,6	90,5
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	110,1	96,4	78,9	109,4	114,8
Wydatki Expenditure	110,4	94,3	73,4	113,5	115,8
Wynik Results	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W roku 2014 miał miejsce wzrost dochodów o 10,1%, natomiast ich spadek wystąpił w latach 2015 i 2016 średnio o 12,4%. Ponowny wzrost dochodów nastąpił w latach 2017 i 2018 średnio o 12,1%.

Wykres 50. Budżety województw
Chart 50. Budgets of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

6.1. Dochody województw

6.1. Revenue of voivodships

W 2018 r. wykonanie dochodów ogółem województw wyniosło 16 953,7 mln zł (o 14,8% więcej niż w 2017 r.) i stanowiło 98,0% planu. W strukturze dochodów województw największą pozycją były dochody własne, stanowiące 53,2%, tj. 9 024,2 mln zł. Dotacje ogółem stanowiły 33,9%, tj. 5 748,2 mln zł, zaś subwencja ogólna 12,9%, tj. 2 181,3 mln zł. W porównaniu do 2017 r. udział dotacji zwiększył się o 18,1%, natomiast udział dochodów własnych o 16,0% i subwencji o 2,6%.

Tablica 39. Dochody województw
Table 39. Revenue of voivodships

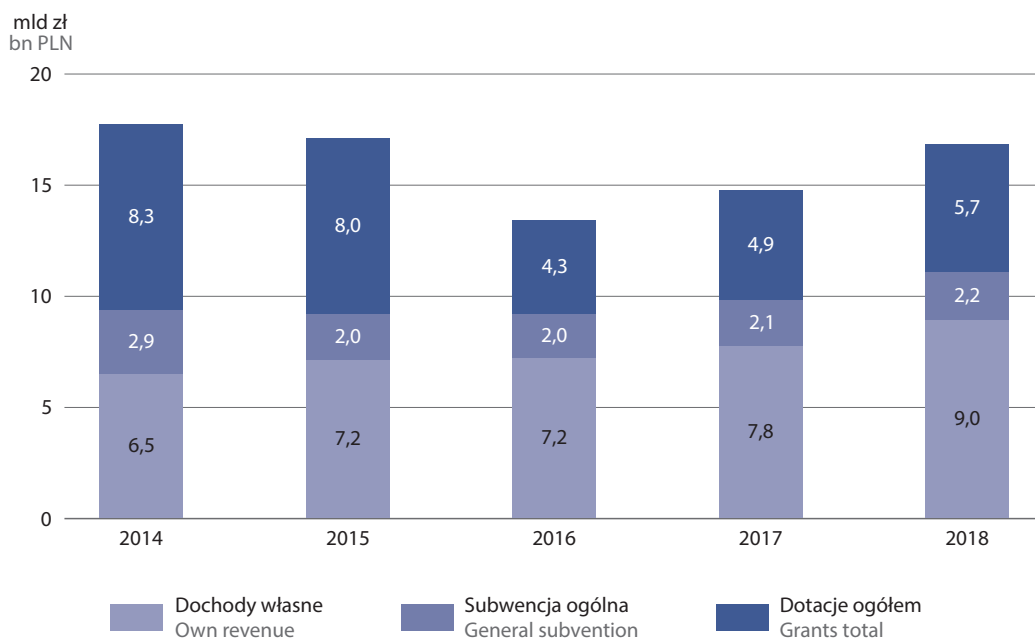
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4	16 953,7
dochody własne own revenue	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4	9 024,2
dotacje ogółem grants total	8 329,6	7 962,0	4 335,3	4 867,1	5 748,2
subwencja ogólna general subvention	2 870,0	1 993,1	1 964,9	2 126,9	2 181,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6	17 292,3
dochody własne own revenue	6 443,4	7 120,5	7 032,4	7 664,1	8 520,1
dotacje ogółem grants total	9 379,8	8 445,7	4 829,4	5 653,7	6 594,5
subwencja ogólna general subvention	2 869,9	1 993,1	1 964,8	2 126,8	2 177,6

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	94,9	97,4	97,7	95,6	98,0
dochody własne own revenue	101,6	100,5	102,5	101,5	105,9
dotacje ogółem grants total	88,8	94,3	89,8	86,1	87,2
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,2
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	110,1	96,4	78,9	109,4	114,8
dochody własne own revenue	103,9	109,3	78,7	107,9	116,0
dotacje ogółem grants total	116,0	95,6	54,4	112,3	118,1
subwencja ogólna general subvention	108,7	69,4	98,6	108,2	102,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2014-2015 największą pozycją w kategorii dochodów województw były dotacje ogółem. W latach 2016-2018 r. największy udział stanowiły dochody własne.

Wykres 51. Dochody województw
Chart 51. Revenue of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

6.1.1. Dochody własne

6.1.1. Own revenue

W 2018 r. dochody własne województw wyniosły 9 024,2 mln zł, co oznaczało wzrost o 16,0% w relacji do roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 105,9%. W strukturze dochodów własnych województw największą pozycją (69,3%) były wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w wysokości 6 257,0 mln zł. W 2018 r. nastąpił ich wzrost względem roku poprzedniego o 15,7%, a realizacja planu wyniosła 105,8%.

Tablica 40. Dochody własne województw

Table 40. Own revenue of voivodships

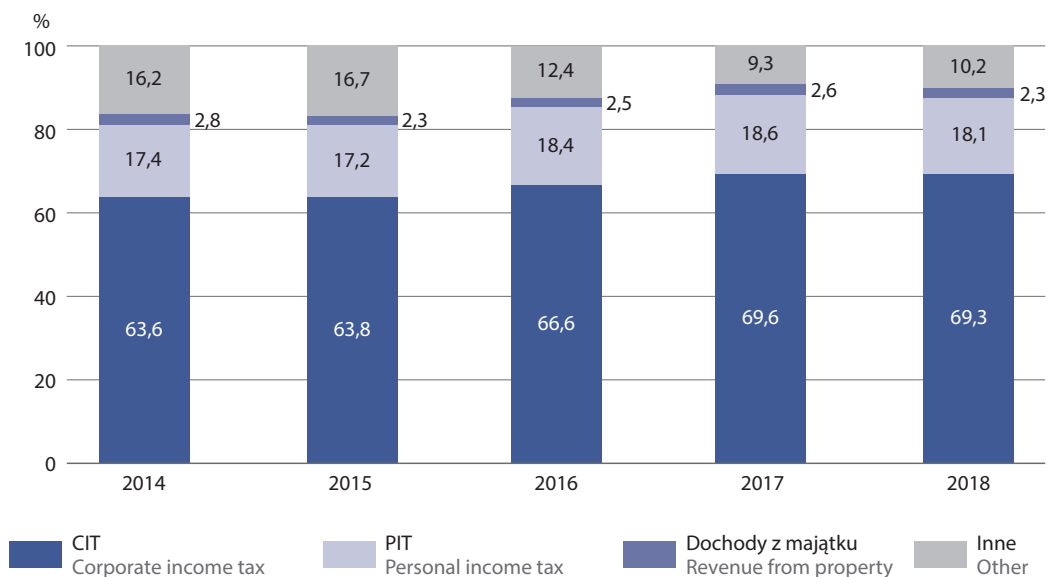
Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4	9 024,2
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	4 164,2	4 563,8	4 802,1	5 410,1	6 257,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 137,5	1 230,4	1 324,4	1 443,2	1 633,8
dochody z majątku revenue from property	186,1	163,3	182,2	202,2	211,6
pozostałe dochody other revenue	1 058,3	1 197,5	896,7	721,9	921,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	6 443,4	7 120,5	7 032,4	7 664,1	8 520,1
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	4 058,5	4 502,2	4 674,0	5 320,9	5 912,1
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 086,8	1 200,8	1 291,4	1 392,3	1 558,9
dochody z majątku revenue from property	205,9	179,9	213,3	273,6	218,4
pozostałe dochody other revenue	1 092,2	1 237,7	853,8	677,3	830,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody własne Own revenue	101,6	100,5	102,5	101,5	105,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	102,6	101,4	102,7	101,7	105,8
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	104,7	102,5	102,6	103,7	104,8
dochody z majątku revenue from property	90,4	90,7	85,4	73,9	96,9
pozostałe dochody other revenue	96,9	96,8	105,0	106,6	111,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	103,9	109,3	100,7	107,9	116,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	102,5	109,6	105,2	112,7	115,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	107,9	108,2	107,6	109,0	113,2
dochody z majątku revenue from property	110,3	87,7	111,6	111,0	104,6
pozostałe dochody other revenue	103,9	113,2	74,9	80,5	127,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w dochodach własnych województw zmniejszył się w stosunku do poprzedniego roku o 0,3 p. proc., zaś udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) zmniejszył się o 0,5 p. proc. W 2018 r. o 13,2% wzrosły dochody województw z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) z 1 443,2 mln zł do 1 633,8 mln zł. Dochody z majątku zwiększyły się o 4,6% i wyniosły 211,6 mln zł. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększyły się o 15,7%, a pozostałe dochody zwiększyły się o 27,7%.

Wykres 52. Struktura dochodów własnych województw

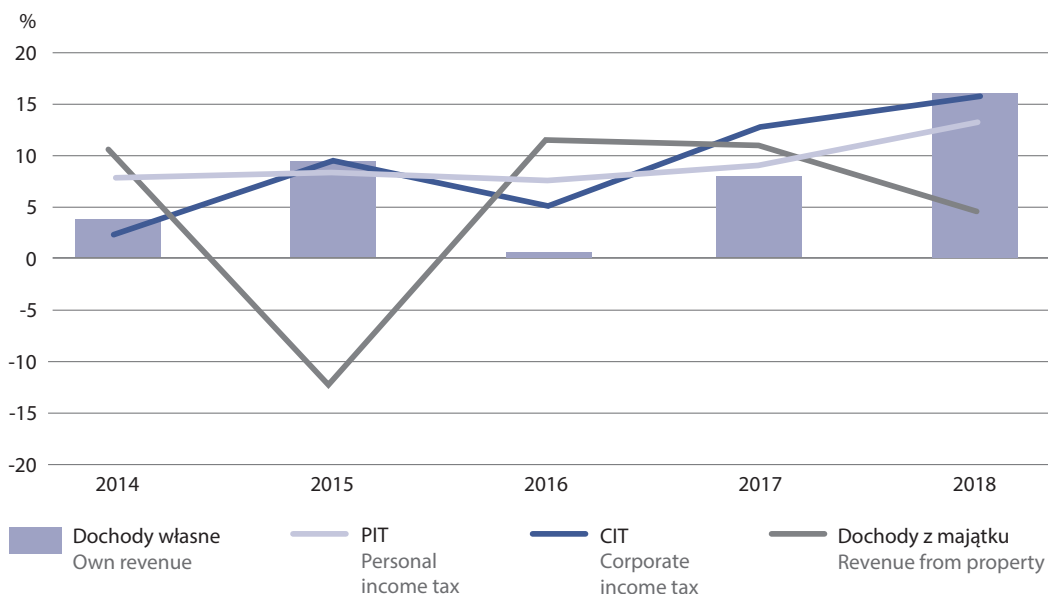
Chart 52. Structure of own revenue of voivodships

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 53. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Chart 53. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

6.1.2. Dotacje ogółem

6.1.2. Grants total

W 2018 r. dotacje ogółem wyniosły 5 748,2 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 18,1% w odniesieniu do 2017 r. i wykonanie planu w 87,2%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez województwa dotacje stanowiły 33,9% dochodów. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 stanowiły 77,2% dotacji ogółem, a 22,8% stanowiły dotacje celowe.

Tablica 41. Dotacje ogółem dla województw

Table 41. Total grants for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	8 329,6	7 962,0	4 335,3	4 867,1	5 748,2
dotacje celowe targeted grants	2 852,9	2 783,9	1 855,9	1 808,1	1 311,2
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	1 931,9	1 558,9	1 317,9	1 270,9	709,8
inwestycyjne investment	714,7	419,3	226,3	217,6	4,0
na zadania własne for own tasks	255,1	514,1	288,3	279,2	308,6
inwestycyjne investment	200,5	254,4	76,8	51,0	73,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	0,8	1,0	0,7	0,4	0,6
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	409,3	511,7	63,2	56,3	64,5
inwestycyjne investment	368,9	466,2	10,7	8,1	18,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań financial assistance granted between local government units for financing own tasks	111,3	80,4	95,3	110,6	136,0
inwestycyjne investment	75,5	49,2	58,4	72,4	88,2
otrzymane z funduszy celowych r received from appropriated funds	144,4	117,8	90,5	90,8	91,7
inwestycyjne investment	99,5	75,4	37,4	14,2	3,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	5 476,7	5 178,1	2 479,4	3 058,9	4 437,0
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	3 884,2	4 031,5	1 657,4	1 861,0	2 825,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	9 379,8	8 445,7	4 829,4	5 653,7	6 594,5
dotacje celowe targeted grants	3 117,4	2 920,5	1 970,0	1 910,3	1 388,6

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	2 029,4	1 663,5	1 376,9	1 336,1	753,5
inwestycyjne investment	777,7	489,3	234,0	228,9	4,4
na zadania własne for own tasks	261,4	517,4	295,1	287,7	314,5
inwestycyjne investment	206,5	257,2	83,4	59,3	79,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	2,4	1,2	0,8	0,5	0,6
inwestycyjne investment	1,4	0,0	0,0	0,0	0,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST realized on the basis of agreements between local government units	563,8	540,7	102,0	72,0	69,9
inwestycyjne investment	521,6	491,1	47,6	20,0	22,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	118,6	89,0	106,0	120,2	148,6
inwestycyjne investment	82,3	57,4	68,6	82,1	98,8
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	141,9	108,6	89,2	93,3	101,5
inwestycyjne investment	96,0	68,3	37,4	15,3	5,1
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	6 262,4	5 525,1	2 859,4	3 743,4	5 205,9
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	3 572,5	4 410,2	4 201,1	2 257,3	3 336,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem Grants total	88,8	94,3	89,8	86,1	87,2
dotacje celowe targeted grants	91,5	95,3	94,2	94,7	94,4
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	95,2	93,7	95,7	95,1	94,2
inwestycyjne investment	91,9	85,7	96,7	95,1	92,0
na zadania własne for own tasks	97,6	99,4	97,7	97,0	98,1
inwestycyjne investment	97,1	98,9	92,1	86,1	93,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	35,0	85,6	87,5	88,9	93,0
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,0	0,0	94,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST realized on the basis of agreements between local government units	72,6	94,6	62,0	77,7	92,4

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
inwestycyjne investment	70,7	94,9	22,5	39,9	81,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	93,9	90,3	90,0	92,0	91,5
inwestycyjne investment	91,6	85,7	85,1	88,3	89,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	101,8	108,4	101,5	97,3	90,3
inwestycyjne investment	103,7	110,3	100,0	92,5	66,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	87,5	93,7	86,7	81,7	85,2
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	88,1	96,0	90,0	82,4	84,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	116,0	95,6	54,5	112,3	118,1
dotacje celowe targeted grants	115,8	97,6	66,7	97,4	72,5
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	118,2	80,7	84,5	96,4	55,9
inwestycyjne investment	143,5	58,7	54,0	96,2	1,8
na zadania własne for own tasks	75,4	201,5	56,1	96,9	110,5
inwestycyjne investment	114,3	126,9	30,2	66,4	144,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	47,1	125,0	70,0	57,1	150,0
inwestycyjne investment	x	x	x	x	x
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	131,3	125,0	12,4	89,1	114,6
inwestycyjne investment	131,9	126,4	2,3	75,7	223,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	127,0	72,2	118,5	116,1	123,0
inwestycyjne investment	135,5	65,2	118,7	124,0	121,8
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	161,8	81,6	76,8	100,3	101,0
inwestycyjne investment	228,7	75,8	49,6	38,0	23,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	116,2	94,5	47,9	123,4	145,1
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	124,8	104,0	41,1	112,3	151,8

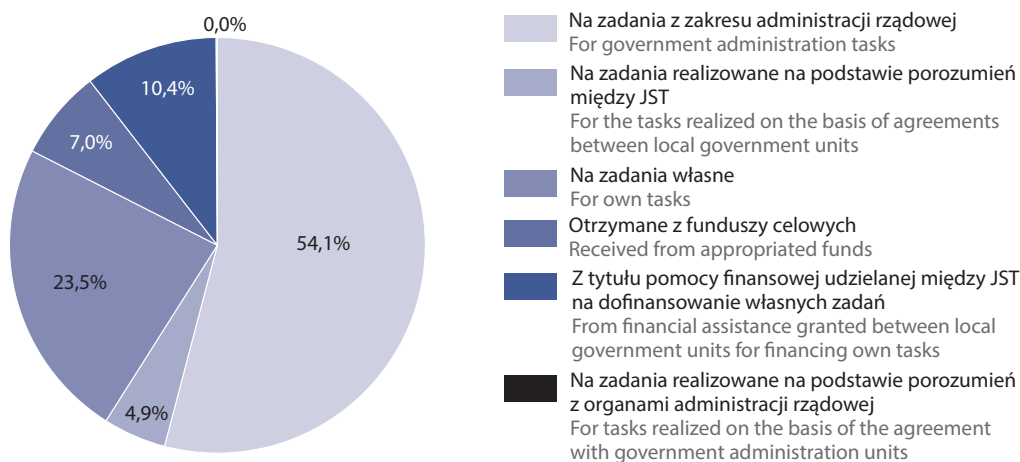
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach zrealizowanych dochodów z tytułu dotacji ogółem dotacje na zadania bieżące wyniosły 2 735,3 mln zł, czyli 47,6% otrzymanych środków, zaś na zadania inwestycyjne 3 012,9 mln zł, tj. 52,4%.

Dotacje celowe wyniosły 1 311,2 mln zł, tj. o 27,5% mniej niż w roku poprzednim. Część dotacji celowych przekazana na zadania bieżące wyniosła 1 123,4 mln zł (tj. 85,7%), zaś na zadania inwestycyjne 187,8 mln zł (14,3%).

Tytułem dotacji celowych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej województwa otrzymały 709,8 mln zł, tj. 54,1% wszystkich dotacji celowych. Dotacje celowe na zadania własne wyniosły 308,6 mln zł, tj. 23,5%, a pozostałe kategorie stanowiły 22,4% dotacji celowych.

Wykres 54. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa
Chart 54. Structure of targeted grants received by voivodships

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej na zadania bieżące przeznaczono 705,8 mln zł, zaś na zadania inwestycyjne 4,0 mln zł. Na zadania bieżące, w ramach dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne, przeznaczono 234,8 mln zł, a na zadania inwestycyjne przekazano 73,8 mln zł.

W ramach dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 województwom przekazano 4 437,0 mln zł, czyli o 45,1% więcej niż w 2017 r. Na realizację zadań bieżących przekazano 1 612,0 mln zł, co stanowiło 36,3% tej dotacji, a na zadania inwestycyjne 2 825,0 mln zł, tj. 63,7%.

6.1.3. Subwencja ogólna

6.1.3. General subvention

W 2018 r. **subwencja ogólna** wyniosła 2 181,3 mln zł, co oznaczało wzrost o 2,6% w porównaniu do 2017 r. oraz wykonanie planu w 100,2%.

Tablica 42. Subwencja ogólna województw
Table 42. General subvention from the state budget for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	2 870,0	1 993,1	1 964,9	2 126,9	2 181,3
część oświatowa educational part	718,4	674,0	646,7	604,3	586,9
część regionalna regional part	914,7	323,9	317,8	379,0	376,4
część wyrównawcza equalizing part	1 218,2	948,9	973,1	1 113,0	1 177,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	18,7	46,4	27,3	30,6	40,2
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	2 869,9	1 993,1	1 964,8	2 126,8	2 177,7
część oświatowa educational part	718,3	674,0	646,6	604,2	588,8
część regionalna regional part	914,7	323,9	317,8	379,0	370,8
część wyrównawcza equalizing part	1 218,2	948,9	973,1	1 113,0	1 177,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	18,7	46,4	27,3	30,6	40,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,1	100,0	100,0	100,2
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7
część regionalna regional part	100,0	100,0	100,0	100,0	101,5
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	108,7	69,4	98,6	108,2	102,6
część oświatowa educational part	92,1	93,8	95,9	93,4	97,1
część regionalna regional part	124,4	35,4	98,1	119,3	99,3
część wyrównawcza equalizing part	111,6	77,9	102,6	114,4	105,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	57,1	248,1	58,8	112,1	131,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą częścią subwencji ogólnej pozostawała część wyrównawcza, która stanowiła 54,0% (wobec 52,3% rok wcześniej). Udział części oświatowej zmniejszył się do 26,9% (z 28,4% w 2017 r.), zaś części regionalnej zmniejszył się do 17,3% (wobec 17,8%).

6.2. Wydatki województw

6.2. Expenditure of voivodships

W 2018 r. wydatki ogółem województw wyniosły 16 582,3 mln zł i było to o 15,8% więcej niż w 2017 r., a ich plan został wykonany w 90,5%. W strukturze wydatków województw wydatki bieżące stanowiły 64,1%, zaś wydatki majątkowe 35,9%.

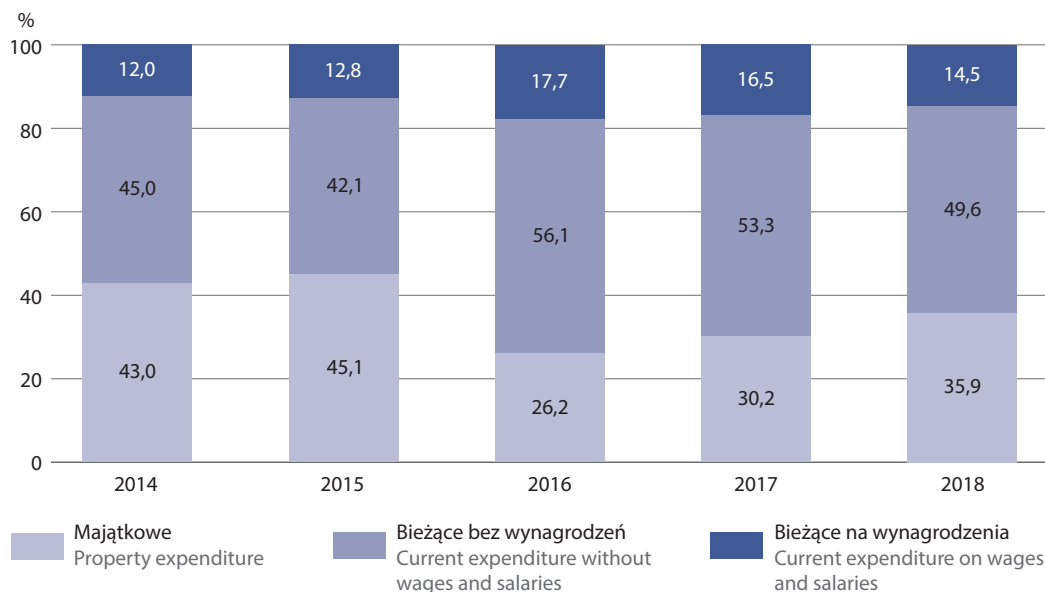
Tablica 43. Wydatki województw
Table 43. Expenditure of voivodships

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4	16 582,3
wydatki bieżące current expenditure	10 391,5	9 439,7	9 307,0	9 990,4	10 632,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	2 186,1	2 201,7	2 230,3	2 359,1	2 410,8
osobowe personal	1 968,5	2 008,8	2 052,0	2 168,1	2 209,4
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	390,7	397,3	403,6	424,3	434,0
dotacje grants	4 076,5	3 787,7	3 702,4	4 141,4	4 689,9
na obsługę długu on debt service	210,1	188,7	184,6	170,1	150,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	19,0	17,3	6,9	7,4	8,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	128,8	91,4	60,1	75,2	83,5
pozostałe wydatki other expenditure	3 380,3	2 755,5	2 719,0	2 812,9	2 855,8
wydatki majątkowe property expenditure	7 846,8	7 763,0	3 310,4	4 327,0	5 949,7
inwestycyjne investment	7 707,4	7 415,4	3 083,0	3 973,1	5 614,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2	18 332,6
wydatki bieżące current expenditure	11 265,0	10 044,3	9 978,7	10 711,6	11 343,3
na wynagrodzenia on wages and salaries	2 261,9	2 306,7	2 313,6	2 446,7	2 489,3
osobowe personal	2 032,6	2 102,5	2 121,8	2 241,0	2 273,4
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	413,7	426,2	430,5	450,9	459,9
dotacje grants	4 229,9	3 859,0	3 867,6	4 369,0	4 895,1
na obsługę długu on debt service	236,6	226,8	211,6	184,4	165,3
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	58,1	54,2	30,7	27,8	23,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	142,8	96,6	65,0	86,7	103,6
pozostałe wydatki other expenditure	3 922,0	3 074,7	3 060,0	3 146,0	3 206,2
wydatki majątkowe property expenditure	9 179,2	8 552,0	4 027,4	5 261,5	6 989,3
inwestycyjne investment	9 033,2	8 196,2	3 794,0	4 903,1	6 649,1

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	89,2	92,5	90,1	89,6	90,5
wydatki bieżące current expenditure	92,2	94,0	93,3	93,3	93,7
na wynagrodzenia on wages and salaries	96,6	95,4	96,4	96,4	96,8
osobowe personal	96,8	95,5	96,7	96,7	97,2
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	94,4	93,2	93,8	94,1	94,4
dotacje grants	96,4	98,2	95,7	94,8	95,8
na obsługę długu on debt service	88,8	83,2	87,2	92,2	91,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	32,7	31,9	22,5	26,4	33,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	90,2	94,6	92,5	86,7	80,6
pozostałe wydatki other expenditure	86,2	89,6	88,9	89,4	89,1
wydatki majątkowe property expenditure	85,5	90,8	82,2	82,2	85,1
inwestycyjne investment	85,3	90,5	81,3	81,0	84,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	110,4	94,3	73,3	113,5	115,8
wydatki bieżące current expenditure	104,3	90,8	98,6	107,3	106,4
na wynagrodzenia on wages and salaries	102,2	100,7	101,3	105,8	102,2
osobowe personal	102,4	102,0	97,9	105,7	101,9
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	102,1	101,7	101,6	105,1	102,3
dotacje grants	102,5	92,9	97,7	111,9	113,2
na obsługę długu on debt service	86,4	89,8	97,8	92,1	88,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	145,0	91,1	39,9	107,2	109,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	114,7	71,0	65,8	125,1	111,0
pozostałe wydatki other expenditure	109,2	81,5	98,7	103,5	101,5
wydatki majątkowe property expenditure	119,6	98,9	42,6	130,7	137,5
inwestycyjne investment	121,3	96,2	41,6	128,9	141,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 55. Struktura wydatków województw
 Chart 55. Structure of expenditure of voivodships

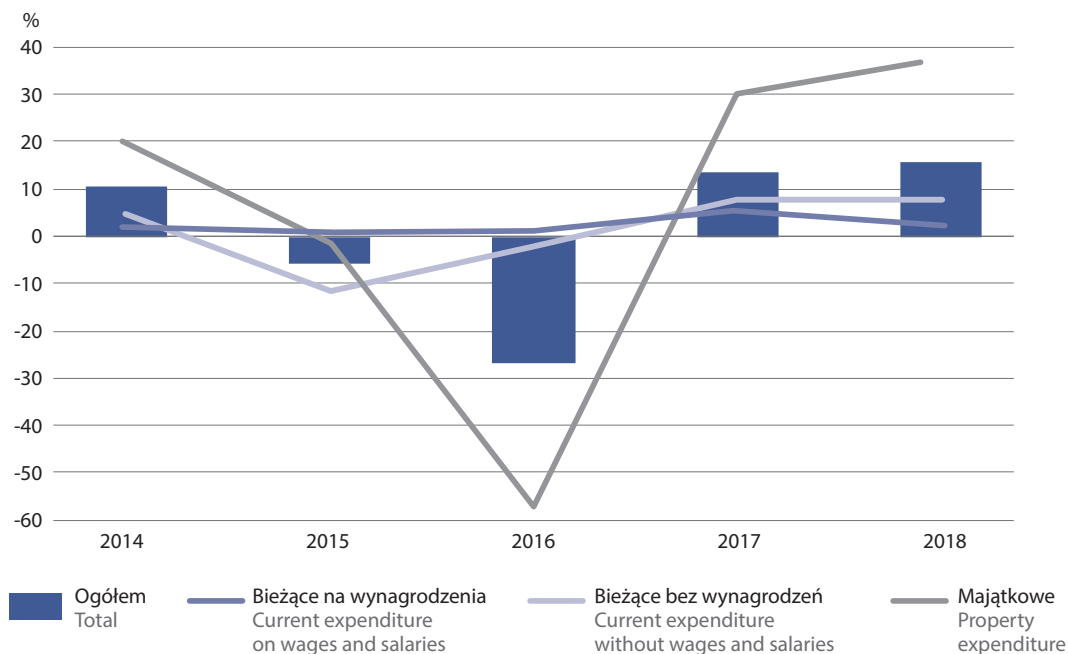
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2018 r. największy udział miały wydatki w dziale „Transport i łączność” – 48,4%. W dziale tym najważniejszą kategorię wydatkową stanowiły wydatki na wojewódzkie drogi publiczne – 57,4% oraz wydatki na krajowe przewozy kolejowe – 30,7%. Znaczący udział w wydatkach ogółem województw wykazały również wydatki wykonane w następujących działach: „Administracja publiczna” – 11,4%, „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” – 9,7%, „Ochrona zdrowia” – 6,0%.

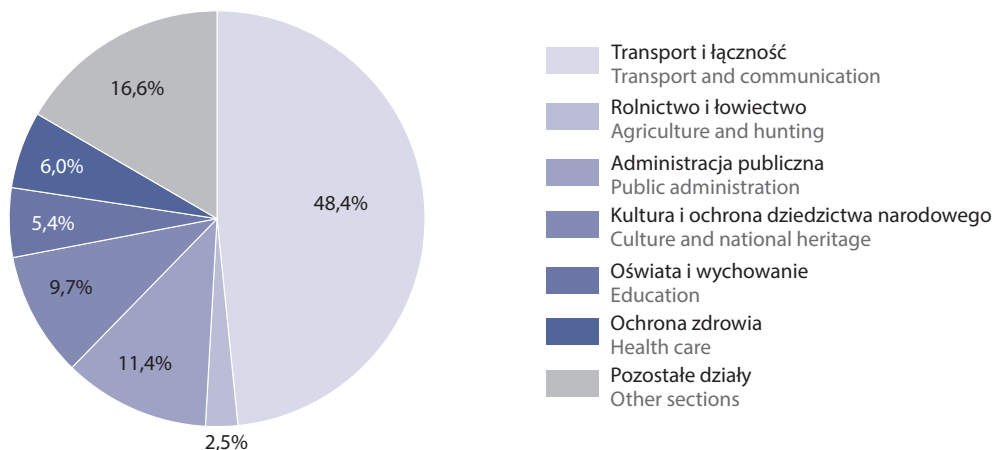
W największych działach zanotowano wzrosty wydatków odpowiednio: w dziale „Transport i łączność” o 30,4%, „Ochrona zdrowia” o 14,7%, „Administracja publiczna” o 11,4% oraz w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” o 16,2%.

W 2018 r. wydatki ogółem wzrosły o 15,8% w porównaniu z 2017 r., wydatki bieżące były wyższe o 6,4%, a wydatki majątkowe o 37,5%. Wcześniej, w latach 2015-2016 następowało zmniejszenie wydatków, a ich wzrost nastąpił w 2017 r.

Wykres 56. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)
Chart 56. Changes of selected categories of expenditure (y/y)

Wykres 57. Struktura wydatków województw według działów
Chart 57. Structure of expenditure of voivodships by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Istotny udział w wydatkach bieżących miały dotacje (28,3%, tj. 4 689,9 mln zł) oraz wydatki na wynagrodzenia (14,5%, tj. 2 410,8 mln zł). W strukturze wydatków na wynagrodzenia największą kategorię wydatkową stanowił dział „Administracja publiczna” (44,0%). W dalszej kolejności były to: „Oświata i wychowanie” (18,9%), „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” (9,7%), „Transport i łączność” (9,2%).

Wydatki na inwestycje, których wartość wyniosła 5 614,8 mln zł, były największą częścią wydatków majątkowych i stanowiły 94,4% ich wartości. Większość wydatków majątkowych województw, tj. 70,4%, zrealizowano w dziale „Transport i łączność”. W dziale tym dominującą kategorię stanowiły wydatki na drogi publiczne (79,4%). Znaczna część wydatków majątkowych została zrealizowana także w działach „Ochrona zdrowia” (12,8%) oraz „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” (3,5%).

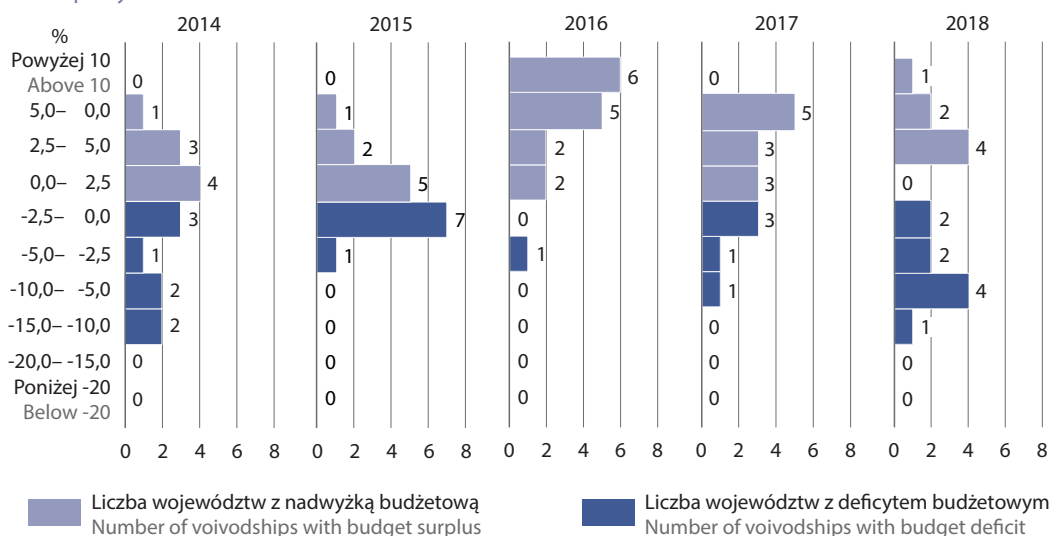
6.3. Wynik budżetów województw

6.3. Result of budgets of voivodships

W 2018 r. budżety województw ogółem zamknęły się nadwyżką w wysokości 371,4 mln zł (w 2017 r. odnotowano nadwyżkę w wysokości 454,0 mln zł). Siedem województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 714,9 mln zł, a budżet 9 samorządów wojewódzkich zamknął się deficytem, który wyniósł 343,6 mln zł. Dla porównania, w 2017 r. jedenaście województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 554,7 mln zł, w 2016 r. piętnaście województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 934,8 mln zł, w 2015 r. jedynie siedem województw wykazało nadwyżkę budżetową, a w 2014 r. osiem województw zamknęło rok budżetowy nadwyżką. W 2018 r. deficyt budżetowy poniżej 5% wystąpił dla czterech województw, dla czterech województw w relacji do dochodów wyniósł między 5 a 10%, a dla jednego województwa między 10 a 15%.

Wykres 58. Województwa według relacji wyniku budżetowego do dochodów

Chart 58. Voivodships by result/ revenue relation

Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.

Note: The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

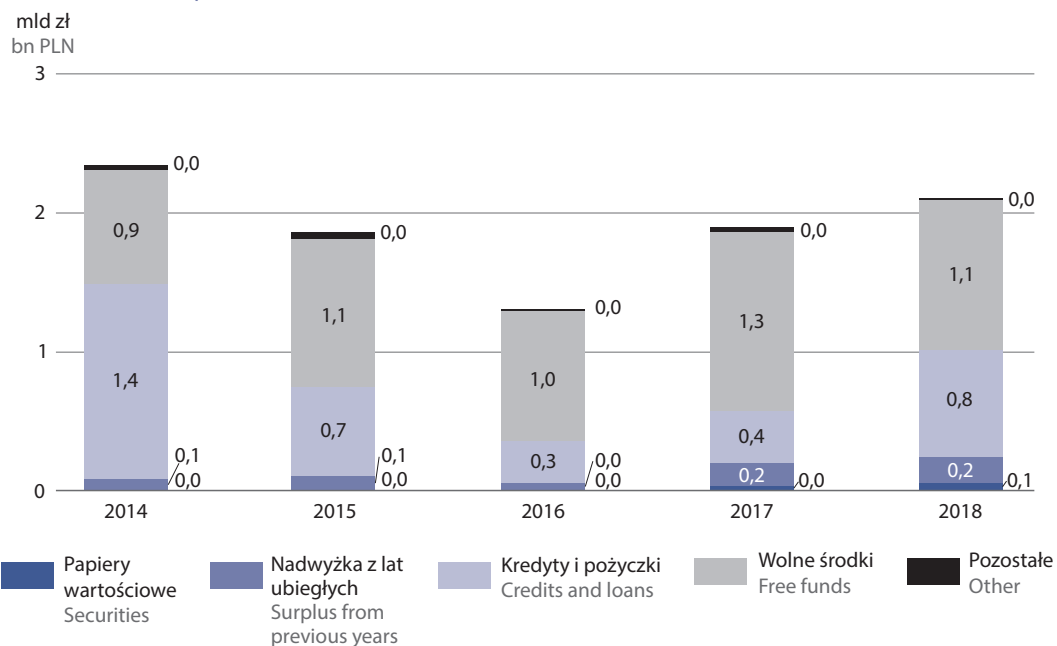
6.4. Finansowanie

6.4. Financing

W 2018 r. województwa zrealizowały przychody w łącznej wysokości 2 113,3 mln zł, a rozchody w wysokości 1 005,5 mln zł. Największy udział w przychodach (51,3%) miała kategoria tzw. wolnych środków²⁰ w wysokości 1 083,6 mln zł. Przychody z kredytów i pożyczek stanowiły 38,9%, zaś z nadwyżki z lat ubiegłych 8,9%. Rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych stanowiły 95,0%.

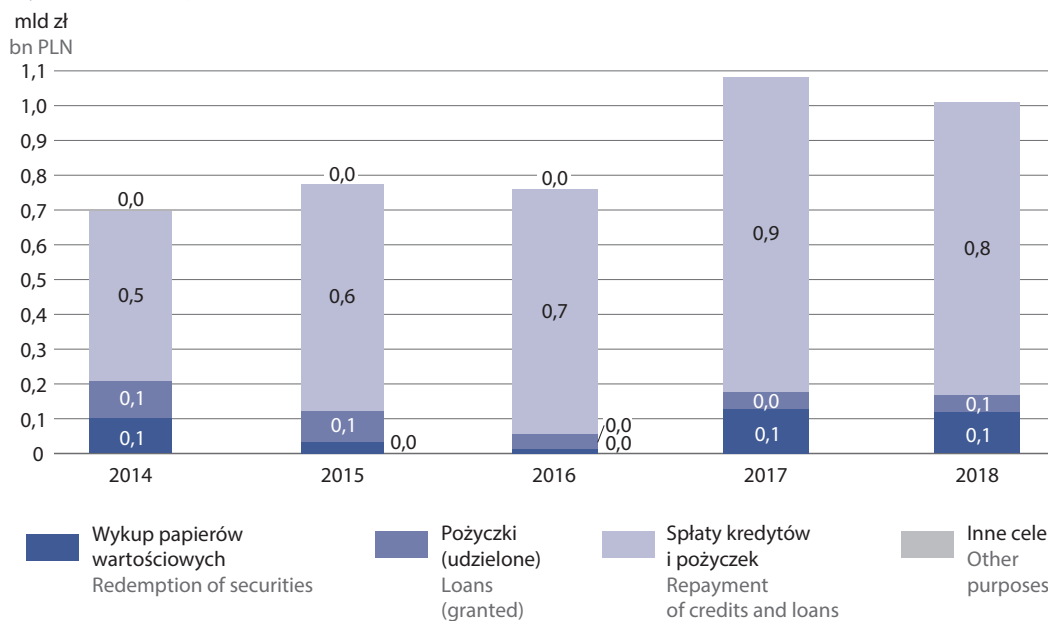
²⁰ Tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Wykres 59. Przychody województw
Chart 59. Proceeds of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Wykres 60. Rozchody województw
Chart 60. Outlays of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Rozdział 7.

Rozdział 7.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Debt of local government units

W 2018 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły, przed konsolidacją, 76 115,8 mln zł. Udział tych jednostek w całości zadłużenia sektora finansów publicznych wyniósł 7,3%. W porównaniu do 2017 r. zobowiązania JST wzrosły o 10,4% – jest to pierwszy od 2014 roku notowany wzrost poziomu długu w ujęciu nominalnym.

Wzrost zadłużenia w stosunku do 2017 r. odnotowano w gminach, miastach na prawach powiatu oraz powiatach, a spadek zadłużenia nastąpił w województwach. Najwyższy wzrost zadłużenia, o 21,2% nastąpił w gminach. Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu i wyniosła 33 569,3 mln zł, natomiast najniższe zobowiązania w kwocie 5 983,6 mln zł odnotowano dla województw.

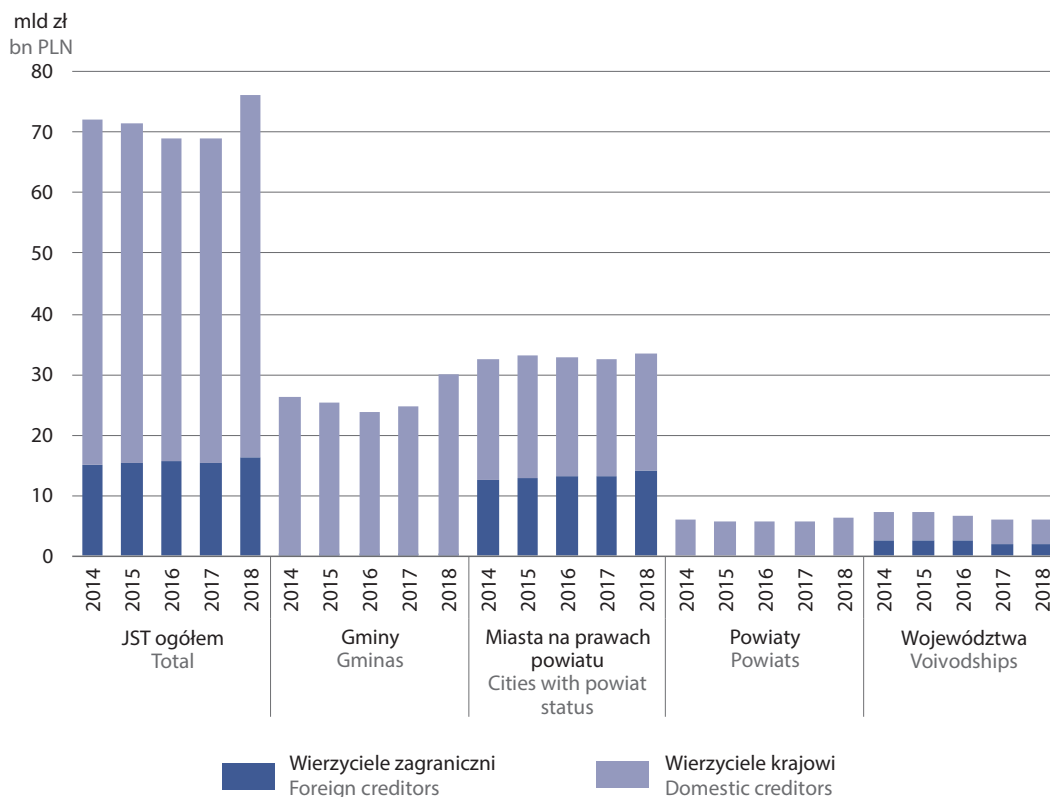
Tablica 44. Zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST
Table 44. Total liabilities of individual levels of local government units

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
w mln zł in million PLN					
JST ogółem JST total	72 109,9	71 634,7	69 019,9	68 926,1	76 115,8
gminy gminas	26 436,2	25 428,7	23 863,5	24 838,2	30 095,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	32 446,4	33 210,3	32 821,7	32 367,3	33 569,3
powiaty powiats	5 943,2	5 841,2	5 565,8	5 628,4	6 467,5
województwa voivodships	7 284,1	7 154,5	6 768,9	6 092,2	5 983,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100					
JST ogółem JST total	104,3	99,3	96,3	99,9	110,4
gminy gminas	102,6	96,2	93,8	104,1	121,2
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	105,1	102,4	98,8	98,6	103,7
powiaty powiats	101,1	98,3	95,3	101,1	114,9
województwa voivodships	109,9	98,2	94,6	90,0	98,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 72 338,9 mln zł, co stanowiło 95,0% zobowiązań ogółem JST – dług w tej kategorii wzrósł o 11,4% w porównaniu do roku poprzedzającego. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 3 645,7 mln zł i stanowiły 4,8% ogółu zobowiązań JST, odnotowano spadek tego udziału o 7,5 p. proc. w porównaniu z 2017 r. Zobowiązania wymagalne wyniosły 131,2 mln zł i w zestawieniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 71,1%. Ich udział w zobowiązaniach ogółem był marginalny, stanowił 0,2%.

Wykres 61. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu
Chart 61. Debt of local government units according to the place of issue

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zobowiązania JST wobec wierzycieli zagranicznych w 2018 r. wyniosły 16 190,1 mln zł i stanowiły 21,3% wszystkich wierzytelności – spadek udziału o 0,9 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższy udział tych zobowiązań wystąpił w miastach na prawach powiatu, w których zadłużenie wobec wierzycieli zagranicznych wyniosło 14 235,8 mln zł. Od 2014 r. udział zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych w miastach na prawach powiatu wzrósł z 38,6% w 2014 r. do 42,4% w 2018 r. W województwach udział zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych w 2018 r. wyniósł 32,6%, o wartości 1 953,5 mln zł. Udział długu zagranicznego gmin był śladowy, natomiast powiaty od 2014 r. posiadają wyłącznie wierzytelności krajowe.

Pod względem podziału na grupy wierzycieli jednostki samorządu terytorialnego w 2018 r. zadłużały się głównie w bankach krajowych. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wobec tych banków wyniosły 51 683,2 mln zł i stanowiły 67,9% całości zadłużenia JST, natomiast z tytułu papierów wartościowych długoterminowych wyniosły 3 495,8 mln zł i stanowiły 4,6% całości zadłużenia JST. Jednostki samorządu terytorialnego zadłużały się także u nierezydentów należących do strefy euro – w wysokości 16 190,1 mln zł,

co stanowiło 21,3% całości zadłużenia JST oraz u innych jednostek należących do samorządu terytorialnego²¹ – w wysokości 2 421,6 mln zł, czyli 3,2% całości zadłużenia JST.

Tablica 45. Wskaźnik zadłużenia do dochodów JST
Table. 45. Debt to revenue ratio

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
DOCHODY w mln zł REVENUE in million PLN					
JST ogółem JST total	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7	251 846,4
gminy gminas	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3	121 425,6
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5	85 507,8
powiaty powiats	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5	27 959,3
województwa voivodships	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4	16 953,7
ZOBOWIĄZANIA w mln zł LIABILITIES in million PLN					
JST ogółem JST total	72 109,9	71 634,7	69 019,9	68 926,1	76 115,8
gminy gminas	26 436,2	25 428,7	23 863,5	24 838,2	30 095,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	32 446,4	33 210,3	32 821,7	32 367,3	33 569,3
powiaty powiats	5 943,2	5 841,2	5 565,8	5 628,4	6 467,5
województwa voivodships	7 284,1	7 154,5	6 768,9	6 092,2	5 983,6
WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA w % DEBT RATIO in %					
JST ogółem JST total	37,1	36,0	32,3	30,0	30,2
gminy gminas	31,3	29,0	23,4	22,3	24,8
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	47,5	47,1	44,1	41,2	39,3
powiaty powiats	25,0	24,7	23,2	22,2	23,1
województwa voivodships	41,0	41,8	50,1	41,2	35,3

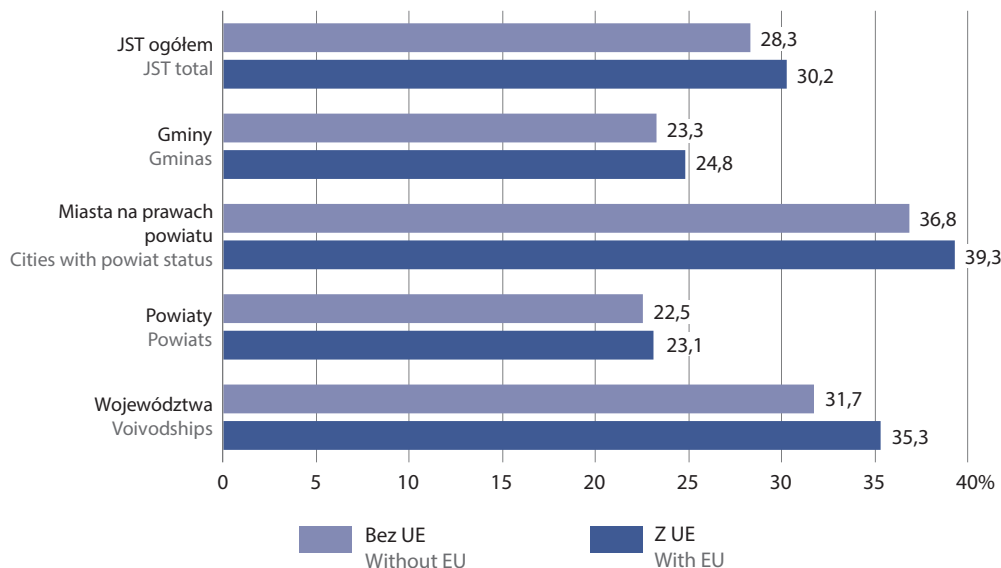
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

²¹ Obejmuje jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem banków, spółek prawa handlowego.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań do zrealizowanych dochodów ogółem w 2018 r. dla wszystkich JST wyniósł 30,2% – wzrost o 0,2 p. proc. w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższy wzrost wskaźnika zadłużenia w porównaniu do poprzedzającego roku odnotowano w gminach – o 2,5 p. proc., a najwyższy spadek w województwach – o 5,9 p. proc.

Wykres 62. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów

Chart 62. Debt to revenue ratio

Uwaga: bez UE – bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych; z UE – całość zobowiązań.

Note: Without EU – without liabilities on programs and projects financed with EU funds; with EU – all liabilities

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia JST bez uwzględniania zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych²² w 2018 r. wyniósł 28,3%, odnotowano jego wzrost o 0,2 p. proc. Najwyższy spadek wskaźnika zadłużenia w porównaniu do 2017 r., bez uwzględniania ww. zobowiązań, wystąpił w województwach – o 5,6 p. proc., a najwyższy wzrost w gminach – o 2,2 p. proc.

Kwota zobowiązań JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej wyniosła 4 764,6 mln zł i była o 7,2% wyższa niż w 2017 r. Udział tej kwoty w ogólnej kwocie zobowiązań JST w 2017 r. stanowił 6,3% i w porównaniu do 2017 r. zmniejszył się o 0,1 p. proc. Najbardziej zadłużone z tego tytułu były miasta na prawach powiatu, w których kwota zadłużenia wyniosła 2 108,4 mln zł – spadek o 7,0% w odniesieniu do poprzedniego roku. Zobowiązania gmin wyniosły 1 852,8 mln zł, co oznaczało wzrost o 30,5%, w odniesieniu do 2017 r. Zobowiązania województw wyniosły 614,0 mln zł i były o 4,7% wyższe niż w 2017 r. Zobowiązania powiatów wyniosły 189,4 mln zł; wzrosły o 11,1% w porównaniu do 2017 r.

²² Ważnym czynnikiem zabezpieczającym jednostki samorządu terytorialnego przed nadmiernym zadłużeniem jest indywidualny limit (wskaźnik) zadłużenia. Z mechanizmu wyliczania tego wskaźnika wykluczone są właśnie spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych papierów wartościowych na realizację projektów z udziałem środków unijnych.

Tablica 46. Zobowiązania poszczególnych szczebli JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE

Table 46. Liabilities of individual levels of local government units due to loans and borrowings related to the use of EU funds

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
w mln zł in million PLN					
JST ogółem JST total	9 222,9	6 842,9	4 227,2	4 443,0	4 764,6
gminy gminas	2 327,7	1 797,5	1 326,5	1 420,0	1 852,8
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	5 999,1	4 250,6	2 100,6	2 266,3	2 108,4
powiaty powiats	177,6	177,7	158,2	170,4	189,4
województwa voivodships	718,4	617,2	642,0	586,3	614,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100					
JST ogółem JST total	90,3	74,2	61,8	105,1	107,2
gminy gminas	94,4	77,2	73,8	107,1	130,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	83,6	70,9	49,4	107,9	93,0
powiaty powiats	95,3	100,1	89,0	107,8	111,1
województwa voivodships	187,8	85,9	104,0	91,3	104,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

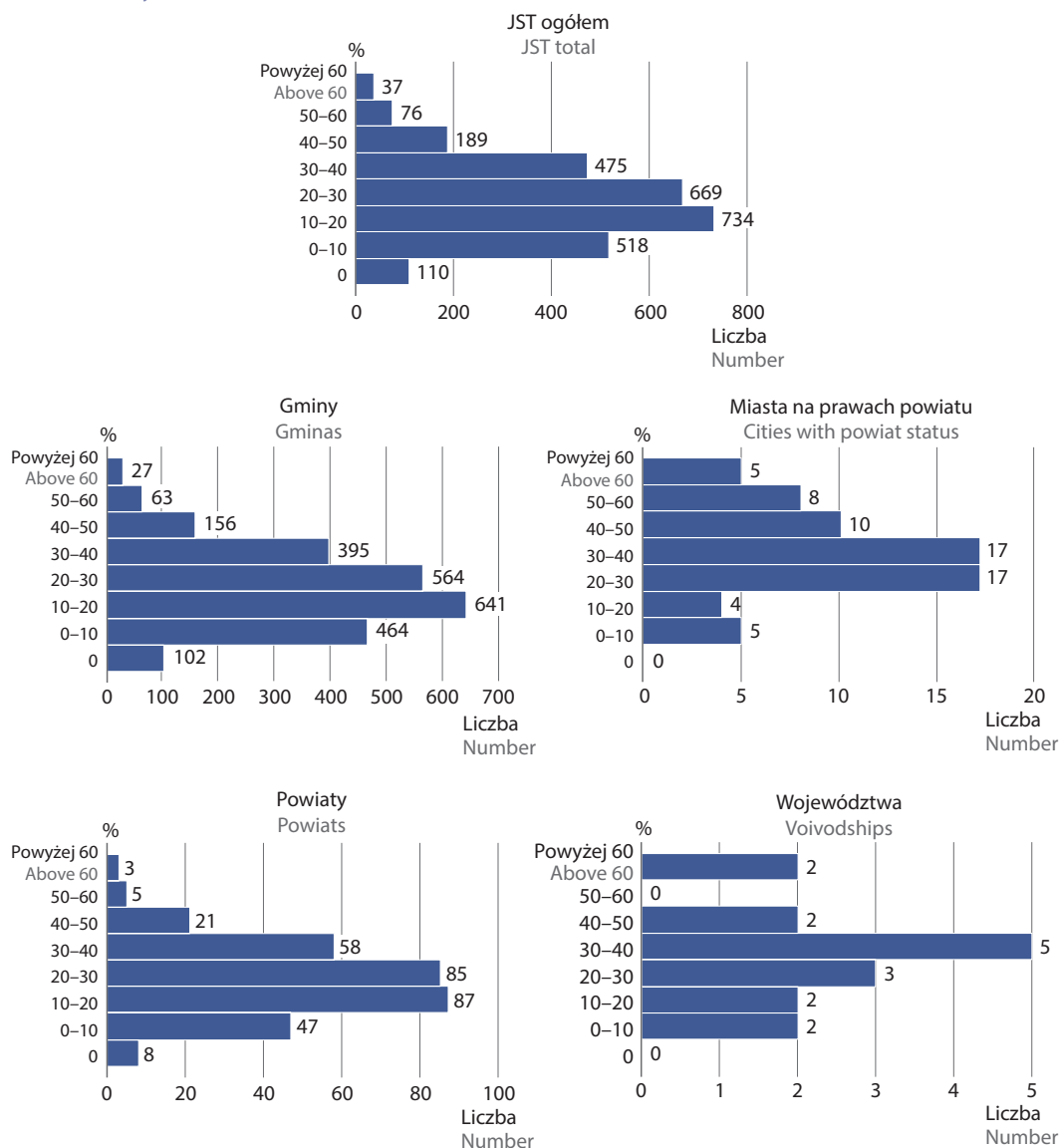
W 2018 r. zadłużonych było 2 698 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 95,8% (bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych). Zadłużeniem do 40% wykonanych dochodów charakteryzowało się 2 396 jednostek, tj. 88,8% wszystkich zadłużonych JST.

W 2018 r. Regionalne Izby Obrachunkowe wezwały 4 jednostki samorządu do opracowania programu postępowania naprawczego, a 2 jednostki opracowały taki program.

Na mocy obowiązującego art. 224 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych*, umożliwiającego udzielenie pomocy z budżetu państwa, tym JST, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, w 2018 r. pomocy udzielono 2 jednostkom. Dotychczas z takiej formy pomocy skorzystało 39 JST, a 26 jednostek samorządu zobowiązanych jest do spłaty pożyczek z budżetu państwa (według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.).

W 2018 r. 25 jednostek samorządu terytorialnego nie spełniało relacji określonej indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia, zgodnie z art. 243 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (z tego: 20 gmin oraz 5 powiatów).

Wykres 63. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów
 Chart 63. Number of JST by debt to revenue ratio

Uwaga: bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Note: without liabilities on programs and projects financed with EU funds.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.1. Zadłużenie podsektora samorządowego oraz jego struktura

7. 1. Debt of local government and its structure

Zadłużenie podsektora samorządowego²³ w 2018 r. wyniosło, przed konsolidacją, 81 809,5 mln zł i wzrosło o 10,3%. Najwyższy wzrost zobowiązań odnotowano w samorządowych instytucjach kultury – o 35,4%,

²³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie definiuje podsektorów (rządowego, samorządowego i ubezpieczeń społecznych) w ramach sektora finansów publicznych. Ministerstwo Finansów utrzymuje podział na podsektory nawiązujący do systemu ESA. Dane z tego podrozdziału zostały opracowane wg tej sektoryzacji.

a najwyższy spadek – o 24,5% w pozostałych samorządowych osobach prawnych. W samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej nadzorowanych przez JST (SPZOZ) nastąpił wzrost zadłużenia o 13,5%, natomiast w JST i ich związkach wzrost o 10,4%. Zadłużenie JST i ich związków w 2018 r. stanowiło 93,5% wierzytelności podsektora samorządowego, a udział SPZOZ wyniósł 5,9%.

Tablica 47. Zadłużenie podsektora samorządowego

Table 47. Debt of local government

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
	w mln zł in million PLN				
Podsektor samorządowy Local government	77 9147,1	77 124,8	74 408,4	74 157,6	81 809,5
JST i ich związki JST and their associations	72 451,2	72 029,7	69 423,6	69 281,3	76464,4
Samorządowe instytucje kultury Local institutions of culture	86,6	80,0	51,6	61,8	83,7
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez JST Independent public healthcare units supervised by JST	4 038,8	4 257,3	4 270,6	4 236,8	4807,8
Pozostałe samorządowe osoby prawne Other local government legal entities	570,4	757,8	662,6	577,7	453,6

Uwaga: dane uwzględniają korekty zgłoszone przez JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Note: the data includes corrections reported by JST.

Source: own contribution based on Statistics Poland data.

Na koniec 2018 r. stan przejętych²⁴ przez JST zobowiązań SPZOZ ukształtował się na poziomie 24,4 mln zł. Stan tych zobowiązań systematycznie spada. W związku z przejętymi zobowiązaniami SPZOZ jednostki samorządu terytorialnego w latach 2014-2018 wykupiły papiery wartościowe oraz spłaciły kredyty i pożyczki na łączną kwotę 31,6 mln zł.

Tablica 48. Zobowiązania SPZOZ przejęte przez JST

Table 48. Liabilities of independent public healthcare units taken over by JST

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
	w mln zł in million PLN				
Wykup papierów wartościowych, spłata kredytów i pożyczek zaciągniętych na spłatę przejętych zobowiązań SPZOZ w okresie sprawozdawczym Redemption of securities, repayment of loans and credits contracted for the repayment of the assumed liabilities of SPZOZ in the reporting period	5,4	5,8	6,9	6,7	6,8
Przejęte zadłużenie SPZOZ na koniec okresu sprawozdawczego Taken over debt of SPZOZ at the end of the reporting period	181,8	57,8	44,6	27,5	24,4

Uwaga: dane uwzględniają korekty zgłoszone przez JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Note: the data includes corrections reported by JST.

Source: own contribution based on Statistics Poland data.

²⁴ Nie należy interpretować tego jako całości przejętych zobowiązań. Jest to stan będący saldem przejętego długu i jego spłat w danym roku.

7.2. Zadłużenie gmin

7.2. Debt of gminas

W 2018 r. zobowiązania gmin ogółem wyniosły 30 095,5 mln zł i wzrosły o 21,2% w porównaniu do 2017 r. Zobowiązania ogółem wystąpiły w 2 342 gminach, tj. 97,1% ogółu gmin. Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek stanowiło 98,9% zobowiązań ogółem wszystkich gmin, tj. 29 754,3 mln zł – wzrost o 20,9% w porównaniu z 2017 r. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 252,3 mln zł i wzrosły o 54,9%. Zobowiązania wymagalne wyniosły 88,9 mln zł i wzrosły o 58,0% w porównaniu do 2017 r.

Tablica 49. Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia

Table 49. Gminas in voivodships according to the debt ratio

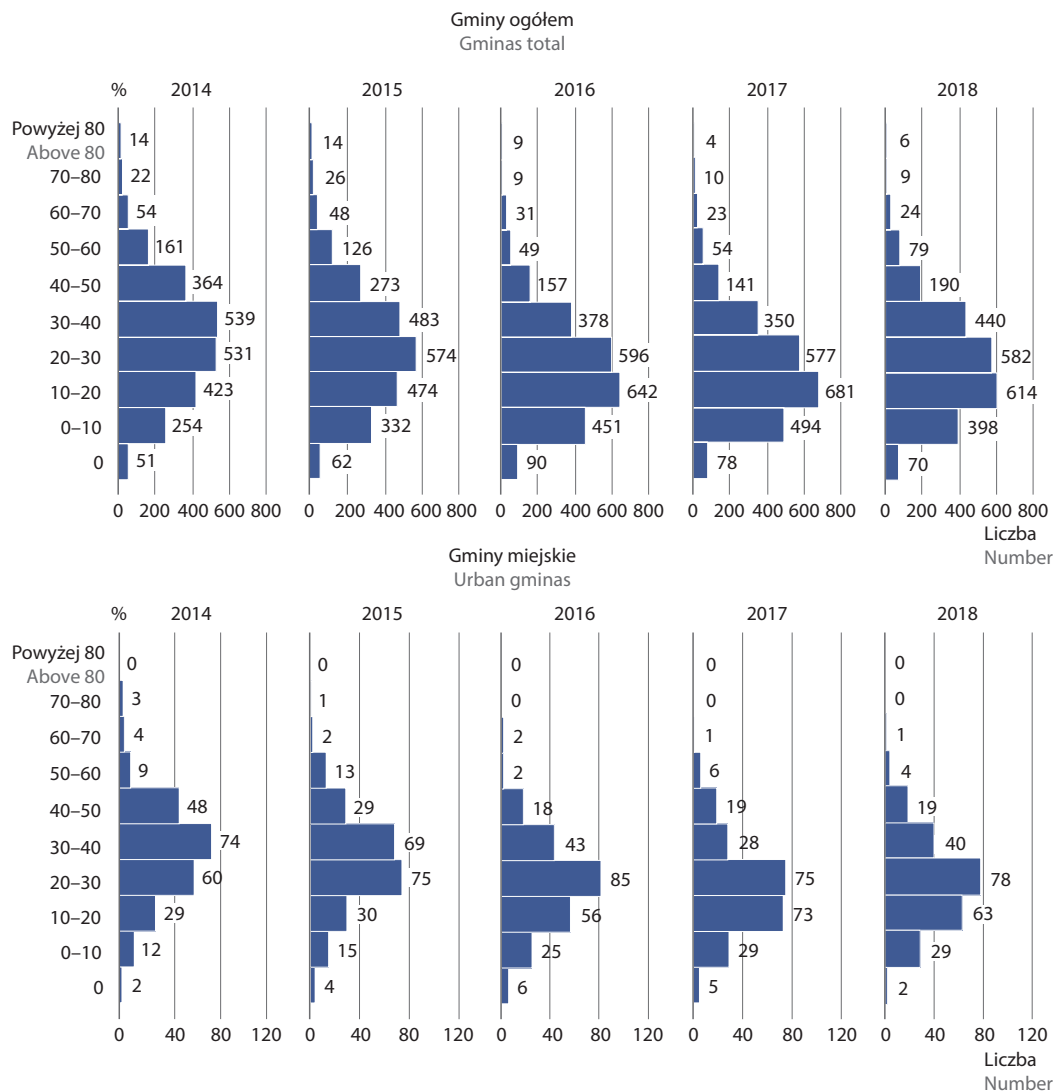
Województwo Voivodship	Liczba gmin ogółem Number of gminas	Liczba gmin w danym przedziale Number of gminas in intervals				Udział gmin w danym przedziale (%) Share of gminas in intervals (%)			
		0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60	0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60
Polska Poland	2412	1083	1021	269	39	44,9	42,3	11,2	1,6
Dolnośląskie	165	45	70	44	6	27,3	42,4	26,7	3,6
Kujawsko-pomorskie	140	65	62	10	3	46,4	44,3	7,1	2,1
Lubelskie	209	113	78	17	1	54,1	37,3	8,1	0,5
Lubuskie	80	31	35	11	3	38,8	43,8	13,8	3,8
Łódzkie	174	87	74	12	1	50,0	42,5	6,9	0,6
Małopolskie	179	73	81	18	7	40,8	45,3	10,1	3,9
Mazowieckie	309	153	118	37	1	49,5	38,2	12,0	0,3
Opolskie	70	37	26	5	2	52,9	37,1	7,1	2,9
Podkarpackie	156	87	58	11	-	55,8	37,2	7,1	-
Podlaskie	115	57	49	7	2	49,6	42,6	6,1	1,7
Pomorskie	119	46	57	15	1	38,7	47,9	12,6	0,8
Śląskie	148	77	55	16	-	52,0	37,2	10,8	-
Świętokrzyskie	101	32	50	17	2	31,7	49,5	16,8	2,0
Warmińsko-mazurskie	114	40	58	13	3	35,1	50,9	11,4	2,6
Wielkopolskie	222	99	100	20	3	44,6	45,0	9,0	1,4
Zachodniopomorskie	111	41	50	16	4	36,9	45,0	14,4	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

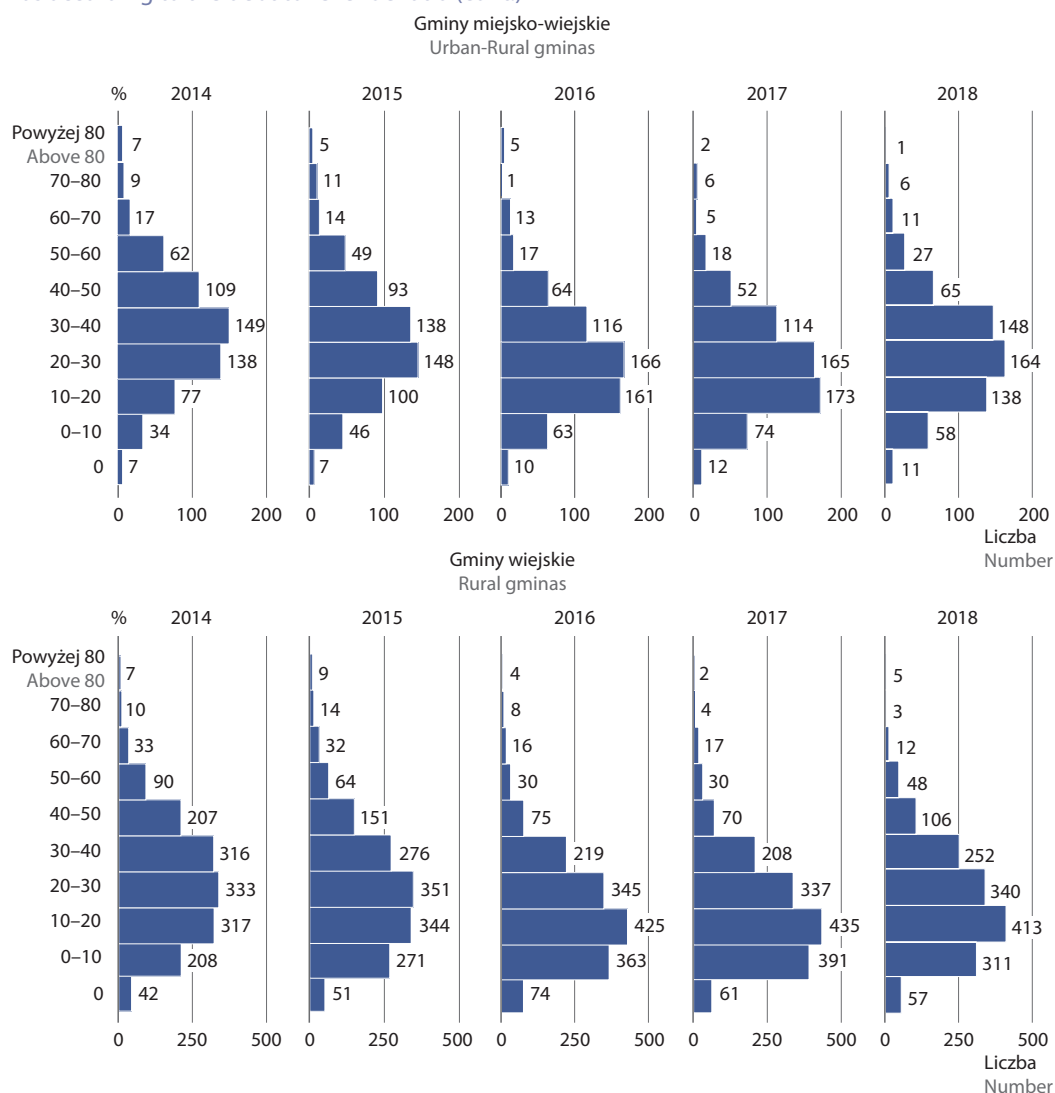
Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów gmin w 2018 r. wyniósł 24,8%, co oznaczało jego wzrost o 2,5 p. proc. w stosunku do 2017 r. Wśród typów gmin najwyższy wskaźnik zadłużenia zaobserwowano w gminach miejsko-wiejskich – 27,6%, najniższy natomiast wśród gmin wiejskich – 22,6%. W przypadku gmin miejskich wskaźnik zadłużenia ukształtował się na poziomie 24,7%. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wynosił 21,1% – wzrost o 2,2 p. proc. w porównaniu do 2017 r.

Wykres 64. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów
 Chart 64. Gminas according to the debt to revenue ratio

Wykres 64. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów (dok.)

Chart 64. Gminas according to the debt to revenue ratio (cont.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data..

W związku z wysokim zadłużeniem gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim, w lipcu 2018 r. uchwalona została ustawa, na mocy której z dniem 1 stycznia 2019 r. gmina ta została zniesiona (Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim, Dz.U. 2018 poz. 1432). Dług tej gminy w 2018 r. wynosił 51,0 mln zł, przy dochodach 11,4 mln zł (wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów 449,1%). Gminy, które nabyły mienie zniesionej gminy, nie będą ponosiły odpowiedzialności za jej zobowiązania – odpowiedzialność za ww. zobowiązania ponosi Skarb Państwa

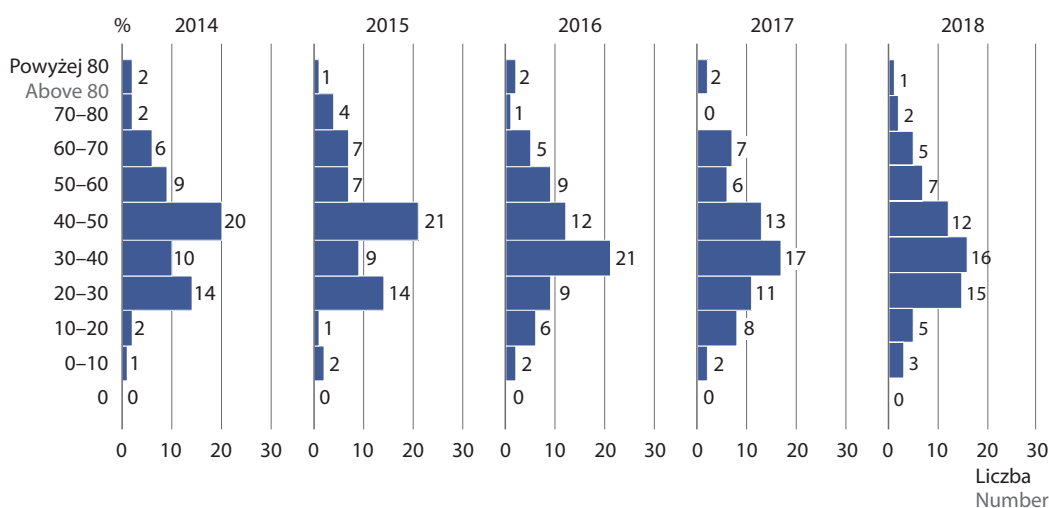
7.3. Zadłużenie miast na prawach powiatu

7.3. Debt of cities with powiat status

W 2018 r. zobowiązania wystąpiły we wszystkich miastach na prawach powiatu i wyniosły 33 569,3 mln zł. W porównaniu z 2017 r. wzrosły o 3,7%. Zadłużenie miast na prawach powiatu z tytułu kredytów i pożyczek osiągnęło poziom 30 439,4 mln zł – o 5,2% więcej niż rok wcześniej. W 2018 r. łączna wartość wymagalnych zobowiązań wzrosła w ciągu roku z 13,0 mln zł do poziomu 37,0 mln zł. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły w tym okresie 3 092,8 mln zł i stanowiły 9,2% ogółu zadłużenia miast na prawach powiatu. W porównaniu z poprzednim rokiem wielkość zobowiązań z tego tytułu zmniejszyła się o 9,6%.

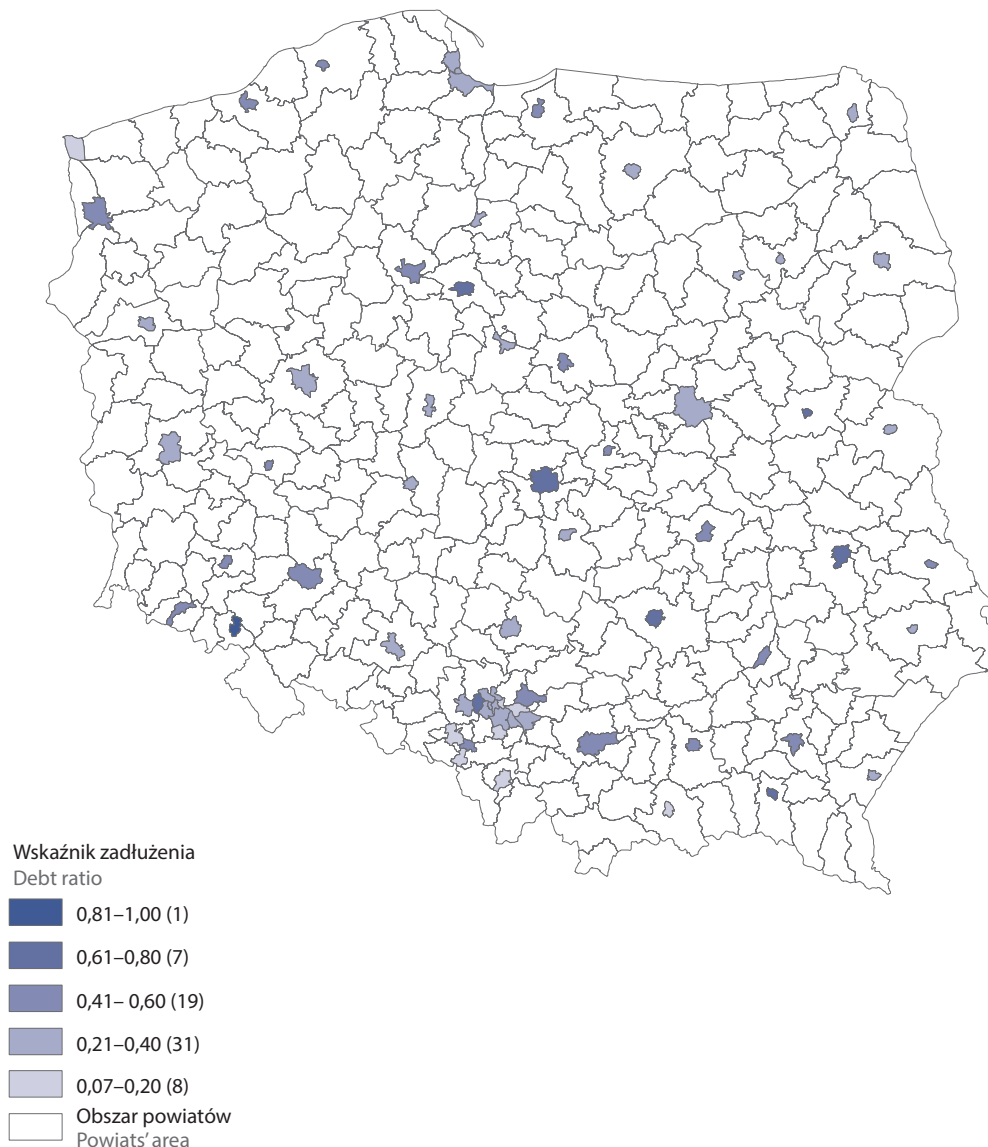
W 2018 r. wartość wskaźnika zadłużenia miast na prawach powiatu liczona jako relacja zobowiązań do dochodów ogółem, zmniejszyła się z 41,2% do poziomu 39,3%. Wartość wskaźnika zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem w 2018 r. wyniosła 36,8%, wobec 38,3% w roku poprzednim.

Wykres 65. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 65. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Mapa 1. Miasta na prawach powiatu według wskaźnika zadłużenia
 Map 1. Cities with powiat status by debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.4. Zadłużenie powiatów

7.4. Debt of powiat's

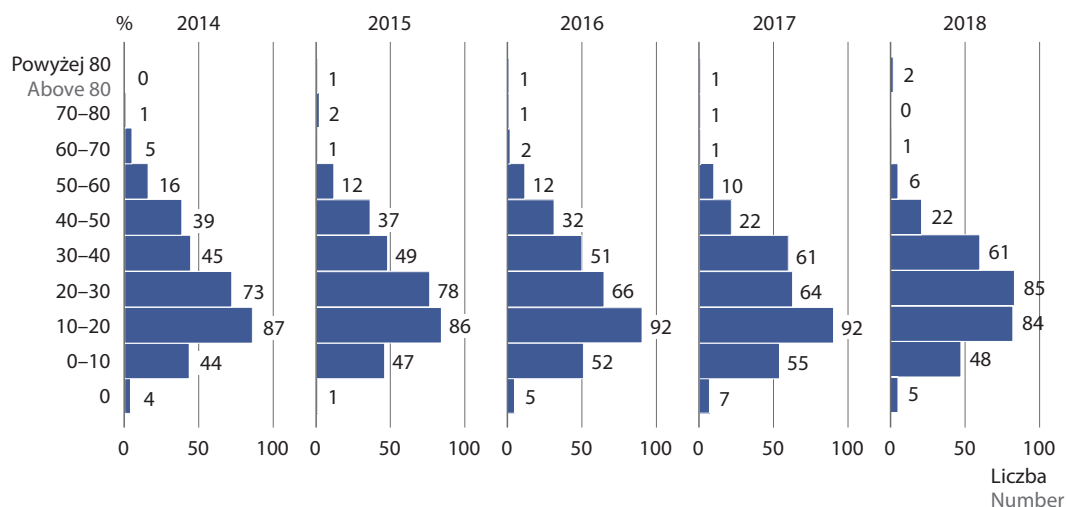
W 2018 r. zobowiązania ogółem powiatów wyniosły 6 467,5 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 14,9% w relacji do poprzedniego roku. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły 6 394,1 mln zł i stanowiły 98,9% kwoty całego zadłużenia. Zobowiązania wymagalne, w kwocie 3,5 mln zł, stanowiły 0,1% zobowiązań ogółem powiatów.

Wskaźnik zadłużenia powiatów, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów powiatów w 2018 r., osiągnął poziom 23,1% – wzrost o 0,9 p. proc. w stosunku do 2017 r. Przy nieuwzględnianiu

zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów unijnych, wskaźnik ten wyniósł 22,5% – spadek o 1,0 p. proc. Zobowiązania wystąpiły w 309 powiatach, a w przypadku wyłączenia zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów z wykorzystaniem środków unijnych w 306 powiatach.

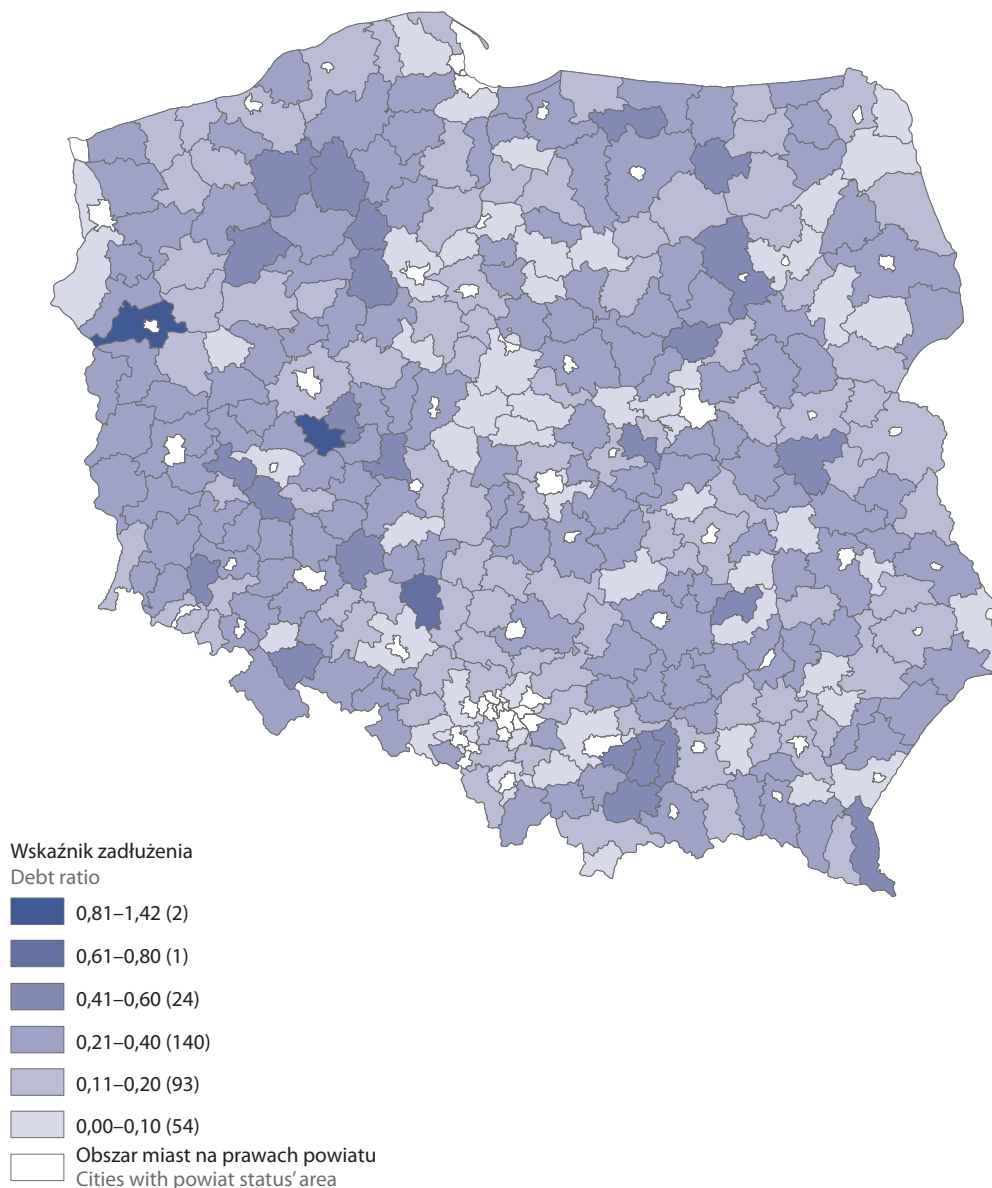
Wykres 66. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów

Chart 66. Powiaty according to the debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Mapa 2. Powiaty według wskaźnika zadłużenia
Map 2. Powiats by debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.5. Zadłużenie województw

7.5. Debt of voivodships

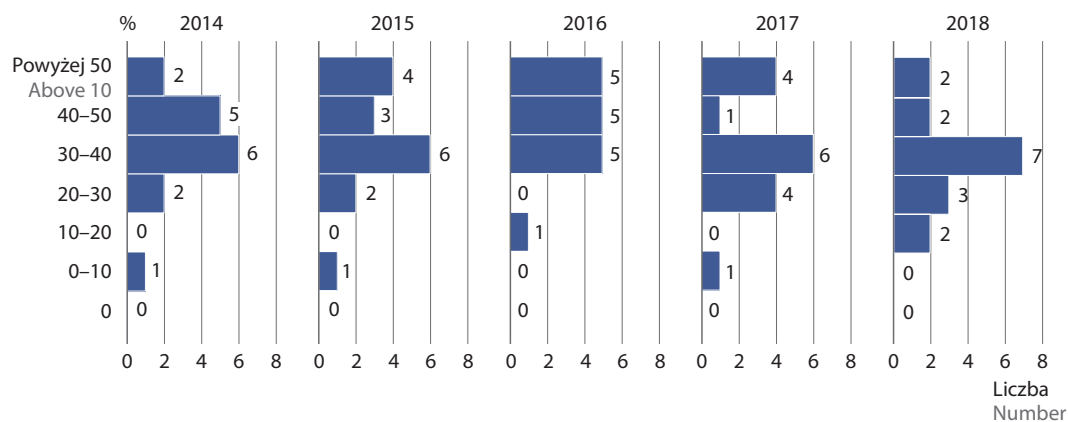
Zobowiązania wystąpiły we wszystkich województwach i na koniec 2018 r. wyniosły łącznie 5 983,6 mln zł – o 1,8% mniej niż w roku poprzednim. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek stanowiły 96,1% całości zadłużenia województw, tj. 5 751,1 mln zł. Najwyższy spadek odnotowano w zobowiązaniach z tytułu papierów wartościowych, które wyniosły 230,8 mln zł, czyli o 19,3% mniej niż w roku poprzednim. Zobowiązania wymagalne zmniejszyły się z 1,8 mln zł w 2017 r. do 1,7 mln zł w 2018 r.

Wskaźnik zadłużenia, liczony jako udział zobowiązań województw ogółem w ich dochodach ogółem w 2018 r. wyniósł 35,3%, podczas gdy w 2017 r. było to 41,2%. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wyniósł 31,7% – spadek o 5,6 p. proc. w porównaniu do 2017 r.

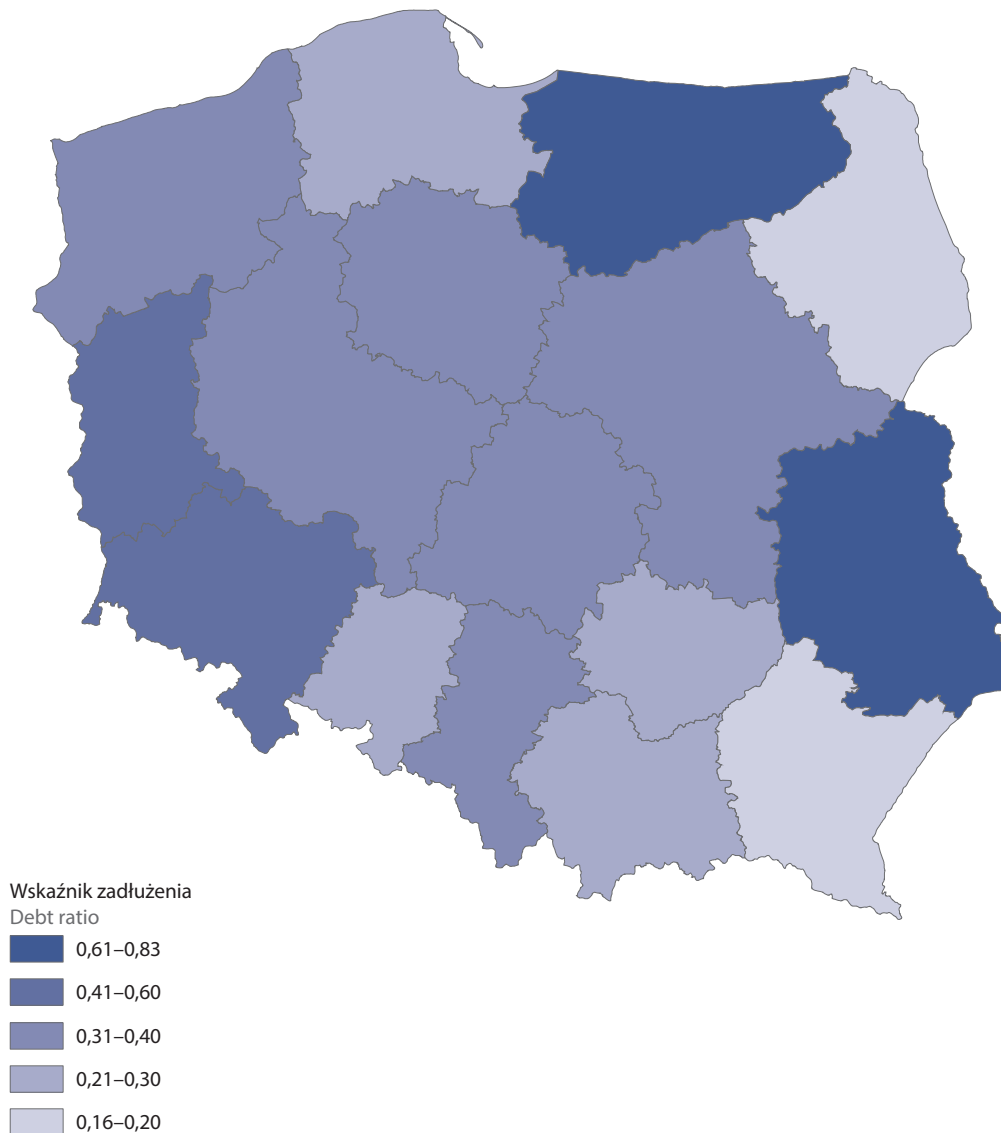
Wykres 67. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów

Chart 67. Voivodships according to the debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Mapa 3. Województwa według wskaźnika zadłużenia
Map 3. Voivodships by debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

PODSUMOWANIE

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r. była prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a zasady dotyczące sposobu przekazywania środków europejskich JST były porównywalne z rokiem poprzednim.

W 2018 r. **dochody ogółem** budżetów JST wyniosły 251 846,4 mln zł i były wyższe o 9,6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Przy **wydatkach ogółem** na poziomie 259 386,3 mln zł (wyższych o 12,7% niż w 2017 r.), JST zakończyły rok deficytem budżetowym w kwocie 7 539,8 mln zł.

Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 817 jednostkach, tj. 29,1% wszystkich JST. Deficyt budżetowy odnotowało 1 991 jednostek tj. 70,9% wszystkich JST. Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2017 r. osiągnęło 1 376 jednostek samorządu terytorialnego (49,0% ogółu); deficyt wystąpił w 1 432 jednostkach, tj. 51,0% wszystkich samorządów.

Łączna kwota **dotacji ogółem** przekazanych do JST w 2018 r. wyniosła 71 374,5 mln zł. Dotacje celowe wyniosły 55 478,6 mln zł, tj. o 2,5% więcej niż w 2017 r., zaś dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§200, §620, §205, §625) wyniosły łącznie 15 895,9 mln zł i zwiększyły się o 93,7%. W 2018 r. **wydatki bieżące** wyniosły 206 508,3 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 5,9%. **Wydatki majątkowe** ukształtowały się na poziomie 52 877,9 mln zł, tj. wyższym o 50,2% w porównaniu z 2017 r.

Zobowiązania ogółem JST w końcu 2018 r. osiągnęły kwotę 76 115,8 mln zł, co oznacza wzrost w ciągu roku o 10,4%. Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów ogółem, wyniósł 30,2% (wzrost o 0,2 p. proc). Przy wyłączeniu zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych, wskaźnik ten wyniósł 28,3% i był o 0,2 p. proc. wyższy niż rok wcześniej.

SUMMARY

The financial economy of Local Governments Units (JST) in 2018 was conducted under the provisions of the Act on public finances of 27 August 2009. Rules on the transferring of European funds to JST in 2017 were comparable with the rules from the previous year.

*In 2018, the **total revenue** of budgets of JST amounted to 251 846,4 million zloty and increased by 9,6% to the previous year. With the **total expenditure** of 259 386,3 million zloty (higher by 12,7% than in 2017) JST ended the year with a budget deficit in the amount of 7 539,8 million zloty.*

Budgetary surplus occurred in 817 units, i.e. 29,1% of all JST. Budget deficit was recorded in 1991 unit, i.e. 70,9% of all JST. For comparison, a budget surplus in 2017 reached 1 376 local government units (49,0% of the total); deficit occurred in 1 432 local government units, i.e. 51,0% of the total.

*The total amount of the **total grants** transferred in 2018 to JST reached 71 374,5 million zloty. The **targeted grants** amounted to 55 478,6 million zloty and increased by 2,5% in comparison to 2017. The grants provided under programs financed with the participation of European funds, other non-refundable foreign funds and payments from budget of European funds (grants from paragraphs: 200, 620, 205 and 625) amounted to 15 895,9 million zloty and they have increased by 93,7%. In 2018, **current expenditure** amounted to 206 508,3 million zloty, which meant an increase of 5,9%. **Property expenditure** reached level of 52 877,9 million zloty, higher by 50,2% compared to 2017.*

Total liabilities of JST at the end of 2018 amounted to 76 115,8 million zloty, which means a growth of 10,4% during this year. The total debt ratio, calculated as relation of total liabilities to total revenues was 30,2% (increase by 2,3 p.p.). The JST debt ratio, which excluded liabilities connected with programs and projects co-financed by European Union, has attained the level of 28,3%, and was higher by 0,2 p.p. than in 2017.

Załącznik – akty prawne

Annex – legal acts

Ważniejsze akty prawne dotyczące gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego:

Important legal acts concerning the budgetary management of local government units:

- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1256, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170);
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1387, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 865, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. z 1994 r., Nr 79, poz. 363, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r, poz. 351);
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 482);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r., poz. 2010);
- Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r., poz. 945, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 511, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019r., poz. 512, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. z 1998 r., Nr 96, poz. 603, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r., Nr 133, poz. 872, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych Dz. U. z 1998 r., Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1519, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 888);
- Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1530, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. z 2019 r., poz. 1465);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2703);
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1440);
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r., Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) — akt uchylony;

- Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1056, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1000, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r., poz. 1295);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r., Nr 249, poz. 1828);
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r., Nr 249, poz. 1832);
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1398);
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r., Nr 216, poz. 1370);
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1445, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r., Nr 92, poz. 753);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2009 r., Nr 52, poz. 420 z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy — Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., Nr 215, poz. 1664);
- Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 40, poz. 229);
- Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2019 r., poz. 1397);
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 2190, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 138, poz. 808);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r., poz. 868, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 152, poz. 897, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1456);
- Ustawa z dnia 22 lutego 2013 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 509);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 827);
- Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r., poz. 301);
- Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 911);
- Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1626);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 87);
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1045);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r., poz. 2134, z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1446);
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 654, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1010, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 września 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1609);
- Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1550);
- Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 280);
- Ustawa z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1985);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60);
- Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2017 r., poz. 730);
- Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1475);
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2203);
- Ustawa z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 2260);
- Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1669);
- Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 1432);
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 924).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2000 r., Nr 59, poz. 688, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r., Nr 24, poz. 279) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2003 r., Nr 68, poz. 634, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 209, poz. 2132, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2005 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2005 r., Nr 170, poz. 1426) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2006 r., Nr 107, poz. 726, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2006 r., Nr 115, poz. 781 z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1205) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla województw na 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1206) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1208) — akt wygasł;

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 maja 2007 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2006 (Dz. U. z 2007 r., Nr 102, poz. 697);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie części podziału oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2009 r. (Dz. U. z 2008 r., Nr 235, poz. 1588) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1786, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 53, poz. 435) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 czerwca 2009 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2008 (Dz. U. z 2009 r., Nr 108, poz. 905);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie utworzenia, ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz. U. z 2009 r., Nr 120, poz. 1000);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2009 r., Nr 202, poz. 1558) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu wydatków gmin wykonywanych w ramach funduszu sołeckiego (Dz. U. z 2010 r., Nr 21, poz. 106) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2010 r., Nr 20, poz. 103) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 289) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2009 (Dz. U. z 2010 r., Nr 135, poz. 908);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1718);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2010 r., Nr 249, poz. 1658) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie przypadków, w których nie stosuje się ograniczeń dotyczących zaciągania niektórych zobowiązań finansowych przez jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa (Dz. U. z 2010 r., Nr 250, poz. 1678);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2010 (Dz. U. z 2011 r., Nr 133, poz. 769);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 1793, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1767);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2011 (Dz. U. z 2012 r., poz. 824);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie przywrócenia miastu Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu oraz ustalenia granic powiatu wałbrzyskiego (Dz. U. z 2012 r., poz. 853);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 316) – akt wygasł;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1541) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności (Dz. U. z 2012 r., poz. 1011);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 92, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 sierpnia 2013 r. w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 956 z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 1585);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1687) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. z 2014 r., poz. 2225);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1015 oraz z 2017 r., poz. 699) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2013 (Dz. U. z 2014 r., poz. 804);
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz. U. z 2014 r., poz. 916);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustalenia granic powiatu zielonogórskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1020);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie połączenia gmin, ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany siedziby władz gminy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1023);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2015 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1977) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1952);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2014 (Dz. U. z 2015 r., poz. 997);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2015 r. w sprawie ustalenia granic niektórych miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, ustalenia granic oraz zmiany nazw i siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. z 2015 r., poz. 1083);
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 20 sierpnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz. U. z 2015 r., poz. 1389);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1451) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2016 (Dz. U. z 2015 r., poz. 2294) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 lipca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1121);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2017 (Dz. U. z 2016 r., poz. 2298) — akt wygasł.

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r., poz. 669);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia w województwie śląskim związku metropolitalnego pod nazwą „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (Dz. U. z 2017r., poz. 1290);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. z 2017 r., poz. 1427).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2016 (Dz. U. z 2017 r., poz. 2156);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. z 2017 r., poz. 2493);
- Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2017 (Dz. U. z 2018 r., poz. 2166);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu środków publicznych niezaliczanych do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5c i 6 ustawy o finansach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 906);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 maja 2019 r. w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne, będących własnością Skarbu Państwa (Dz.U. 2019 poz. 931).

Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie xls (spis tablic)

Statistical appendix available in the electronic version in xls format

A. Dane ilościowe jednostek samorządu terytorialnego

Local government units' quantitative data

Tabl. 1 Liczba gmin według podziału administracyjnego

Number of gminas by administrative division

Tabl. 2 Liczba powiatów według podziału administracyjnego

Number of powiats by administrative division

Tabl. 3. Liczba ludności według województw i podziału administracyjnego

Population by voivodship and administrative division

Dane finansowe

Financial data

B.I. Gospodarka budżetowa jednostek samorządu terytorialnego – ogółem

Local government units' budgetary economy - total

Tabl. 1. Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Local government units' revenue, expenditure and budgetary result

Tabl. 2. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin razem

Total gminas' revenue, expenditure and budgetary result

Tabl. 3. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów

Powiat's budgets' revenue, expenditure and budgetary result

Tabl. 4. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu

Cities on powiat status' budgets' revenue, expenditure and budgetary result

Tabl. 5. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw

Voivodships' budgets' revenue, expenditure and budgetary result

B.II. Dochody i wydatki budżetów jst - według województw

Local government units' revenue and expenditure by voivodship

Tabl. 1. Dochody własne i pozostałe dochody budżetów gmin według województw

Gminas' budgets' own revenue and other revenue by voivodship

Tabl. 2. Dochody budżetów gmin według rodzajów i województw

Gminas' budgets' revenue by type and voivodship

Tabl. 3. Dotacje celowe dla gmin według województw

Gminas' targeted grants by voivodship

Tabl. 4. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 dla gmin ogółem według województw

Total gminas' §§ 200 & 620 and 205 & 625 grants by voivodship

Tabl. 5. Wydatki budżetów gmin według rodzajów i województw

Gminas' budgets' expenditure by type and voivodship

Tabl. 6. Wydatki budżetów gmin w „dziale 700 - gospodarka mieszkaniowa” według województw

Gminas' budgets' expenditure in “section 700 - dwelling economy” by voivodship

Tabl. 7. Wydatki budżetów gmin w „dziale 801 - oświata i wychowanie” według województw

Gminas' budgets' expenditure in “section 801 - education” by voivodship

Tabl. 8. Wydatki budżetów gmin w „dziale 854 - edukacyjna opieka wychowawcza” według województw

Gminas' budgets' expenditure in “section 854 - educational care” by voivodship

Tabl. 9. Wydatki budżetów gmin w „dziale 900 - gospodarka komunalna i ochrona środowiska” według województw

Gminas' budgets' expenditure in “section 900 - municipal economy and environment protection” by voivodship

Tabl. 10. Wydatki budżetów gmin w „dziale 921 - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” według województw

Gminas' budgets' expenditure in “section 921 - culture and protection of national heritage” by voivodship

- Tabl. 11. Wynik finansowy budżetów gmin oraz dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw
Gminas' budgets' result and revenue and expenditure per capita by voivodship
- Tabl. 12. Dochody własne i pozostałe dochody budżetów powiatów według województw
Powiats' budgets' own revenue and other revenue by voivodship
- Tabl. 13. Dochody budżetów powiatów według rodzajów i województw
Powiats' budgets' revenue by type and voivodship
- Tabl. 14. Dotacje celowe dla powiatów według województw
Powiats' targeted grants by voivodship
- Tabl. 15. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 dla powiatów według województw
Powiats' §§ 200 & 620 and 205 & 625 grants by voivodships
- Tabl. 16. Wydatki budżetów powiatów według rodzajów i województw
Powiats' budgets' expenditure by type and voivodship
- Tabl. 17. Wydatki budżetów powiatów w "dziale 801 - oświata i wychowanie" według województw
Powiats' budgets' expenditure in "section 801 - education" by voivodship
- tabl. 18. Wynik finansowy budżetów powiatów oraz dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw
Powiats' budgets' result and revenue and expenditure per capita by voivodship
- Tabl. 19. Dochody własne i pozostałe dochody budżetów miast na prawach powiatu według województw
Cities on powiat status' budgets' own revenue and other revenue by voivodship
- Tabl. 20. Dochody budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów i województw
Cities on powiat status' budgets' revenue by type and voivodship
- Tabl. 21. Dotacje celowe dla miast na prawach powiatu według województw
Cities on powiat status' targeted grants by voivodship
- Tabl. 22. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 dla miast na prawach powiatu według województw
Cities on powiat status' §§ 200 & 620 and 205 & 625 grants by voivodship
- Tabl. 23. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów i województw
Cities on powiat status' budgets' expenditure by type and voivodship
- Tabl. 24. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w „dziale 801 - oświata i wychowanie” według województw
Cities on powiat status' budgets' expenditure in "section 801 - education" by voivodship
- Tabl. 25. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w „dziale 851 - ochrona zdrowia” oraz w „działach 852 i 853 - pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” według województw
Cities on powiat status' budgets' expenditure on "section 851 – health care" and "sections 852 and 853 – social assistance and other tasks of social policy" by voivodship
- Tabl. 26. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w „dziale 900 - gospodarka komunalna i ochrona środowiska” według województw
Cities on powiat status' budgets' expenditure in "section 900 - municipal economy and environment protection" by voivodship
- Tabl. 27. Wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu oraz dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw
Cities on powiat status' budgets' result and revenue and expenditure per capita by voivodship
- Tabl. 28. Dochody budżetów samorządów województw według rodzajów
Voivodships' budgets' own revenue and other revenue by voivodship
- Tabl. 29. Dotacje celowe dla samorządów województw
Targeted grants for voivodship local governments by voivodships
- Tabl. 30. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 dla samorządów województw według województw
Voivodships' §§ 200 & 620 and 205 & 625 grants by voivodship
- tabl. 31. Wydatki budżetów samorządów województw według rodzajów
Voivodships' budgets' expenditure by type and voivodship
- Tabl. 32. Wydatki budżetów samorządów województw w „dziale 600 - transport i łączność” oraz w „dziale 010 - rolnictwo i łowiectwo” według województw
Voivodships' budgets' expenditure in "section 600 – transport and communication" and "section 010 – agriculture and hunting" by voivodship

Tabl. 33. Wydatki budżetów samorządów województw w „dziale 851 - ochrona zdrowia” oraz w „dziale 801 - oświata i wychowanie” według województw

Voivodships' budgets' expenditures in "section 851 – health care" and "section 801 – education" by voivodship

Tabl. 34. Wynik finansowy budżetów samorządów województw oraz dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw

Budgets result of voivodship local governments and revenue and expenditure per capita by voivodship

B.III. Dochody i wydatki budżetów jst według działów

Local government units' revenue and expenditure by sections

Tabl. 1. Wydatki budżetów gmin ogółem według wybranych działów

Total gminas' budgets' expenditure by selected sections

Tabl. 2. Wydatki budżetów gmin ogółem na inwestycje według wybranych działów

Total gminas' budgets' expenditure on investment by selected sections

Tabl. 3. Wydatki budżetów gmin ogółem według rodzajów i wybranych działów

Total gminas' budgets' expenditure by type and selected sections

Tabl. 4. Wydatki budżetów gmin według wybranych działów i województw

Gminas' budgets' expenditure by selected sections and voivodship

Tabl. 5. Dochody budżetów powiatów według wybranych działów

Powiaty' budgets' revenue by selected sections

Tabl. 6. Wydatki budżetów powiatów według rodzajów i wybranych działów

Powiaty' budgets' expenditure by type and selected sections

Tabl. 7. Wydatki budżetów powiatów według wybranych działów i województw

Powiaty' budgets' expenditure by selected sections and voivodship

Tabl. 8. Dochody budżetów miast na prawach powiatu według wybranych działów

Cities on powiat status' budgets' revenue by selected sections

Tabl. 9. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów i wybranych działów

Cities on powiat status' budgets' expenditure by type and selected sections

Tabl. 10. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według wybranych działów i województw

Cities on powiat status' budgets' expenditure by selected sections and voivodships

Tabl. 11. Dochody budżetów samorządów województw według wybranych działów

Voivodships budgets' revenue by selected sections

Tabl. 12. Wydatki budżetów samorządów województw według wybranych działów

Voivodships budgets' expenditure by selected sections

B.IV. Gospodarka budżetowa zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i środków specjalnych w latach 2003 – 2010

Financial economy of budgetary enterprises, subsidiary units, appropriated funds and special funds in 2003 – 2010

Tabl. 1. Przychody i wydatki zakładów budżetowych gmin według województw

Income and expenditure of gminas' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 2. Przychody i wydatki zakładów budżetowych powiatów według województw

Income and expenditure of powiaty' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 3. Przychody i wydatki zakładów budżetowych miast na prawach powiatu według województw

Income and expenditure of cities on powiat status' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 4. Przychody i wydatki zakładów budżetowych samorządów województw

Income and expenditure of voivodships' local government budgetary establishments by voivodship

Tabl. 5. Przychody i wydatki gospodarstw pomocniczych gmin według województw

Gminas' subsidiary units' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 6. Przychody i wydatki gospodarstw pomocniczych powiatów według województw

Powiaty' subsidiary units' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 7. Przychody i wydatki gospodarstw pomocniczych miast na prawach powiatu według województw

Cities on powiat status' subsidiary units' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 8. Przychody i wydatki gospodarstw pomocniczych samorządów województw

Voivodships subsidiary units' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 9. Fundusze celowe jednostek samorządu terytorialnego – razem

Local governments' appropriated funds - total

Tabl. 10. Fundusze celowe gmin

Gminas' appropriated funds

Tabl. 11. Fundusze celowe powiatów

Powiats' appropriated funds

Tabl. 12. Fundusze celowe miast na prawach powiatu

Cities on powiat status' appropriated funds

Tabl. 13. Fundusze celowe województw

Voivodships appropriated funds

Tabl. 14. Przychody i wydatki środków specjalnych gmin według województw

Gminas' special funds' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 15. Przychody i wydatki środków specjalnych powiatów według województw

Powiats' special funds' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 16. Przychody i wydatki środków specjalnych miast na prawach powiatu według województw

Cities on powiat status' special funds' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 17. Przychody i wydatki środków specjalnych samorządów województw

Voivodships local governments' special funds' incomes and expenditure by voivodship

B.V. Rachunek dochodów własnych - według szczebli jst w latach 2003 – 2010

Own revenues account – by local government units' level in 2003–2010

Tabl. 1. Przychody i wydatki rachunku dochodów własnych gmin według województw

Gminas' own revenue accounts incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 2. Przychody i wydatki rachunku dochodów własnych powiatów według województw

Powiats' own revenue accounts incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 3. Przychody i wydatki rachunku dochodów własnych miast na prawach powiatu według województw

Cities on powiat status' own revenue account' incomes and expenditure by voivodship

Tabl. 4. Przychody i wydatki rachunku dochodów własnych samorządów województw

Voivodship' local governments' own revenue account' income and expenditure by voivodship

B.VI. Przychody i rozchody jst

Local government units' proceeds and outlays

Tabl.1. Źródła finansowania przychodów i rozchodów jednostek samorządu terytorialnego – razem

Sources of local governments' proceeds and outlays - total

Tabl.2. Źródła finansowania przychodów i rozchodów gmin

Sources of gminas' proceeds and outlays

Tabl.3. Źródła finansowania przychodów i rozchodów powiatów

Sources of powiats' proceeds and outlays

Tabl.4. Źródła finansowania przychodów i rozchodów miast na prawach powiatu

Sources of cities on powiat status' proceeds and outlays

Tabl.5. Źródła finansowania przychodów i rozchodów województw

Sources of voivodships proceeds and outlays

B.VII. Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego

Local government units' liability

Tabl. 1. Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego według tytułów dłużnych

Local governments' liability by types of debt

Tabl. 2. Zobowiązania gmin według tytułów dłużnych

Gminas' liability by types of debt

Tabl. 3. Zobowiązania powiatów według tytułów dłużnych

Powiats' liability by types of debt

Tabl. 4. Zobowiązania miast na prawach powiatu według tytułów dłużnych

Cities on powiat status' liability by types of debt

Tabl. 5. Zobowiązania samorządów województw według tytułów dłużnych

Liability of voivodships local governments by types of debt

B.VIII. Samorządowe zakłady budżetowe**Local governments' budgetary enterprises**

Tabl. 1. Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych według województw

Proceeds and costs of gminas' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 2. Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych według województw

Proceeds and costs of powiats' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 3. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu według województw

Proceeds and costs of cities on powiat status' budgetary establishments by voivodship

Tabl. 4. Przychody i koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych według województw

Proceeds and costs of voivodships budgetary establishments by voivodship